

PRIREDILI:

VESNA BENJAK, predsjednica građanskog odjela Županijskog suda u
Varaždinu

ZLATKO LODETA, sudac Županijskog suda u Varaždinu

GORDANA HRASTIĆ, sudska savjetnica Županijskog suda u Varaždinu

GRAĐANSKO PRAVO

I. STVARNO PRAVO.....	2 -30
II. OBVEZNO PRAVO.....	31 - 58
III. OBITELJSKO PRAVO.....	59 - 70
IV. NASLJEDNO PRAVO.....	70 - 73
V. RADNO PRAVO.....	73 - 76
VI. PARNIČNI POSTUPAK.....	77-100
VII. PARNIČNI TROŠKOVI	100-113
VIII. OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA.....	113-132

I STVARNO PRAVO

SUBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA – REPUBLIKA HRVATSKA I DRUGE PRAVNE OSOBE

(Čl. 1. Zakona o hrvatskim željeznicama - Narodne novine, br. 42/90, 53/94, 139/97 i 162/98)

Željeznička infrastruktura predstavlja javno dobro u općoj uporabi u vlasništvu Republike Hrvatske iz kojeg razloga Hrvatske željeznice d.o.o. Zagreb kao trgovačko društvo ne mogu biti upisane kao vlasnik nekretnina kojima upravljaju, zbog čega je neosnovan prijedlog Hrvatskih željeznica za brisanje društvenog vlasništva čime bi status istih bio izmijenjen iz statusa ranijeg korisnika nekretnina u društvenom vlasništvu u status vlasnika.

«Pobijanim rješenjem odbijen je prijedlog predlagatelja (Hrvatske željeznice d.o.o. Zagreb) za brisanje općenarodne imovine pod upravom Željezničkog transportnog poduzeća Varaždin, utemeljen na odredbama Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (čl. 359., čl. 360. i čl. 361.). Obrazlažući pobijano rješenje, prvostupanjski sud navodi da je prema čl. 1. Zakona o hrvatskim željeznicama (NN 42/90) osnovano Hrvatsko željezničko poduzeće sa sjedištem u Zagrebu i da su sredstva javnog poduzeća državno vlasništvo. Kasniji propisi (Zakon o hrvatskim željeznicama NN 53/94, 139/97 i 162/98) ne sadrže izričite odredbe o stvarnopravnim odnosima na željezničkim prugama i drugoj infrastrukturi, pa prema ocjeni prvostupanjskog suda za te nekretnine važi vlasničkopravni režim određen navedenim Zakonom o hrvatskim željeznicama. Prvostupanjski sud navodi da na isti način (bitno istovrstan) pitanje prava vlasništva nekretnina predmetne vrste i namjene regulira Zakon o željeznici od 02. srpnja 2003. g. (NN br. 123/03) time da određuje da je **željeznička infrastruktura javno dobro u općoj uporabi u vlasništvu Republike Hrvatske, koje mogu koristiti svi zainteresirani željeznički prijevoznici pod jednakim uvjetima**, na način propisan zakonom (čl. 15. Zakona o željeznici), time da je primjena

tog zakona odgođena do 01.01.2005. g. Radi načina i sadržaja reguliranja prava vlasništva željezničke infrastrukture prema tim propisima prvostupanjski sud je zaključio da je neosnovan prijedlog predlagatelja za brisanjem društvenog vlasništva na predmetnim nekretninama, čime bi status predlagatelja bio izmijenjen iz statusa ranijeg korisnika nekretnina u društvenom vlasništvu u status vlasnika, s obzirom da je takav zahtjev protivan naprijed navedenim propisima. Prema ocjeni ovog suda postoji materijalnopravni kontinuitet reguliranja prava vlasništva željezničke infrastrukture kao dobra u općoj uporabi i vlasništvu Republike Hrvatske. U tom smislu prvostupanjski sud se osnovano poziva na sadržaj čl. 1. Zakona o hrvatskim željeznicama i na važeći Zakon o željeznici, koji je već stupio na snagu, ali čija je primjena odgođena do 01.01.2006. g. (NN 30/04). Upravo kategorizacija predmetnih nekretnina kao javnog dobra u općoj uporabi u vlasništvu Republike Hrvatske isključuje mogućnost prijenosa tih nekretnina u vlasničkopravni režim trgovačkog društva, pa bilo ono osnovano i od Republike Hrvatske, kao vlasnika nekretnina koje su javno dobro u općoj uporabi. Takav status predmetnih nekretnina, pravilnim tumačenjem svih specijalnih propisa koji reguliraju predmetnu materiju nije izmijenjen od donošenja Zakona o hrvatskim željeznicama, pa do donošenja važećeg Zakona o željeznici. Stoga predlagatelj temeljem dispozicije upravnih tijela nije mogao steći pravo vlasništva predmetnih nekretnina, jer je predlagatelj trgovačko društvo različito od države RH kao pravne osobe. Stoga se predlagateljeve ovlasti glede predmetnih nekretnina svode na pravo korištenja predmetnih nekretnina, koje pravo mu pripada na osnovu propisa i upravnih odluka na koje se u žalbi poziva.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 200/05-2 od 02. III. 2005.

ZAŠTITA POSJEDA

Služnost puta

(Čl. 190. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Ograđivanjem kuće i gruntišta uz kuću, od strane susjeda i sa ulične strane, tuženik nije smetao tužitelja u ostvarivanju sadržaja

prava stvarne služnosti kolnika i pješačkog prolaza (rečenom radnjom spriječio je samo ulazak na svoj dvorišni prostor svih mogućih namjernika, kao i raznih životinja, što sve bez ograde nesmetano ulazi u dvorište) niti pak je tužitelju posjed oduzet ili uznemiren, iz razloga što tuženik ogradu ne zaključava, a tužitelj je odbio primiti ključ od postojeće brave na ogradi, s time da tužitelj u svako doba može izvršiti provoz do svoje nekretnine.

«Pobijajući pravilnost činjeničnih utvrđenja, a s time u svezi i pravilnost primjene materijalnog prava, tuženik ističe da je točno da za postavljanje sporne dvokrilne ograde nije tražio suglasnost tužitelja, ali takvu suglasnost tuženik nije niti trebao tražiti od tužitelja, budući je radove izvodio na svojoj nekretnini, postavljajući ogradu na ulazu u svoju nekretninu, a prilikom postavljanja ograde ostavio je prostor koji je širi od služnosti širine od 2,70 m² utvrđene u spisu istog suda br. P. 360/01. Tuženik je obavijestio tužitelja da će postaviti ogradu, budući mora ograditi svoje dvorište, te mu je i rekao da će mu dati ključ od ograde, ali da je tužitelj zaprijetio tuženiku da će ga napasti zbog postavljanja ograde, a što je kasnije i bio slučaj. Po stajalištu žalbe, tužitelj može, bez problema, ostvarivati sadržaj prava stvarne služnosti kolnika i pješačkog prolaza, te da postavljena oграда nije ni na koji način izmijenila dosadašnji način prolaska i provoza tužitelja i trećih osoba na tužiteljevu nekretninu, osim što je sada potrebno jedino otvoriti i zatvoriti ogradu nakon izvršenog prolaza ili prijevoza, a što je sud prilikom očevida utvrdio da se ista lako otvara i zatvara i tužitelju ne predstavlja problem. Stoga smatra da nema elemenata smetanja posjeda. Prema pozitivnim propisima **tuženik je ovlašten, a i obvezan**, svoju nekretninu, koja predstavlja kuću i gruntište uz kuću, **ograditi i to kako sa strane susjeda, tako i sa ulične strane kako bi spriječio ulazak na svoj dvorišni prostor svih mogućih namjernika, kao i raznih životinja, što sve bez ograde nesmetano ulazi u dvorište tuženika.** Tuženik ogradu ne zaključava, tužitelj je odbio primiti ključ od postojeće brave na ogradi, time da **tužitelj u svako doba može izvršiti provoz do svoje nekretnine.** Stoga navedenim radnjama posjed tužitelja nije niti oduzet, niti uznemiren, pa je valjalo odbiti tužbeni zahtjev kao neosnovan.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1948/04 od 30. XI. 2004.

ZAŠTITA SUPOSJEDNIKA

Privremena mjera

(Čl. 298. st. 1. toč. 2. Ovršnog zakona– «Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Onemogućavanjem korištenje vode tužitelju, tj. dotoka vode do njegove etaže, tuženici su počinili smetanje posjeda odnosno suposjeda obiteljske kuće a ne smetanje dotoka vode do etaže tužitelja, iz razloga što je suvlasništvo stranaka povezano vlasništvom njihovih etaža, što znači da između stranaka između ostalog postoji suvlasništvo zajedničkih uređaja, a vodovod se ima smatrati zajedničkim uređajem.

«Kako su tuženici, prema navodima tužitelja, onemogućili mu korištenje vode, odnosno dotok vode do njegove etaže, time nisu počinili smetanje posjeda dotoka vode, već posjeda, odnosno suposjeda predmetne obiteljske kuće. Istina je da su stranke suvlasnici predmetne nekretnine, nije sporno ni to da je predmetna obiteljska kuća etažirana tako da postoji etaža I i etaža II. Valja naglasiti da je suvlasništvo stranaka na predmetnim nekretninama povezano sa vlasništvom njihovih etaža. To pak znači da između stranaka još uvijek postoji suvlasništvo a pogotovo zajedničkih dijelova obiteljske kuće i uređaja. U konkretnom slučaju, vodovod se ima smatrati uređajem, te je on zajednički, te je posve logično da stranke ne mogu biti u isključivom posjedu već samo u suposjedu, kao što je već naprijed rečeno. Glede pravilnosti i zakonitosti pobijanog rješenja nije od odlučnog značaja činjenica da su stranke suvlasnici dvorišta koji je sastavni dio čestice i da nisu izvršili diobu samog dvorišta. Naime, sud prvog stupnja je utvrdio da su u konkretnom slučaju ispunjene sve zakonom propisane pretpostavke za izdavanje rečene privremene mjere, poglavito one iz čl. 255. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku (NN 117/03), odnosno sve zakonom propisane pretpostavke iz čl. 442. ZPP-a. Isto tako, sud prvog stupnja je utvrdio da je tužiteljev prijedlog za izdavanje privremene mjere sukladan odredbi čl. 293. st. 2. Ovršnog zakona (dalje: OZ), te nadalje da je tužitelj sukladno odredbi čl. 298. st. 1. toč. 2. rečenog Zakona, učinio vjerojatnim postojanje osnovnih pretpostavki za određivanje privremene mjere tj. postojanja nasilja i opasnost od teško naknadive štete, koja se oglada u nemogućnosti uobičajenog života kojeg je osnovni elemenat voda (voda za piće, higijenu, prehranu i sl.)»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1382/05-2 od 16. VIII. 2005.

SUVLASNIŠTVO

Postupak za utvrđenje prava vlasništva

(Čl. 36. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Ukoliko je jedna osoba vlasnik točno određenog dijela nekretnine tada ista ne može biti suvlasnik određenog realnog dijela nepodijeljene nekretnine jer je suvlasništvo pravo vlasništva više osoba na nepodijeljenoj stvari (pretpostavlja se da je u tom slučaju suvlasniku na ime idealnog dijela pripao određeni realni dio nekretnine – iz kojeg razloga se očito radi o faktički izvršenoj diobi nekretnine).

«Upravo stoga što suvlasništvo obuhvaća vlasništvo više osoba u jednoj nepodijeljenoj stvari, u postupku za utvrđenje prava vlasništva, tužbom moraju biti obuhvaćene sve osobe koje su upisane kao suvlasnici u nepodijeljenoj stvari. Ako suvlasništvo znači vlasništvo više osoba u jednoj nepodijeljenoj stvari, kao što je to navedeno u odredbi čl. 36. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV), onda suvlasnik ne može biti vlasnik određenog realnog dijela nepodijeljene nekretnine, kao što je to utvrđeno pobijanom presudom u dijelu pod I) izreke, jer ukoliko je **jedna osoba vlasnik točno određenog dijela nekretnine**, onda očigledno **ne može biti suvlasnik idealnog dijela**, jer se mora zaključiti da je suvlasniku, na ime idealnog dijela, pripao određeni realni dio nekretnine, zbog čega se mora pretpostaviti da se u stvarnosti radi o faktički izvršenoj diobi. Proturječna je, zbog toga, odluka prvostupanjskog suda u dijelu pod I) izreke, kojim se tužitelj utvrđuje vlasnikom? 437/1492 idealnog dijela cijele nekretnine, da bi, istovremeno, ovaj idealni dio bio utvrđen kao pripadajući realni dio iste nekretnine «prikazan žutom bojom i zelenim linijama, kao sporni dio predmetne č.zem.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1088/05-2 od 29. VIII. 2005.

SUVLASNIŠTVO – PRAVO NA SUPOSJED

Suvlasništvo na pokretnini – osobnom vozilu

(Čl. 51. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Suvlasniku osobnog vozila (tužitelju) ne pripada pravo na isplatu njegovog ulaganja prilikom kupnje vozila kao jedan od načina diobe suvlasničkog vozila (dioba isplatom može se izvršiti samo na temelju sporazuma svih vlasnika, a tuženik se izričito protivi takvom načinu diobe), dok tuženiku kao suvlasniku predmetnog vozila ne pripada naknada štete zbog smanjene vrijednosti osobnog automobila nastale uslijed korištenja po tužitelju, već mu, pored ostalih ovlasti koje ima kao nositelj dijela prava vlasništva, pripada pravo na suposjed suvlasničkog vozila.

«Naime, prvostupanjski sud je **odbio tužbeni zahtjev** tužitelja, utvrdivši na temelju ocjene provedenih dokaza da su stranke suvlasnici osobnog automobila marke «Peugeot 106 XP», reg. Oznake VŽ ___-CP, koji je nabavljen na invalidsku povlasticu tuženika, za vrijeme dok su tužitelj i njegova bivša supruga, kćerka tuženika, živjeli u zajednici sa tuženikom i njegovom suprugom, koje vozilo se od 08. veljače 1999. g. nalazi u isključivom posjedu tužitelja, nakon njegovog odlaska iz zajedničkog domaćinstva, pa prvostupanjski sud smatra da tužitelju ne pripada pravo na isplatu iznosa zatraženog postavljenim tužbenim zahtjevom, koji novčani iznos predstavlja njegov ulog prilikom kupnje spornog vozila, budući da se **zahtjev tužitelja mora smatrati zahtjevom za diobu suvlasničke stvari isplatom**, koja se može izvršiti samo na temelju sporazuma svih suvlasnika, a u konkretnom slučaju stranke nisu postigle takav sporazum. Prvostupanjski sud je ujedno **ocijenio neosnovanim i protutužbeni zahtjev** tuženika za naknadu štete, smatrajući da se zahtjev tuženika odnosi na isplatu polovice vrijednosti vozila u vrijeme kada je prestala zajednica života između stranaka i da se zapravo radi o **zahtjevu za diobu suvlasničke zajednice isplatom prema cijenama na dan 08. veljače 1999. g.**, a da Zakon o obveznim

odnosima (dalje: ZOO) ne priznaje oblik naknade štete zbog smanjenja vrijednosti stvari uslijed njenog korištenja, odnosno zbog protoka vremena, uz činjenicu da se tuženik nije izjasnio, niti konkretizirao da li su i kakva oštećenja na vozilu nastala u tom vremenu, niti je radi utvrđenja nastalih okolnosti predložio bilo kakve dokaze. Žalbena tvrdnja tužitelja da je tuženik isključivi vlasnik navedenog vozila u suprotnosti je sa sadržajem dokaza provedenih tijekom prvostupanjskog postupka, kao i sa sadržajem iskaza samog tužitelja saslušanog u svrhu dokazivanja, koji je u svom iskazu izričito naveo da je navedeno vozilo **kupljeno za vrijeme zajedničkog života stranaka**, kćerke tuženika i supruge tuženika, za vrijeme trajanja braka između tužitelja i kćerke tuženika, zajedničkim ulaganjem stranaka, da je **vozilo nabavljeno na invalidsku povlasticu tuženika**, koji je bio formalni vlasnik vozila, a da se **stvarno radilo o suvlasništvu stranaka**, budući da su se i kćerka tuženika i njegova supruga izričito izjasnile da ne prisvajaju nikakva suvlasnička prava na navedenom vozilu. Naime, knjižica vozila očigledno predstavlja javnu ispravu, odnosno ispravu koju je u propisanom obliku izdalo nadležno državno tijelo u granicama svoje nadležnosti i koja, prema odredbi čl. 230. st. 1. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) dokazuje istinitost onoga što se u njoj potvrđuje ili određuje. Međutim, prema odredbi čl. 230. st. 3. ZPP-a dopušteno je dokazivati da su u javnoj ispravi neistinito utvrđene činjenice ili da je isprava nepravilno sastavljena. Kako iz sadržaja iskaza tužitelja jasno proizlazi da je osobni automobil kupljen za vrijeme zajedničkog života stranaka, zajedničkim ulaganjem obiju stranaka i da stoga, bez obzira na činjenicu da vozilo formalno glasi na tuženika, stvarno predstavlja suvlasništvo obiju stranaka na jednake dijelove, žalbenim navodima tužitelja nije dovedena u sumnju pravilnost utvrđenja prvostupanjskog suda da se radi o suvlasničkoj stvari. Valja ukazati na odredbu čl. 51. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV), prema kojoj **suvlasnik ima pravo na razvrgnuće isplatom** ako je to posebno određeno zakonom ili pravnim poslom ili ako učini vjerojatnim da za to postoji ozbiljan razlog, u kojem slučaju će **sud odrediti da mu pripadne stvar u cijelosti, a da on ostalim suvlasnicima isplati vrijednost njihovih dijelova** u roku koji će sud odrediti prema okolnostima. Imajući u vidu odredbe ZV-a, mora se zaključiti da tužitelju ne pripada pravo na isplatu njegovog ulaganja prilikom kupnje vozila kao jedan od načina diobe suvlasničkog vozila, jer se dioba isplatom može izvršiti samo na temelju sporazuma svih vlasnika, a tuženik se izričito protivi takvom načinu diobe. I tuženiku kao suvlasniku predmetnog vozila ne pripada naknada štete zbog smanjene vrijednosti osobnog automobila nastale uslijed korištenja po tužitelju, već mu, pored ostalih ovlasti koje ima kao nositelj dijela prava vlasništva, pripada pravo na suposjed suvlasničkog vozila.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 2014/04-2 od 20. XII. 2004.

PRAVNI POLOŽAJ UPRAVITELJA

Upravitelj kao zakonski zastupnik suvlasnika zgrade

(Čl. 93. st. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Upravitelj nije aktivno legitimiran za podnošenje tužbe za isplatu zajedničke pričuve, već isti može biti samo zakonski zastupnik suvlasnika zgrade čiji je upravitelj a aktivno legitimirani za podnošenje tužbe su suvlasnici zgrade, zastupani po upravitelju.

«Navodi žalbe tužitelja nisu osnovani, jer i ovaj sud smatra da prema Zakonu o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, tužitelj kao upravitelj ima poziciju zakonskog zastupnika suvlasnika zgrade čiji je upravitelj, pa se on ne može javljati kao stranka u sporu, već **stranke mogu biti samo suvlasnici zgrade zastupani po upravitelju**. Stoga ovaj sud prihvaća pravilnim stajalište prvostupanjskog suda o promašenoj aktivnoj legitimaciji na strani tužitelja, jer zbog toga tužitelj kao upravitelj nekretnine - zgrade u kojoj je suvlasnik i tuženik, a za podnošenje zahtjeva za isplatu zajedničke pričuve nije aktivno legitimiran. Naime, kod zauzimanja takvog stajališta valja poći od odredbe čl. 45. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV), koja određuje pravni položaj upravitelja, a prema kojem je upravitelj nalogoprimac suvlasnika, pa se glede njegovih prava, dužnosti i prestanka odnosa s njim primjenjuju odgovarajuća pravila o nalogu, a to znači da se primjenjuju zakonske odredbe glave XVIII Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) čl. 749. do 770. Kako je dakle, prema navedenoj zakonskoj odredbi upravitelj nalogoprimac suvlasnika tada se ocjenjuje da je protivno ugovoru o nalogu da upravitelj utužuje svoga nalogodavca, jer su na to ovlašteni samo suvlasnici međusobno, te ovaj sud smatra da takovo podnošenje tužbe nije utemeljeno na odredbama sporazuma o nalogu. Naime, ugovorom o nalogu obvezuje se nalogoprimac prema nalogodavcu da za njegov račun poduzme određene u nalogu navedene poslove (čl. 749. ZOO-a), a postupajući protiv jednog od nalogodavca, suvlasnika, upravitelj kao nalogoprimac ne postupa u skladu sa

definicijom toga njihovog odnosa iz ugovora o nalogu. Stoga, zakonsko određenje ovlasti, dakle upravitelja, prema odredbi čl. 378. st. 5. ZV-a prema kojem upravitelj zastupa suvlasnike u svezi s upravljanjem nekretninom u postupcima pred državnim tijelima ako ugovorom o upravljanju nekretninom nije drugačije određeno, to ne znači njegovu ovlast nastupati pred državnim tijelima protiv jednog ili više suvlasnika upravo obzirom na navedeni obveznopravni karakter takvog postupanja prema ugovoru o nalogu. Stoga ovaj sud smatra, a kao što je pravilno zaključio i prvostupanjski sud u konkretnom slučaju da je upravo u skladu s odredbom čl. 378. st. 3. ZV-a prema kojoj upravitelj upravlja nekretninom u ime i za račun suvlasnika u granicama ovlasti utvrđenim ugovorom te odredbom čl. 378. st. 5. ZV-a te čl. 2. Ugovora o upravljanju stambenom zgradom, utvrđena su ovlaštenja i obveze upravitelja, a to da zastupa suvlasnike između ostalog i pred sudom, da za podnošenje takve tužbe kao upravitelj nema aktivnu legitimaciju, već je takav zahtjev mogao podnijeti samo u ime suvlasnika koji bi ga na to ovlastili, a kao njihov zakonski zastupnik. Protivno stajalištu žalbe ovaj sud smatra da je intencija zakonodavca u odredbi čl. 93. st. 2. ZV-a na koju se žalba još i posebno poziva, a kojim propisom su inače određene upraviteljeve dužnosti i ovlasti, pa tako između ostalog da je ovlašten voditi u ime svih suvlasnika nekretnina postupke pred sudom, bilo da u skladu sa pravnom prirodom njihovog odnosa (ugovora o nalogu), a što i sama zakonska odredba određuje, da **upravitelj postupke vodi u ime svih suvlasnika, ali kao njihov zakonski zastupnik, a ne kao stranka u postupku.** Zbog toga ovaj sud smatra, kada je prvostupanjski sud zauzeo stajalište o promašenoj aktivnoj legitimaciji na strani tužitelja kao upravitelja, te zbog toga odbio tužbeni zahtjev tužitelja, tada je na konkretan slučaj pravilno primijenio materijalno pravo.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 173/05-2 od 14. II. 2005.

RAZVRGNUĆE SUVLASNIČKE ZAJEDNICE PUTEM SUDA – ODREĐIVANJE NAČINA DIOBE

Pretpostavke za način diobe suvlasničke zajednice

(Čl. 50. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Određujući civilnu i geometrijsku diobu, temeljem koje diobe su iz jedne nastale tri samostalne vlasničkopravne cjeline, potrebno je i formirati putnu vezu između javnog puta i nekretnina nastalih diobom.

«Iako tuženik ne iznosi nikakve žalbene razloga koji bi se izričito odnosili na način diobe predmetnih nekretnina određen po prvostupanjskom sudu, ovaj sud temeljem odredbe čl. 50. st. 3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV) i temeljem čl. 226. st. 1. ZV-a nalazi da po prvostupanjskom sudu određeni način dobe nije pravilan, odnosno da činjenično i materijalnopravno obrazloženje prvostupanjskog suda u vezi načina diobe nije u skladu s navedenim materijalnopравnim odredbama, odnosno da o tim odredbama ne vodi računa, a sve u vezi sa čl. 9. st. 1. i 3. ZV-a. Naime, prvostupanjski sud u skladu s parcelacionim elaboratom mjerničkog vještaka vrši djelomičnu diobu nekretnina iz jednog zemljišno-knjižnog uloška, time da od tih nekretnina formira 3 samostalne cjeline, a putem dva različita načina diobe. Prvostupanjski sud čkbr. ___ vinograd u Cerovom brdu sa 320 m² i kuću za odmor izgrađenoj na toj čestici formira kao samostalnu nekretninu i određuje civilnu diobu tih nekretnina. Za preostali dio nekretnina vrši djelomičnu geometrijsku diobu obzirom da tuženiku novoformirane čkbr. ___ voćnjak i vinograd i šuma Cerovo Brdo sa 568 m² i cijela čkbr. ___ šuma Cerovo brdo sa 346 m² pripadaju u samovlasništvo, dok čkbr. ___ voćnjak, vinograd i šuma Cerovo Brdo sa 568 m² i čkbr. ___ šuma Cerovo brdo sa 345 m² trebaju pripasti tužiteljima u suvlasništvo svakome u 1/2 dijela. Prema odredbi čl. 9. st. 1. ZV-a pojedinačnu nekretninu čini jedna ili više zemljišnih čestica; kad je više zemljišnih čestica upisano u zemljišnoj knjizi u isti zemljišni uložak, koje su pravno sjedinjene u jedno tijelo koje kao takvo čini jednu nekretninu. Obzirom da određeni način diobe određuje različiti vlasničkopravni režim za svaki od tri navedene cjeline, jasno je da one trebaju biti formirane kao posebna zemljišnoknjižna tijela. Uz takav način diobe mora biti osigurana putna veza preko čkbr. ___ kako do nekretnina koje trebaju pripasti u suvlasništvo tužiteljima, tako i do nekretnina koje trebaju pripasti u samovlasništvo tuženika, posebno obzirom na činjenicu da je za čkbr. ___ predviđena civilna dioba (što znači prodaju predmetnih nekretnina i podjelu kupovnine između suvlasnika u skladu sa suvlasničkim omjerima; time bi parnične stranke izgubile pravo suvlasništva te nekretnine, a prema sadržaju skice premjeravanja i kopiji katastarskog plana nije vidljivo postojanje odgovarajuće putne veze između novoformiranih čestica nastalih geometrijskom diobom preostalim dijelovima nekretnine (nakon odvajanja čestice na kojoj se

nalazi kuća za odmor i javnog puta)). Time nije ostvarena potrebna činjenična i materijalnopravna pretpostavka za takav način diobe, odnosno ostvarenje te pretpostavke nije vidljivo iz sadržaja prvostupanjske odluke.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 446/05-2 od 11. V. 2005.

RAZVRGNUĆE SUVLASNIČKE ZAJEDNICE

Zahtjev na utvrđenje

(Čl. 47. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Ako je pravnim poslom između suvlasnika (usmeni ili pismeni sporazum – ugovor) došlo do stvarne podjele nekretnina, tako da je svaki suvlasnik postao samovlasnikom određenih realnih dijelova, suvlasnik ne može postaviti zahtjev za razvrgnuće (diobu) suvlasničke zajednice nekretnina, već jedan od suvlasnika ima pravo postaviti zahtjev radi utvrđenja samovlasništva određenog realnog dijela suvlasničke nekretnine, te provedbu uknjižbe prava vlasništva na dijelu nekretnine koja je, na osnovi sporazuma suvlasnika o načinu diobe, postala njegovim samovlasništvom.

«Izdvajanje dviju zasebnih i samostalnih stambenih cjelina suvlasničke nekretnine, po ocjeni ovog suda, ne može upućivati na osnovanost tvrdnji tuženika o isključivo sporazumno uređenju suvlasničkih odnosa između stranaka, jer uređenje suvlasničkih odnosa uključuje samo sporazumom (ili sudskom odlukom) određen način korištenja i suposjedovanja suvlasničkih nekretnina. Ukoliko je točna tvrdnja tužitelja, a na istinitost koje djelomično upućuju i navodi samih tuženika, da su stranke pred 30 godina na suvlasničkoj nekretnini sagradile svaka svoju zasebnu obiteljsku kuću, da su dijelovi nekretnina sa njihovim obiteljskim kućama podijeljeni i izgrađenom ogradom, pri čemu tužitelj i tuženici imaju samostalan posjed tako izdvojenih zasebnih dijelova suvlasničke nekretnine, onda, po ocjeni ovog suda, treba smatrati uvjerljivom tvrdnju tužitelja da je izvršena fizička dioba suvlasničke nekretnine na osnovu sporazuma stranaka, da je takva dioba definitivna,

bez obzira što je u zemljišnoj knjizi navedena nekretnina upisana kao suvlasništvo tužitelja i tuženika. Ako je, dakle, pravnim poslom između suvlasnika (usmeni ili pismeni sporazum – ugovor) došlo do stvarne podjele nekretnina, tako da je svaki suvlasnik ostao samovlasnikom određenih realnih dijelova, suvlasnik ne može postaviti zahtjev za razvrgnuće (diobu) suvlasničke zajednice nekretnina, jer suvlasnička zajednica u tom slučaju postoji samo formalno, a ne i stvarno, zbog čega nema mogućnosti niti dobrovoljne niti sudske diobe nekretnine. U takvom slučaju tužitelj je ovlašten postaviti **zahtjev radi utvrđenja samovlasništva određenog realnog dijela suvlasničke nekretnine, te provedbu uknjižbe prava vlasništva na dijelu nekretnine koja je, na osnovi sporazuma suvlasnika o načinu diobe, postala njegovim samovlasništvom.** U slučaju spora između suvlasnika, da li je ili nije izvršena dobrovoljna dioba, u konkretnom slučaju, tužitelj, očigledno ima pravni interes na postavljanje deklaratornog tužbenog zahtjeva radi utvrđenja da je između stranaka izvršena dobrovoljna fizička dioba suvlasničke nekretnine, na način da su strankama, kao ranijim suvlasnicima, navedenom diobom pripali u samovlasništvo određeni realni dijelovi u skladu sa parcelacionim elaboratom, pa je, obzirom na gore navedeno, očigledno potpuno nejasno stajalište prvostupanjskog suda da se «ovo pitanje razvrgnuća ove suvlasničke zajednice može riješiti u parničnom postupku». Tužba tužitelja, podnesena u ovom postupku, očigledno ima svrhu ostvarenja prava vlasništva tužitelja na određenom realnom dijelu, po tvrdnji tužitelja, samo formalne suvlasničke nekretnine, zbog čega je, u slučaju da je između stranaka doista izvršena dobrovoljna definitivna dioba sporne suvlasničke nekretnine, tužitelj, radi ostvarenja svih ostalih prava vezanih za izvršenu dobrovoljnu diobu, ne samo ovlašten nego i dužan postaviti tužbeni zahtjev na način koji omogućuje da se, kako tužitelj, tako i tuženici, uknjiže kao samovlasnici dijela suvlasničke nekretnine pripalih im faktičkom diobom. Činjenica da su tuženici upućeni na parničnu diobu sporne suvlasničke nekretnine, da takav postupak nisu pokrenuli ili barem prvostupanjski sud to ne utvrđuje, ne sprječava tužitelja u ostvarenju prava koje mu pripada kao jednom od upisanih z k. suvlasnika, da z. k. stanje uskladi sa faktičnim stanjem, a radi uknjižbe prava vlasništva na dijelu nekretnine koja mu je prema njegovoj tvrdnji, pripala u samovlasništvo prigodom dobrovoljne diobe izvršene između strankama pred oko 30 godina.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 2128/04-2 od 20. XII. 2004.

RAZVRGNUĆE SUVLASNIČKE ZAJEDNICE PUTEM SUDA – ODREĐIVANJE NAČINA DIOBE

Geometrijska dioba nekretnina

(Čl. 50. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Ukoliko sud utvrdi da će razvrgnuti suvlasničku zajednicu geometrijskom diobom, tada je prije provođenja diobe potrebno provesti parcelaciju prema odgovarajućem katastarskom operatu.

«Dioba suvlasničke nekretnine može se vršiti samo između suvlasnika, pri čemu se razvrgnuće provodi sukladno odredbi čl. 50. do 54. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV). Ako se radi o geometrijskoj diobi to je sud bio dužan takvu diobu nekretnine utvrditi mogućom i dopuštenom, te **novostvorene čestice**, koje su diobom pripale pojedinim suvlasnicima, **označiti posebnim katastarskim brojevima, površinom, te zgradama, odnosno drugim građevinama koje trajno leže na zemljištu ako one postoje**, zbog čega je bilo potrebno provesti parcelaciju prema odgovarajućem katastarskom operatu, kako bi izvršena dioba mogla biti provedena u zemljišnim knjigama.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1088/05-2 od 29. VIII. 2005.

DERIVATIVNO STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA – PRAVNI POSAO

Pravo vlasništva se stječe tek upisom u zemljišne knjige

(Čl. 120. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Ukoliko tužitelj ima valjanu pravnu osnovu (titulus) za stjecanje prava vlasništva, u tom slučaju može prema prodavatelju,

odnosno njegovim nasljednicima istaći samo obveznopravni zahtjev za izdavanje tabularne isprave, a ne i zahtjev za utvrđenje prava vlasništva, jer bez uknjižbe prava vlasništva u zemljišnim knjigama, ne može ni steći pravo vlasništva.

«Tužitelja valja upozoriti da se pravo vlasništva na temelju pravnog posla, kako u smislu ranije odredbe čl. 33. Zakona o osnovni vlasničkopravnim odnosima, tako i u smislu čl. 120. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZOV), moglo steći isključivo upisom u zemljišne knjige, zbog čega, ukoliko je tužitelj sklopio valjani kupoprodajni ugovor, može imati samo titulus, odnosno naslov stjecanja prava vlasništva, pa sve dok njegovo pravo vlasništva nije upisano u zemljišne knjige, to tužitelj nije ovlašten postaviti zahtjev za utvrđenje prava vlasništva (suvlasništva), niti se takvom zahtjevu uopće može udovoljiti. Ugovor o prodaji nekretnine je ugovor obveznog prava, koji, ukoliko je valjani pravni posao, kao što je to navedeno, predstavlja titulus za stjecanje prava vlasništva, ukoliko sadrži i clausulu intabulandi. Tužitelj bi, stoga, ukoliko smatra da ima valjanu pravnu osnovu (titulus) stjecanja prava vlasništva, mogao istaći **samo obveznopravni zahtjev za izdavanje tabularne isprave prema prodavatelju**, odnosno njegovim nasljednicima, a ne i zahtjev za utvrđenje prava vlasništva, jer na temelju pravnog posla, bez uknjižbe prava vlasništva u zemljišnim knjigama, pravo vlasništva (suvlasništva) nije ni mogao steći.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 27/05-2 od 10. I. 2005.

STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA DOSJEDANJEM NA NEPOKRETNJOJ STVARI

Nastupanje dosjelosti na nekretnini do zaključenja glavne rasprave

(Čl. 159. st. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Ukoliko se tužitelj tijekom parnice poziva na kontinuitet svog kvalificiranog posjeda u svrhu opravdanja tvrdnje o stjecanju prava vlasništva na nekretninama dosjelošću, tada se kvaliteta posjeda predmetnih nekretnina od strane tužitelja ne mijenja podnošenjem

tužbe, iz čega proizlazi da je dosjelost (pod uvjetom vršenja zakonitog, istinitog i poštenog posjeda) nastupila do zaključenja glavne rasprave.

«I i II tuženici navode da tužitelj nije mogao dosjelošću steći predmetne nekretnine, u smislu odredbe čl. 159. st. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV) jer prema obrazloženju prvostupanjske presude proizlazi da je pravni prednik tužitelja stupio u posjed nekretnina 1992. g., a tužba u ovom predmetu podnijeta je u rujnu 2001. g. Treba istaći da **za utvrđenje isteka roka dosjelošti nije bitan trenutak podnošenja tužbe radi utvrđenja prava vlasništva** i izdanja tabularne isprave, obzirom da se stjecanje prava vlasništva dosjelošću temelji na drugačijoj činjeničnoj i materijalnopravnoj osnovi, pa u tom smislu spor između stranaka po toj osnovi egzistira od trenutka isticanja takve činjenične i materijalnopravne osnove utuženja. Tužitelj je zahtjev za utvrđenje stjecanja prava vlasništva dosjelošću istakao na raspravi 16. travnja 2004. g. Međutim, tužena se strana isticanju takve činjenične i materijalnopravne osnove utuženja (a i preinačenja tužbenog zahtjeva u odnosu na III tuženicu) nije protivila. Za presuđenje određenog pravnog osnova mjerodavno je činjenično i materijalnopravno stanje u vrijeme zaključenja glavne rasprave, obzirom na procesnopravno ovlaštenje parničnih stranaka iznositi nove činjenice i nove dokaze kao i disponirati postavljenim tužbenim zahtjevom do zaključenja rasprave. U konkretnom slučaju **kvaliteta posjeda predmetnih nekretnina od strane tužitelja nije se mijenjala činjenicom podnošenja tužbe u ovom predmetu,** obzirom da je **tužitelj osoba koja se u ovom predmetu poziva na kontinuitet svog kvalificiranog posjeda u svrhu opravdanja tvrdnje o stjecanja prava vlasništva predmetnih nekretnina dosjelošću,** radi čega činjenica podnošenja tužbe u ovom predmetu ne utječe negativno na sadržaj građanskopravnog odnosa između stranaka. Dakle, ukoliko je dosjelost, temeljem vršenja zakonitog, istinitog i poštenog posjeda nastupila do zaključenja glavne rasprave u ovom predmetu, a tu činjenicu prvostupanjski sud je pozitivno utvrdio, ispunjena je činjenična i materijalnopravna osnova za udovoljenje tužbenom zahtjevu.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 2015/04-2 od 08. II. 2005.

PRAVA STRANIH OSOBA – STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA

Predbilježba prava vlasništva

(Čl. 357. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Ugovor o prodaji na koji nije dao suglasnost nadležni ministar, budući se radi o inozemnim državljanima, fizičkim osobama, ne proizvodi pravni učinak, iz kojeg razloga bez rečene suglasnosti nije niti dopuštena predbilježba prava vlasništva.

«Prema zemljišnoknjižnom prijedlogu traži se upis predbilježbe prava vlasništva temeljem ugovora o kupoprodaji. Naime, prema čl. 56. Zakona o zemljišnim knjigama, ako isprava na temelju koje se zahtijeva upis ne odgovara svim pretpostavkama za zabilježbu (čl. 52., čl. 53., čl. 54. i čl. 55), ali ispunjava opće pretpostavke za zemljišnoknjižni upis (čl. 43. i čl. 44.), na temelju te isprave dopustit će se predbilježba, ako ju je moguće provesti. **Predlagatelji su inozemni državljani**, fizičke osobe. Stjecanje stvarnih prava stranih osoba regulirano je odredbama čl. 354. – 358. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV). Prema čl. 356. st. 2. ZV-a, **strane fizičke osobe mogu, ako zakonom nije drugačije određeno pod pretpostavkom uzajamnosti stjecati vlasništvo nekretnina na području RH, po prethodno pribavljenom mišljenju ministarstva pravosuđa RH**, ako zakonom nije drugačije propisano. Prema čl. 357. st. 1. ZV-a, ako je za stjecanje prava vlasništva nekretnina potrebna suglasnost ministra vanjskih poslova ili ministra zaduženog za iseljništvo, pravni posao kojemu je cilj stjecanje tog prava **vlasništva ne proizvodi pravni učinak bez suglasnosti nadležnog ministra**. Utvrđeno je, a što nije ni prijeporno, da do sada nije dana suglasnost ministra vanjskih poslova za stjecanje prava vlasništva predlagatelja na predmetnim nekretninama. Obzirom da prema rečenoj zakonskoj odredbi, bez takve suglasnosti pravni posao ne proizvodi pravni učinak, očigledno je da u ovom slučaju nije dopuštena predbilježba prava vlasništva temeljem rečenog Ugovora. Naime, ne može se dopustiti predbilježba prava vlasništva temeljem spomenutog kupoprodajnog ugovora, kad ovaj prema čl. 357. st. 1. ZV-a, ne proizvodi nikakav pravni učinak.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 586/05-2 od 18. VIII. 2005.

MEĐA – OBNOVA MEĐE

Pretpostavke za uređenje međe

(Čl. 103. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96)

Kada su stranke međusobno fizički podijelile nekretnine, tada postoji i granica između tih dijelova nekretnina, te postoji i pretpostavka za podnošenje prijedloga za uređenje međe dijelova nekretnine, budući se u tom slučaju smatra da dijelovi istih nekretnina (istog katastarskog broja i zemljišnoknjižnog uloška) predstavljaju dvije nekretnine.

«Pogrešno je stajalište prvostupanjskog suda, a što ispravno ističe i žalba, da u konkretnom slučaju kada su stranke posjednice istih nekretnina, koje su međusobno fizički podijelile, nema pretpostavki za uređenje međe iz čl. 103. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugima stvarnim pravima (dalje: ZV), jer da tada ne postoje dvije nekretnine, a niti da između njih može postojati međa i spor o međi. Naime, kada je **između stranaka u naravi ostvarena fizička dioba nekretnina**, a što jest i konkretan slučaj, jer su stranke iste nedvojbeno podijelile, te svaka na svojoj nekretnini sagradila čvrsti objekt – kuću, te je protustranka i podigla ogradu, to dakle, postoji jasno naznačena i granica između tih dijelova nekretnina, tada i ovaj sud smatra i bez obzira što nije proveden postupka evidentiranja istih u katastru i ucrtavanja u katastarske planove, da postoje pretpostavke za podnošenje prijedloga za uređenje međe tih dijelova nekretnina, jer se u smislu odredbe čl. 103. st. 1. ZV-a smatra da u takvom slučaju takvi dijelovi istih nekretnina (istog katastarskog broja i zemljišnoknjižnog uloška) predstavljaju dvije nekretnine.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1550/05-2 od 13. IX. 2005.

IMISIJE

Otjecanje oborinskih voda na tuđu nekretninu prirodnim silama

(Čl. 110. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Otjecanje oborinskih voda na tuđu nekretninu prirodnim silama, ne smatra se štetnim imisijama u smislu odredbe čl. 110. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima.

«Prije svega valja ukazati da se pod štetnim imisijama iz čl. 110. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV) ne može smatrati otjecanje oborinskih voda na tuđu nekretninu prirodnim silama ili slučajno, jer se, kako to izričito proizlazi iz sadržaja odredbe čl. 110. st. 1. ZV-a, pod **štetnim imisijama smatraju dim, neugodni mirisi, čađa, otpadne vode, potresi, buka i sl., ako su prekomjerni, obzirom na namjenu kakva je primjerena određenoj nekretnini obzirom na mjesto i vrijeme ili izazivanju znatniju štetu.** Po ocjeni ovog suda, mora se zaključiti da citirana zakonska odredba ne regulira niti zabranjuje dotjecanje oborinskih voda na tuđe nekretnine prirodnim silama ili slučajno, zbog čega zahtjev tužitelja za postavljanje žljebova i snjegobrana radi sprječavanja dotjecanja oborinskih voda (kišnice) i snijega i obrušavanjem snijega sa krovišta gospodarskih objekata tuženika, ne može biti temeljen na odredbi čl. 110. st. 2. ZV-a, kako to pogrešno zaključuje prvostupanjski sud. Obzirom na nalaz i mišljenje sudskog vještaka, kao i obzirom na činjenicu da se oborinske vode sa nekretnine tuženika normalnim tijekom slijevaju na nekretninu tužitelja, očigledno je da dotok oborinskih voda (kišnice) na nekretninu tužitelja nije niti prekomjerman, a niti se u smislu odredbe čl. 110. ZV-a, dotok oborinskih voda smatra štetnim imisijama, to je pogrešan zaključak prvostupanjskog suda da je radi otklanjanja «štetnih imisija – fizičkih smetnji u obliku kišnice i obrušavanja snijega» (?) tuženik u obvezi postaviti žljebove i snjegobrane. Pri tome valja napomenuti da je potpuno neprihvatljivo stajalište prvostupanjskog suda u odnosu na obvezu postavljanja snjegobrana, jer, prema mišljenju sudskog vještaka, **moгуćnost obrušavanja snijega sa gospodarskih objekata tuženika uopće ne postoji, obzirom da isti nisu zagrijavani niti u njima postoji stoka, da su uglavnom otvoreni,** zbog čega se ne mogu javiti klizne plohe, a time i rušenje snijega na nekretninu tužitelja, pa je dakle, prvostupanjski sud utvrdio obvezu tuženika na postavljanje snjegobrana za otklanjanje opasnosti od nekonkretne i neizvjesne buduće štete.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 329/05-2 od 28. II. 2005.

STJECANJE SLUŽNOSTI NA TEMELJU ZAKONA (DOSJELOST SLUŽNOSTI)

Originarno stjecanje prava služnosti

(Čl. 229. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Kada se pravo služnosti stječe dosjelošću, za osnivanje iste nije potreban upis u zemljišnu knjigu, već je potrebno, faktično vršenje stvarne služnosti kroz vrijeme od 20 godina, pod uvjetom da se vlasnik poslužnog dobra nije protivio vršenju takve služnosti.

«Valja i odgovoriti na krajnje neutemeljeno i netočno stajalište tuženika u odnosu na stjecanje prava služnosti, jer tuženik očigledno ima potpuno pogrešan stav u odnosu na odredbe Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalj: ZV) koje se odnose na stjecanje prava služnosti. Zbog toga tuženika valja upozoriti da ZV, kao i raniji Zakon o osnovnim vlasničkopravnim odnosima, određuje više pravnih osnova stjecanja prava služnosti, među kojim osnovama se pravo služnosti može steći i na temelju samog zakona. Prema odredbi čl. 229. ZV **stvarna služnost osniva se na temelju zakona dosjelošću, ako ju je posjednik povlasne nekretnine pošteno posjedovao izvršavajući njezin sadržaj kroz 20 godine, a vlasnik poslužne nekretnine nije se tome protivio.** Imajući u vidu navedenu zakonsku odredbu, više je nego jasno da se pravo služnosti dosjelošću osniva vršenjem posjeda prava služnosti kroz 20 godina, zbog čega su potpuno neutemeljene tvrdnje tuženika u žalbi o osnivanju prava služnosti nekretnina uknjižbom tog prava u zemljišnoj knjizi. Naime, tuženik je očigledno propustio uočiti da se pravo služnosti na nekretnini osniva uknjižbom tog prava u zemljišnoj knjizi kao tereta na poslužnoj nekretnini u **slučaju kada se pravo služnosti osniva na temelju valjanog pravnog posla.** Kako osnivanje prava služnosti na temelju valjanog pravnog posla **nije jedini** način osnivanja služnosti, jer se služnost, kao što je navedeno, **može osnivati i zakonom**, odnosno u smislu odredbe čl. 229. ZV **dosjelošću**, kao originarnom načinu stjecanja prava služnosti, to za osnivanje navedene služnosti nije potreban upis u zemljišnu knjigu. Za osnivanje prava služnosti dosjelošću, potrebno je, dakle, faktično vršenje stvarne služnosti kroz vrijeme od 20 godina, pri čemu je dovoljno da se vlasnik poslužnog dobra vršenju takve služnosti nije protivio.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1951/04-2 od 15. XI. 2004.

PRAVA OVLAŠTENIKA STVARNE SLUŽNOSTI

Zabrana sprečavanja i ometanja u vršenju stvarne služnosti

(Čl. 22. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Da bi izreka presude bila ovršna, u izreci se pravac služnosti mora potpuno odrediti, tj. pravac služnosti mora sadržavati ne samo širinu služnosti, već i njezinu dužinu, te po kojem dijelu nekretnine tuženika ide služnost (da li ide sredinom nekretnine, odnosno rubnim dijelom nekretnine), a to iz razloga što tuženiku mora u svako doba biti poznato na kojem dijelu svoje nekretnine ne smije sprečavati i ometati tužitelje u vršenju njihovog prava stvarne služnosti prolaza i provoza.

«Toč. I izreke pobijane presude utvrđeno je postojanje prava stvarne služnosti provoza i prolaza pješice preko nekretnine tuženika, odnosno njegove čestice br. ____ kuća i dvorište od 583 m², upisane u z.k.ul. br. ____ Ladanje Donje i čest. br. ____ kuća, gospodarska zgrada i dvorište od 73 čhv upisane u z.k. ul. br. _____ k.o. Ladanje Donje: «u širini od 2,5 m» u korist nekretnine tužitelja, odnosno njihove čestice br. _____ pašnjak Ograd od 327 m², upisane u z.k.ul. br. _____ k.o. Ladanje Donje. Točkom III. izreke zabranjeno je tuženiku da sprečava i ometa u vršenju gore navedene stvarne služnosti, a na način da pravac služnosti predstavlja prepreke u vidu traktora, traktorske prikolice i dr., kao i vrijeđanjem, prijetnjama i psovanjem, uključivo i zabranu budućeg takvog i sličnog sprečavanja i ometanja tužitelja u vršenju prava stvarne služnosti. Pazeći po službenoj dužnosti temeljem čl. 365. st. 2. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 2., 4., 8., 9. i 11. ZPP-a i na pravilnu primjenu materijalnog prava, ovaj sud je razmatranjem pobijane presude i stanja spisa utvrdio da je donošenjem pobijane presude počinjena bitna povreda iz čl. 354. st. 2. toč. 11. ZPP-a. Prednje zbog toga što pobijani dio izreke pod toč. III i tužbeni zahtjev su potpuno neodređeni, pa stoga ne mogu ni postati ovršni. S time u svezi valja naglasiti da **pravilno, precizno, potpuno i određeno postavljene tužbene zahtjeve je procesna pretpostavka za meritorno suđenje**. Naime, da bi pobijani dio presude pod toč. III. izreke bio potpuno određen, potrebno je da se utvrdi ne samo širina pravca rečene služnosti, već i dužina. Nadalje, mora se navesti po kojem dijelu nekretnine tuženika ide rečena služnost, primjerice da li ide sredinom nekretnine, odnosno rubnim dijelom nekretnine i sl. Da bi

tužbeni zahtjev bio potpuno određen, precizan i pravilan **pravac služnosti mora biti potpuno određen, tj. mora sadržavati ne samo širinu služnosti, već i njezinu dužinu, nadalje, o kojem dijelu nekretnine tuženika ide ta služnost.** Naime, kada se tuženiku toč. III. izreke pobijane presude zabranjuje da tužitelje sprečava i ometa u vršenju navedene stvarne služnosti na način kako je to pobliže opisano pod toč. III. izreke, onda mora biti potpuno i precizno određen pravac služnosti na način koji je gore naprijed opisan. Naime, tuženik mora znati u svako doba na kojem dijelu svoje nekretnine ne smije sprečavati i ometati tužitelje u vršenju njihovog prava stvarne služnosti prolaza i provoza. U protivnom tuženik u svako doba može reći, da za slučaj postavi nekakvu prepreku, da njemu nije poznato na kojem dijelu svoje nekretnine tužitelja ne smije sprečavati i ometati u vršenju rečenog prava.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 91/05-2 od 13. I. 2005.

ZALOŽNO PRAVO

Raspolaganje neizbrisanom hipotekom

(Čl. 347. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Kada predlagatelj traži uknjižbu prijenosa hipoteke na novu tražbinu, a na temelju hipoteke koja nije izbrisana u zemljišnim knjigama, tada je osim isprave kojom se založni dužnici i vlasnici nekretnine na kojoj ima neizbrisanu hipoteku sporazumijevaju o uknjižbi prijenosa hipoteke na novu tražbinu, dužan zemljišnoknjižnom sudu dostaviti i dokaz da nova tražbina nije veća od tražbine koja je osigurana upisanom hipotekom.

«Jasno je da se prilikom uknjižbe prava zaloga osiguravaju sva potraživanja založnog vjerovnika koja proizlaze iz obveznopravnog odnosa zbog kojeg je ustanovljeno založno pravo. Da bi se moglo utvrditi koja je od dviju tražbina veća, potrebno je utvrditi njihov ukupan iznos, na egzaktn način. Dakle, **treba uzeti u obzir najveći ukupni iznos osigurane tražbine (svih tražbina).** Kada se radi o dvije tražbine (prijenosu hipoteke) potrebno je, radi utvrđenja koja je od njih veća

usporediti te najviše iznose. Isprave koje je priložio predlagatelj ne sadrže podatke o tome, pa je prvostupanjski sud, pozivom na odgovarajuće materijalnopravne propise, na koje i ovaj sud ovim putem upućuje žalitelja, pravilno ocijenio da prijedlog predlagatelja nije potpun, odnosno da se, radi pravilne primjene materijalnopravnih propisa, a u smislu zaštite pravnih interesa drugih upisanih založnih vjerovnika ne može dopustiti prijenos hipoteke na novu tražbinu, bez egzaktnog utvrđenja da je nova tražbina niža od ranije. Da bi se u vezi toga mogao donijeti pravilno činjenično utemeljeni zaključak bilo bi potrebno da je u obje isprave (u oba pravna posla) izražen najviši ukupni novčani iznos na koji se založno pravo odnosi ili da se u vezi toga sačini pravilni financijski obračun, jer je po ocjeni ovog suda, neosnovana žalbena tvrdnja da se to može utvrditi usporedbom nominalnih iznosa tih dviju tražbina prema tečaju (srednjem) EUR-a iz glavnog iznosa kasnijeg potraživanja, u trenutku nastanka novog potraživanja. Naprotiv, po ocjeni ovog suda, da bi se usporedile visine ranije i kasnijeg potraživanja (potraživanja osiguranog hipotekom i onog za koji se traži zasnivanje hipoteke umjesto ranijeg), potrebno je sporazumom između stranaka utvrditi, za oba potraživanja, najviše iznose hipoteke (koje osiguranje se odnosi na apsolutni novčani iznos po zbroju svih osnova osiguranja (glavnih i sporednih)) ili treba izraditi izračun ukupne visine obaju potraživanja te ih usporediti.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 346/05-2 od 27. IV. 2005.

NAČELO POVJERENJA U ZEMLJIŠNE KNJIGE

Stjecanje prava vlasništva darovnim ugovorom

(Čl. 122. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Ne može se sa uspjehom pozivati na načelo povjerenja u zemljišne knjige, tuženica koja je kćer I i II tuženika, koja živi u istom mjestu gdje se nalazi predmetna nekretnina, glede stjecanja (nenaplatnog) prava vlasništva nekretnina, kada su te iste nekretnine, po njenim pravnim prednicima temeljem naplatnog pravnog posla predane u posjed predniku tužitelja.

«Ističući žalbeni razlog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava III tuženica navodi da je predmetne nekretnine stekla u dobroj vjeri, temeljem povjerenja u zemljišne knjige i da je svoje stvarno pravo upisala u zemljišne knjige, radi čega nije bilo mjesta prihvaćanju tužbenog zahtjeva za izdanje tabularne isprave, odnosno za trpljenje uknjižbe prava vlasništva tužitelju na predmetnim nekretninama. III tuženica se u tome poziva na odredbu čl. 8. Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK) i na odredbe čl. 124. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV). Prema ocjeni ovog suda III tuženica koja je kćer I i II tuženika, koja živi u istom mjestu gdje se nalazi predmetna nekretnina, **ne može se sa uspjehom pozivati na načelo povjerenja u zemljišne knjige, glede stjecanja (nenaplatnog) prava vlasništva predmetnih nekretnina**, u situaciji u kojoj su te nekretnine, **po njenim pravnim prednicima temeljem naplatnog pravnog posla predane u posjed predniku tužitelja** (a njeni pravni prednici, su nakon prepuštanja posjeda predmetnih nekretnina odselili u Pulu). Ta činjenica (predaja nekretnine u posjed trećoj osobi) III tuženici očito nije mogla biti nepoznata, posebno u okolnostima kada je do sklapanja darovnog ugovora, temeljem kojega je ona ishodila uknjižbu prava vlasništva došlo više godina nakon sklapanja privremenog ugovora (privremeni kupoprodajni ugovor iz srpnja 1989. g.; konačni kupoprodajni ugovor iz srpnja 1992. g.; darovni ugovor iz veljače, odnosno travnja 1996. g.). **Osim toga odredbom čl. 388. st. 1. u vezi čl. 122. ZV-a suspendirana je primjena načela povjerenja u zemljišne knjige** (radi nesređenosti zemljišnih knjiga). Nadalje, neovisno o pravnoj osnovi za stjecanje prava vlasništva predmetnih nekretnina i činjenici izvršenja upisa prava vlasništva III tuženice za predmetne nekretnine, izmjena titulara formalnog, zemljišnoknjižnog vlasništva predmetnih nekretnina ne utječe na tijek originarnog stjecanja prava vlasništva temeljem istinitog, zakonitog i poštenog posjeda prijepora, ukoliko formalnopravni vlasnik (III tuženica) zna za činjenicu savjesnog posjedovanja predmetne nekretnine od strane trećega. Očito da III tuženici takva činjenica nije mogla biti nepoznata, posebno i u svjetlu činjenice vođenja ovog spora, u kojem je tužitelj uspio dokazati svoj kontinuirani posjed prijepora (uključujući i kvalificirani posjed njegovog prednika, najmanje od 1992. g. do danas).»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 2015/04-2 od 08. II. 2005.

POSTUPAK U ZEMLJIŠNOKNJIŽNIM STVARIMA – ODLUČIVANJE O PRIJEDLOGU ZA UPIS

Neuredan prijedlog za uknjižbu prava vlasništva

(Čl. 40. Zakona o zemljišnim knjigama – «Narodne novine» br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01 i 100/04)

Danom stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zemljišnim knjigama (NN br. 100/04) ukinuta je ranija odredba čl. 105. Zakona o zemljišnim knjigama, što znači da je sud dužan neuredan prijedlog odmah odbaciti a da prethodno ne pruži mogućnost predlagatelju za ispravak neurednog prijedloga.

«Sud prvog stupnja u razlozima pobijanog rješenja navodi da prema ugovoru o darovanju sklopljenog između predlagatelja kao daroprimca i protustranke kao darovatelja, protustranka prebiva u Zagrebu, Ul. A. S. bb. S tom adresom se protustranka navodi i u zemljišnoknjižnom prijedlogu. Naprotiv, u zemljišnoj knjizi na naprijed navedenim nekretninama upisan je kao vlasnik T. V. iz Zagreba, K. 9, dok je darovatelj u ovjeri potpisa naznačen sa adresom R. K. 31. Dakle, prema rečenom, darovatelj, odnosno protustranka T. V. bi imao tri različite adrese. Kraj takvog stanja stvari sud prvog stupnja zaključuje da je očigledno da protustranka nije na siguran način potpuno određena, odnosno individualizirana. I ovaj sud nalazi da je zemljišnoknjižni prijedlog predlagatelja za upis prava vlasništva na nekretninama protustranke neuredan, odnosno da ne sadrži sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupati. Valja reći da predlagatelj ima pravo ponovno podnijeti prijedlog za uknjižbu prava vlasništva na predmetnim nekretninama protustranke i to temeljem istog ugovora o darovanju, ali time da podnese uredan prijedlog, odnosno da protustranka bude potpuno određena, a sve obzirom na odredbu čl. 40. Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK). Nadalje, valja reći da je zemljišnoknjižni prijedlog stigao sudu prvog stupnja 23. rujna 2004. g., odnosno nakon što su stupile na snagu odredbe Zakona o izmjenama i dopunama ZZK (NN br. 100/04), a kojim zakonom je ukinuta ranija odredba čl. 105. ZZK. Naime, prema toj ranijoj odredbi, koja je ukinuta rečenim Zakonom o izmjenama i dopunama ZZK sud prvog stupnja je bio dužan podnositelja neurednog prijedloga za upis pozvati da u primjerenom roku ukloni nedostatke. To pak znači da je ranije sud prvog stupnja bio dužan postupiti po čl. 109. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP), odnosno

zemljišnoknjižni prijedlog vratiti predlagatelju na ispravak i podučiti ga što sve mora poduzeti da bi zemljišnoknjižni prijedlog bio uredan i da bi se na temelju njega mogla izvršiti tražena uknjižba u zemljišnim knjigama. Naravno, da je sud prvog stupnja bio dužan i odrediti rok za ispravak zemljišnoknjižnog prijedloga. Drugim riječima, na taj način je bila pružena mogućnost podnositelja zemljišnoknjižnog prijedloga da taj prijedlog isprave ukoliko je neuredan i da na taj način izbjegnu odbacivanje zemljišnoknjižnog prijedloga, što je i učinjeno pobijanim rješenjem. Naime, ranije tek ako predlagatelj ne bi ispravio u datom roku zemljišnoknjižni prijedlog, tek tada je sud prvog stupnja bio ovlašten zemljišnoknjižni prijedlog odbaciti kao neuredan. Međutim, nakon što je ukinuta naprijed citirana odredba čl. 105., takva ovlaštenja sud prvog stupnja više nema, pa je **dužan neuredan prijedlog odmah odbaciti** a da prethodno ne pruži mogućnost predlagatelju za ispravak neurednog prijedloga. Iako u žalbi predlagatelj opisuje na koji je način došlo do toga da prema podacima spisa ima tri adrese, odnosno tri boravišta, i na tu okolnost prilaže i određene javne isprave, obzirom na ranije ukinutu odredbu čl. 105. ZZK, a nadalje obzirom da ovaj sud temeljem čl. 124. st. 2. ZZK-a odlučuje o žalbi samo na temelju činjeničnog i pravnog stanja kakvo je bilo u času kada je zemljišnoknjižni prijedlog stigao zemljišnoknjižnom sudu, to ovaj sud također nije ovlašten prihvatiti ispravak zemljišnoknjižnog prijedloga, koji je izvršen u žalbi.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1978/04-2 od 15. XI.2004.

POSTUPAK U ZEMLJIŠNOKNJIŽNIM STVARIMA – PROVEDBA UPISA

Identifikacija osoba protiv kojih se i u čiju se korist zahtijeva upis

(Čl. 44. st. 2. Zakona o zemljišnim knjigama – «Narodne novine»
br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01 i 100/04)

Činjenica da je predlagatelj u zemljišnim knjigama upisan s adresom koja je drugačija od adrese navedene u ispravi temeljem koje se traži upis, sama za sebe nije razlog da se odbije upis, ukoliko zemljišnoknjižni sud može utvrditi (navođenjem jedinstvenog matičnog broja) da ne postoji opasnost da se osobu koja zahtijeva upis zamijeni s nekom drugom osobom.

«Naime, u razlozima pobijanog rješenja jedino se navodi da je predlagatelj B. C. iz D. K., S. R. 18, upisan u zemljišnoj knjizi kao B. C. iz K. 47 i da je zbog toga valjalo riješiti kao u izreci. Sud prvog stupnja je prije svega bio dužan pozvati se na odredbe materijalnog prava koje je primijenio kada je donio pobijano rješenje. No, unatoč toga mora se zaključiti da je sud prvog stupnja zapravo primijenio odredbu čl. 44. st. 2. Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK). Prema toj zakonskoj odredbi **u ispravama moraju osobe protiv kojih i u čiju se korist upis zahtijeva biti navedene tako da ne postoji opasnost da ih se zamijeni s drugima** (primjerice navođenjem datuma rođenja, matičnog broja i sl., a moraju biti navedeni i mjesto, dan, mjesec i godina i kada su isprave sastavljene). Predlagatelji su podnijeli prijedlog za uknjižbu prava vlasništva temeljem ugovora o diobi u kojem je naveden dan, mjesec i godina kada je ugovor sačinjen. S druge strane, u ugovoru o diobi nekretnina koji se nalazi na listu 2 spisa, navodi se jedinstveni matični broj građana, kako za predlagatelja B. C., tako i za predlagatelja T. C. Isto tako, jedinstveni matični broj građana navodi se i u zemljišnoknjižnom prijedlogu za uknjižbu prava vlasništva. Stoga, kad se imaju u vidu naprijed navedene činjenice, onda je očigledno da je pobijano rješenje u proturječju sa stanjem spisa, jer prema čl. 44. st. 2. ZZK propisano je da u ispravama moraju osobe protiv kojih se i u čiju se korist upis zahtijeva biti navedene tako da ne postoji opasnost da ih se zamijeni s drugima, pa ta zakonska odredba primjerice navodi što je potrebno u ispravi i zemljišnoknjižnom prijedlogu navesti kako ne bi postojala opasnost da ih se ne zamijeni s drugim osobama. U rečenoj zakonskoj odredbi jasno stoji da je dovoljno navesti i matični broj ili kako se to sada zove JMBG, a što su predlagatelji i učinili. Stoga nije jasno na temelju čega je sud prvoga stupnja izveo zaključak da u konkretnom slučaju postoji opasnost da se predlagatelje zamijeni s nekim drugim osobama, a ovo unatoč činjenice što u ugovoru o diobi i zemljišnoknjižnom prijedlogu stoji da je B. C. iz D. K., B. R. 18, dok je u zemljišnoj knjizi upisan sa adresom K. 47. S druge strane, već u zemljišnoknjižnom prijedlogu navedeni predlagatelj navodi i svoju raniju adresu. Dapače, u spisu se na listu 4 nalazi uvjerenje PU Varaždinske o prebivalištu B. C., a u tom uvjerenju izričito stoji da se izdaje u svrhu sređivanja u gruntovnim knjigama. Sud prvog stupnja je bio dužan sve naprijed navedene isprave ocijeniti na način propisan čl. 8. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP), te ocjenu provedenih dokaza valjano obrazložiti sukladno čl. 338. st. 4. ZPP-a. Dapače, razlozi pobijanog rješenja su u tolikoj mjeri manjkavi, da ovaj sud samo pretpostavlja zbog kojih razloga su predlagatelji odbijeni za zemljišnoknjižnim prijedlogom. Naime, kako je već rečeno, navode se samo različite adrese predlagatelja B. C. Sud prvog stupnja je bio dužan navesti valjane razloge zbog čega

smatra da postoji opasnost da se navedenog predlagatelja zamijeni s drugom osobom. Ni to nije sud prvog stupnja obrazložio.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 842/05-2 od 01. IX. 2005.

POSTUPAK U ZEMLJIŠNOKNJIŽNIM STVARIMA – PROVEDBA UPISA

Identifikacija osoba u čiju se korist zahtjeva upis u zemljišne knjige

(Čl. 44. st. 2. Zakona o zemljišnim knjigama – «Narodne novine»
br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01 i 100/04)

Ukoliko se na osnovu zemljišno-knjižnih podataka iz vlasničkog lista ne može utvrditi identičnost protustranke s osobom koja je upisana u zemljišne knjige kao vlasnik, i to radi razlike u njenom imenu i prezimenu i adresi stanovanja, koje promjene nisu dokumentirane od strane predlagatelja, a zemljišna knjiga ne sadrži podatak o JMBG protustranke, zemljišno knjižni sud će odbiti prijedlog za uknjižbu prava vlasništva.

«Obrazlažući pobijano rješenje prvostupanjski sud navodi da se zemljišnoknjižni upis (uknjižba prava vlasništva) može dopustiti samo protiv osobe koja je u zemljišnoj knjizi upisana kao vlasnik zemljišta ili nositelj prava glede kojeg se upis zahtijeva, ili koja bar istodobno bude kao takva uknjižena ili predbilježena. Navodi da je u z.k.ul. ____ k.o. D. M. upisana osoba S. Z. iz Varaždina, P. K. 1, a u darovnom ugovoru, kao darodavateljica navedena je S. Z. M. iz Varaždina, L. 5, a nisu priložene isprave (uvjerenje o promjeni prebivališta koje izdaje Ministarstvo unutarnjih poslova Zagreb; nadležna Policijska uprava, kao niti isprava o promjeni prezimena (vjenčani list, rodni list ili rješenje o promjeni prezimena). Prvostupanjski sud navodi da je opće poznato da u istom mjestu ima više osoba s istim imenom i prezimenom. Prema ocjeni ovog suda osnovano je prvostupanjski sud odbacio predlagateljev prijedlog za uknjižbu prava vlasništva temeljem zemljišnoknjižne isprave na koju se predlagatelj u prijedlogu poziva, a da pri tome predlagatelj nije predložio isprave (temeljem kojih bi dokazao identitet darodavateljke u odnosu na njene osobne identifikacijske podatke kao upisane zemljišnoknjižne vlasnice). Naime, prema odredbi čl. 44. st. 1. Zakona o zemljišnim

knjigama (dalje: ZZK) upisi u zemljišnu knjigu dopustit će se samo na temelju isprava koje nemaju očitih nedostataka koji dovode u sumnju njihovu vjerodostojnost, odnosno prema st. 2. istog članka u ispravama moraju osobe protiv kojih i u čiju se korist upis zahtjeva biti navedene tako da ne postoji opasnost da ih se zamjeni sa drugima (primjerice navođenjem datuma rođenja, matičnog broja i sl.). Očito je da se, bez obzira na određenje jedinstvenog matičnog broja protustranke u uvodu isprave temeljem koje se traži uknjižba, a na osnovu zemljišno-knjižnih podataka iz vlasničkog lista, nije mogla utvrditi identičnost protustranke s osobom upisane vlasnice, radi razlike u njenom imenu i prezimenu i adresi stanovanja, koje promjene nisu dokumentirane od strane predlagatelja, a zemljišna knjiga ne sadrži podatak o JMBG protustranke. Obveza je ranije vlasnice (protustranke) zemljišno knjižnom odjelu dostaviti dokumente temeljem kojih će se upisati promjene podataka nužne za utvrđenje njenog identiteta, a kako to nije učinjeno do zatražene uknjižbe niti uz prijedlog, odnosno kako su osnovni identifikacijski podaci u odnosu na osobu protustranke različiti to je prvostupanjski sud pravilno ocijenio da nema osnove za dozvolu predmetne uknjižbe.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1305/05-2 od 07. IX. 2005.

UKNJIŽBA

Uknjižba prava vlasništva

(Čl. 2. Zakona o zemljišnim knjigama – «Narodne novine» br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01)

Da bi odluke sudova mogle biti provedene u zemljišnim knjigama, moraju sadržavati oznake i podatke o katastarskom broju i površini katastarskih čestica, kao i katastarskoj općini u kojoj leže.

«Zemljištem (nekretninom) se, u smislu odredbe čl. 2. Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK) smatra dio zemljine površine koji je u katastru zemljišta označen posebnim brojem i nazivom katastarske općine u kojoj leži (katastarska čestica). Odluke sudova o knjižnim pravima, moraju sadržavati oznake i podatke o katastarskom broju i površini katastarskih čestica, kao i katastarskoj općini u kojoj leže, da bi takve odluke mogle biti provedene u zemljišnim knjigama. Kako se zemljišne

knjige sastoje od glavne knjige i zbirke isprava, pri čemu se glavna knjiga sastoji od zemljišno-knjižnih uložaka, to se u zemljišno-knjižni uložak upisuje zemljišno-knjižno tijelo i promjene na njemu. Zemljišno-knjižno tijelo može se sastojati od jedne ili više katastarskih čestica, koje se nalaze u istoj katastarskoj općini. Sastav zemljišno-knjižnog tijela mijenja se isključivo zemljišno-knjižnim otpisom i pripisom katastarskih čestica, a promjena oblika, površine, ili izgrađenosti zemljišta može se provesti samo na temelju prijavnog lista katastra o promjeni u katastru zemljišta, a ako bi promjena utjecala na knjižna prava, tada na temelju isprave prikladne za uknjižbu u skladu sa navedenom promjenom. Očigledno je dakle, da se uknjižba prava vlasništva ne može vršiti na određenom dijelu nekretnine «prikazano žutom bojom i zelenim linijama» (ili prikazano bilo kojom drugom bojom), niti na temelju «vještva», koje bi bilo sastavni dio izreke, jer je takva odluka suda, u konkretnom slučaju, kako je to navedeno u dijelu pod I) izreke, neodređena i neprovediva u zemljišnim knjigama.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1088/05-2 od 29. VIII. 2005.

II OBVEZNO PRAVO

NIŠTAVI UGOVORI

Zahtjev za utvrđenje ništavosti ugovora o dosmrtnom uzdržavanju

(Čl. 103. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99)

Ništavi su ugovori oni ugovori koji su pravno nevaljani, iz kojeg razloga se isti ne mogu raskinuti, već se mogu raskinuti samo pravno valjani ugovori.

«Prema tome, sam zahtjev tužitelja, naveden u njihovom podnesku od 28.07.2004.g. a nakon ukidnog rješenja ovog suda, koji glasi da se proglašava bez učinka ugovor o dosmrtnom uzdržavanju, nije postavljen u skladu sa materijalnopравnim odredbama Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) u odnosu na ništavost ili poboјnost ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, no, kako zahtjev tužitelja upućuje na posljedicu ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, kao «ugovora bez učinka» to je i po ocjeni ovog suda, prvostupanjski sud pravilno zaključio da je zahtjev tužitelja, naveden u dijelu pod I), zahtjev o utvrđenju ništavosti ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, zbog čega su potpuno neutemeljene tvrdnje tužitelja u žalbi da je prvostupanjski sud trebao odlučivati i o raskidu ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, jer se radi o «identitetu činjenične i pravne osnove». Stoga valja ponoviti da u zahtjevu za utvrđenje ništavosti ugovora o doživotnom uzdržavanju nije obuhvaćen i zahtjev za raskid ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, jer ništavi su ugovori koji su pravno nevaljani, a raskid jedan od način prestanka pravno valjanih ugovora.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 503/05-2 od 29. III. 2005.

PRIVIDAN UGOVOR

Ništavost prividnog ugovora

(Čl. 66. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99)

Ukoliko ovršenik smatra da je ništava ovršna javnobilježnička isprava (ugovor o zajmu solemniziran po javnom bilježniku) iz razloga jer ista predstavlja prividni (simulirani) ugovor, ovršenik je ovlašten dokazati svoje tvrdnje u svezi ništavosti rečene ovršne javnobilježničke isprave, u posebnoj parnici, a ne i u parnici na koju je upućen radi utvrđenja da ovrha u konkretnom ovršnom predmetu nije dopuštena.

«Naime, kako je već rečeno, tužitelj zapravo tvrdi da je rečeni ugovor o zajmu sklopljen između tuženika kao zajmodavatelja i njega kao zajmoprimatelja u stvari prividan pravni posao, odnosno simulirani ugovor. Doista, prema čl. 66. st. 1. Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) prividan ugovor (simulirani ugovor) nema učinka prema ugovornim strankama. Drugim riječima, takav ugovor je ništav. Međutim, prema čl. 66. st. 2. ZOO-a ako prividan ugovor prikriva neki drugi ugovor, taj drugi ugovor važi ako je udovoljeno uvjetima za njegovu pravnu valjanost. Osim toga, valja napomenuti da je citirani ugovor o zajmu sklopljen između stranaka 04.07.1996. g., solemniziran po javnom bilježniku 05.07.1996. g., a on predstavlja sukladno čl. 21. st. 1. Ovršnog zakona (dalje: OZ) ovršnu ispravu, jer se radi o javnobilježničkoj ispravi, koja je postala ovršna. **Ako tužitelj smatra da je ovršna javnobilježnička isprava ništava, odnosno ako je rečeni ugovor o zajmu ništav, tada treba u zasebnom postupku ustati tužbom protiv tuženika radi utvrđenja da je ništav rečeni ugovor o zajmu, odnosno da je ništava rečena javnobilježnička isprava.** Takove tvrdnje tužitelja mogu se raspraviti samo u zasebnom postupku u kojem će se utvrđivati da li je rečeni ugovor o zajmu ništav, dok se to nije moglo utvrđivati u ovom postupku niti pak o tome raspravljati. Naime, sve tako dugo dok citirani ugovor o zajmu, odnosno u svezi spomenute ovršne javnobilježničke isprave ne budu u zakonito i pravilno provedenom postupku povodom tužbe ovdje tužitelja protiv tuženika radi utvrđenja ništavosti rečenog ugovora o zajmu, odnosno javnobilježničke isprave, utvrđeno da su ti pravni akti ništavi, dotle se ne može raspravljati i odlučivati o tome da je u konkretnom slučaju ovrha nedopustiva, jer su

prema tvrdnji tužitelja rečeni pravni akti ništavi. Ništavost tih pravnih akata mora biti utvrđena pravomoćnom presudom donijetom u zasebnom parničnom postupku.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1908/04-2 od 10. XI. 2004.

ZAKONSKA ZATEZNA KAMATA

Ulaganje u tuđu stvar –početak tijeka zakonske zatezne kamate

(Čl. 277. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99)

Tužitelju pripada zakonska zatezna kamata na dosuđeni iznos na ime ulaganja u tuđu stvar od dana podnošenja tužbenog zahtjeva, bez obzira što je visina ulaganja tužitelja u nekretnine tuženika utvrđena kasnije prema tada važećim cijenama.

«Sud prvog stupnja je u razlozima pobijane presude iznio valjane razloge glede odlučne činjenice od kada tužitelju pripada zakonska zatezna kamata na dosuđeni iznos. Naime, sud prvog stupnja u razlozima pobijane presude navodi da je tužitelj sa svojom bivšom suprugom, kćerkom tuženika, živio u zajedničkom kućanstvu s tuženikom, da se radilo o zajednici života i privređivanja, nadalje da je tužitelj ulagao svoja novčana sredstva i rad u gore opisane objekte vlasništvo tuženika, a ovo stoga jer je živio u zajedničkom kućanstvu s tuženikom, a da je navedeni razlog – zajednica života, rada i prebivanja – prestao razvodom braka, a ovo pogotovo jer tužitelj više ne živi kod tuženika. Nadalje, da je tužitelj **ulagao svoja financijska sredstva u tuđu stvar, pa mu stoga i pripada zakonska zatezna kamata od dana postavljanja takvog zahtjeva za isplatu**, a to je bilo 02. veljače 2001. g., kada je podnio tužbeni zahtjev. Žalba tuženika sastoji se od tvrdnje da je visina ulaganja tužitelja u nekretnine tuženika utvrđena prema cijenama na dan 03.06.2003. g., kako to proizlazi iz nalaza i mišljenja građevinskog vještaka, pa stoga je tuženik došao u zakašnjenje tek utvrđenjem vrijednosti ulaganja tužitelja u nekretnine tuženika. Imajući u vidu naprijed navedeno, s pravom je sud prvog stupnja zaključio da **je tuženik u obvezi platiti tužitelju zakonsku zateznu kamatu od dana podnošenja tužbe**, jer je tim časom tuženik došao u zakašnjenje. Naime, kako je već rečeno, tuženik je

prvobitno poricao sve, a poglavito bilo kakva ulaganja od strane tužitelja u njegove nekretnine, iako je dobro znao što je sve tužitelj uložio u njegove nekretnine, obzirom da je s tužiteljem živio u zajedničkom kućanstvu, da je postojala opisana zajednica života i rada. S druge strane visina vrijednosti ulaganja tužitelja u nekretnine tuženika nije manja od one navedene u tužbi, već naprotiv nešto veća.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1922/02-2 od 10. X. 2004.

ZAKONSKA ZATEZNA KAMATA

Vjerodostojno tumačenje Zakona o zateznim kamatama

(Čl. 3. Zakona o zateznim kamatama – «Narodne novine», br. 28/96)

Vjerodostojnim tumačenjem Zakona o zateznim kamatama (NN br. 58/04) nije izmijenjen rečeni Zakon, već je Zakon o zateznim kamatama i ranije trebalo tumačiti na način kako to određuje Vjerodostojno tumačenje.

«Tuženica u žalbi navodi da je obračun tužiteljevih potraživanja izvršila FINA, te da je do izmjene zakona o reguliranju zateznih kamata došlo nakon izvršene isplate, pa se na tuženicu ne može odnositi taj zahtjev. Tvrdnja tuženice je netočna, obzirom da je tužbeni zahtjev utemeljen na propisu o određenju zakonske zatezne kamate objavljene u NN br. 28/96, pri čemu se tužitelj, glede tog obračuna, poziva samo na vjerodostojno tumačenje tog zakona objavljenog u NN br. 58/04. Dakle, navedeni Zakona o zateznim kamatama iz 1996. g. trebalo je i ranije tumačiti na isti način kako to određuje vjerodostojno tumačenje, dakle, i odnose između stranaka regulira ranije donijeti zakon, tako da obveza tuženice nije nastala temeljem primjene zakona koji je donijet poslije nastanka obveze, nego se njena obveza temelji na Zakonu o zateznim kamatama iz 1996. godine.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 2036/04-2 od 30. XII. 2004.

ZATEZNA KAMATA

Obračunavanje zatezne kamate

(Čl. 277. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99)

Zatezne kamate se ne mogu obračunati niti utužiti u apsolutnom iznosu uz glavni dug, tako dugo dok nije prestala glavna novčana tražbina iz koje proizlaze zatezne kamate.

«Iz izreke pobijane presude može se razabrati samo to da tužitelj potražuje od tuženika iznos od 336,00 kn zajedno sa kamatama, iako iz priloženog izvotka iz ovjerovljenih poslovnih knjiga proizlazi da se radi o tražbini tužitelja zbog neplaćanja RTV pristojbe za razdoblje od VII do XII mjeseca 2003. g. u mjesečnim iznosima od po 56,00 kn, zbog čega **zakonska kamata na navedene iznose može teći samo od dospijeca svakog pojedinog mjesečnog iznosa neisplaćene RTV pristojbe pa do njezine isplate.** Može se samo pretpostaviti da se iznos od 30,25 kn odnosi na obračunatu zateznu kamatu, što također proizlazi iz izvotka ovjerovljenih poslovnih knjiga, pa kako je prvostupanjski sud očigledno udovoljio i navedenoj tražbini tužitelja s osnove isplate zakonske zatezne kamate na iznos obračunate zatezne kamate, i tužitelja i sud valja upozoriti da se na iznos neisplaćenih kamata, neovisno što su one obračunate za određeno razdoblje, zatezne kamate mogu zahtijevati tek nakon prestanka glavne tražbine, i to tek od dana kada je sudu podnesen zahtjev za njihovu isplatu. Prema tome, **tako dugo dok nije prestala glavna novčana tražbina iz koje proizlaze zatezne kamate, zatezne kamate ne mogu se obračunati niti utužiti u apsolutnom iznosu uz glavni dug,** obzirom da zatezne kamate nastaju kao posljedica zakašnjenja u ispunjenju određene novčane obveze i teku sve do njezina ispunjenja, zbog čega su, dok glavni dug ne bude isplaćen, nedjeljive od njega i zajedno predstavljaju jednu cjelinu. Tek nakon podmirenja glavnog duga, ako zatezne kamate nisu plaćene, one se osamostaljuju, obračunavaju u apsolutnom iznosu i na tako osamostaljene zatezne kamate, u slučaju utuženja, mogu se ostvariti i procesne kamate iz čl. 279. st. 2. Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO).»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 4/05-2 od 19. I. 2005.

POBIJANJE DUŽNIKOVIH PRAVNIH RADNJI

Pobijanje ugovora o darovanju

(Čl. 280. st. 1. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99)

Ukoliko se radi o prekluzivnom roku materijalnog prava (što je u konkretnom slučaju kod pobijanja pravnih radnji na štetu dužnika) tada sud na isti pazi po službenoj dužnosti, a ne po prigovoru zastare istaknutog po tuženima.

«Tužitelj u žalbi ističe da tuženici nisu prigovorili zastari potraživanja, a da je sud, temeljem čl. 285. Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO), zauzeo stajalište da je zastarjelo njegovo potraživanje. Tvrdi da se u konkretnom slučaju ne radi o prekluzivnom roku na kojeg bi sud pazio po službenoj dužnosti. Navedeno stajalište tužitelja ne može se prihvatiti pravilnim. Naime, u konkretnom slučaju radi se o pobijanju dužnikovih pravnih radnji, obzirom a tužitelj tvrdi da je prvotuženik, koji je inače njegov dužnik predmetne nekretnine rečenim darovnim ugovorom od 17. studenog 1997. g. prenio na tuženice. Prema čl. 285. ZOO-a tužba za pobijanje može se podnijeti u roku od jedne godine za raspolaganje iz čl. 281. st. 1. ZOO-a, tj. kada se radi o teretnom raspolaganju, a za ostale slučajeve u roku od 3 godine. Rok se računa od dana kada je poduzeta pravna radnja koja se pobija, odnosno od kada je trebalo poduzeti propuštenu radnju. Iz dikcije citirane zakonske odredbe jasno slijedi da se radi o prekluzivnom roku materijalnog prava na koji sud pazi po službenoj dužnosti. Prema tome, nije od odlučnog značaja činjenica što tuženici nisu stavili prigovor zastare. Ovog stoga, kako je već rečeno, jer kod pobijanja pravnih radnji na štetu dužnika, moraju biti zakonom ispunjene pretpostavke da bi se ta radnja mogla pobijati. Jedna od tih pretpostavki jest da je tužba podnesena u roku iz čl. 285. ZOO-a, koji je, kako je već rečeno prekluzivni rok materijalnog prava na koji sud pazi po službenoj dužnost.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1064/05-2 od 27. VI. 2005.

PRESTANAK OBVEZA

Plaćanje RTV pristojbe

(Čl. 53. Zakona o HRT-u – «Narodne novine» br. 25/03)

RTV pristojbu nisu dužni plaćati samo oni vlasnici prijammika koji su radio i/ili televizijski prijammnik odjavili, pa je tuženik (pretplatnik) i nakon pečaćenja TV prijammnika, dužan plaćati RTV pristojbu za radio ili radioprijammnik u automobilu.

«Kako su u smislu odredbe čl. 53. Zakona o hrvatskoj radioteleviziji vlasnici radijskih i televizijskih prijammnika na području Republike Hrvatske dužni HRT-u plaćati pristojbu, to je obzirom na zakonom utvrđenu obvezu plaćanja pristojbe za radijske i televizijske prijammnike njihovim vlasnicima, tuženik u obvezi platiti pristojbu, budući da **pristojbu nisu dužni plaćati samo oni vlasnici prijammnika koji su radio i/ili televizijski prijammnik odjavili.** Kako je prvostupanjski sud pravilno utvrdio da odjava televizijskog prijammnika tuženika nije izvršena sukladno Pravilniku tužitelja o radu inkasatora, koji je dužan sačiniti Sporazum o stavljanju RTV prijammnika izvan uporabe, uz potpis stranke i dostaviti ga povjereniku ili Odjelu pretplate, uz obvezno upozorenje pretplatniku da je i nakon pečaćenja TV prijammnika dužan plaćati RTV pristojbu za radio ili radioprijammnik u automobilu, osnovano je tuženiku kao vlasniku TV prijammnika naložio plaćanje pristojbe, pa kako iznos neplaćene pristojbe tuženik tijekom postupka nije osporavao, prvostupanjski sud je pravilno primijenio materijalno pravo udovoljivši zahtjevu tužitelja.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 2046/04-2 od 03. XII. 2004.

VRIJEME POTREBNO ZA ZASTARU

Namirenje vjerovnikova zastarjela potraživanja

(Čl. 368. st. 1. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99)

Kada je ugovorom utvrđeno vraćanje pozajmljenog iznosa u obrocima, odnosno ratama, tada se u pogledu zastare potraživanja primjenjuje opći zastarni rok, međutim, tužiteljica i u slučaju da je njezina tražbina zastarjela ima mogućnost namiriti se iz opterećene stvari i to samo ukoliko je založno pravo upisanoj u javnoj knjizi s time da iz te stvari ne može namiriti i zastarjela potraživanja kamate i drugih povremenih davanja.

«Prema ocjeni ovog suda prvostupanjski sud je pogrešno zaključio da se u odnosu na tražbinu ustupljenu tužiteljici ugovorom o cesiji, koja tražbina potječe iz ugovora o zajmu sklopljenog između ranijeg vjerovnika i tuženika 05. srpnja 1994. g., primjenjuje trogodišnji zastarni rok iz čl. 372. st. 2. Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO). Naime, citiranom odredbom određeno je da se trogodišnji zastarni rok primjenjuje na potraživanje povremenih davanja koja dospijevaju godišnje ili u kraćim određenim vremenskim razmacima, dakle, na povremena potraživanja, bilo da se radi o sporednim povremenim potraživanjima, kao što je potraživanje kamata, bilo da se radi o takvim povremenim potraživanjima u kojima se iscrpljuje samo pravo, kao što je potraživanje uzdržavanja, a isto vrijedi za anuitete kojima se u jednakim unaprijed određenim povremenim iznosima otplaćuje glavnica i kamate, ali **ne vrijedi za otplate u obrocima i druga djelomična ispunjenja**. Prvostupanjski sud svoje stajalište u odnosu na primjenu trogodišnjeg roka zastare, prema sadržaju obrazloženja, temelji na činjenici da je odredbom čl. II. ugovora o zajmu od 05. srpnja 1994. g., ugovoreno vraćanje pozajmljenog iznosa u šest jednakih mjesečnih rata, zbog čega smatra da se u pogledu dužine zastarnog roka primjenjuje odredba čl. 372. st. 2. ZOO-a. Međutim, odredbom čl. 372. st. 2. ZOO-a određeno je da **trogodišnji zastarni rok vrijedi za anuitete kojima se u jednakim unaprijed određenim povremenim iznosima otplaćuje glavnica i kamate, dok ne vrijedi za otplate u obrocima i druga djelomična ispunjenja**. Kako je sklopljenim ugovorom utvrđeno vraćanje pozajmljenog iznosa u obrocima, odnosno ratama, to u pogledu zastare navedenog potraživanja vrijedi opći zastarni rok iz čl. 371. ZOO-a, pa kako je prvostupanjski sud pogrešno zaključio da se radi o povremenom potraživanju za koje vrijedi zastarni rok od tri godine, ne može se za sada prihvatiti stajalište prvostupanjskog suda u pogledu ocjene osnovanosti prigovora zastare potraživanja. Točno je da u smislu odredbe čl. 369. ZOO-a u slučaju zastare glavnog potraživanja, zastaraju i sporedna potraživanja kao što su potraživanja kamata itd., kako to i prvostupanjski sud navodi u obrazloženju presude, međutim, potpuno je pogrešno stajalište prvostupanjskog suda da u takvom slučaju namirenje iz založene stvari nije dopušteno u smislu odredbe čl. 368. st. 2. ZOO-a.

Prije svega valja navesti da navedeno stajalište prvostupanjski sud pogrešno temelji na odredbi čl. 368. st. 2. ZOO-a, budući je citiranom odredbom isključena mogućnost namirenja zastarjelih potraživanja kamate i drugih povremenih davanja iz opterećene stvari. Dakle, navedenom odredbom utvrđeno je da se zastarjela potraživanja kamata ne mogu namiriti niti iz opterećene stvari, pa se, prema tome, citirana odredba odnosi isključivo na nemogućnost namirenja zastarjele tražbine s osnove kamata. Međutim, odredbom čl. 368. st. 1. ZOO-a izričito je određeno da kad protekne vrijeme zastare, vjerovnik čije je potraživanje osigurano zalogom ili hipotekom može se namiriti samo iz opterećene stvari ako je drži u rukama ili ako je njegovo pravo upisano u javnoj knjizi. Dakle, citirana odredba dozvoljava mogućnost namirenja vjerovnikova potraživanja iz hipotekom opterećene stvari, unatoč zastari njegovog potraživanja koje je osigurano hipotekom, zbog čega bi tužiteljica i u slučaju da je njezina tražbina zastarjela imala mogućnost namiriti se samo iz opterećene stvari ukoliko je založno pravo upisano u javnoj knjizi.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 2139/04-2 od 20. XII. 2004.

ROK ZASTARE

Rok zastare za pružene usluge iz čl. 378. st. 1. Zakona o obveznim odnosima

(Čl. 371. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Budući da za potraživanje temeljem pruženih usluga iz čl. 378. st. 1. Zakona o obveznim odnosima nije određen rok zastare ukoliko se pobrojene usluge pružaju fizičkoj osobi za potrebe poslovnog prostora, tada se ima primijeniti opći zastarni rok iz čl. 371. Zakona o obveznim odnosima.

«Doista, prema čl. 378. st. 1. Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO), kako pravilno uočava sud prvog stupnja, potraživanja naknade za isporučenu električnu i toplinsku energiju, plin, vodu, za dimnjačarske usluge i za održavanje čistoće, zastarijevaju za jednu godinu, kada je

isporuka, odnosno usluga izvršena za potrebe domaćinstva. Isto tako, pravilno je zaključio sud prvoga stupnja da se prednja zakonska odredba ne može primijeniti na konkretan slučaj, jer se ne radi o usluzi koja je izvršena za potrebe domaćinstva, već za potrebe poslovnog prostora kojeg je vlasnik tuženik i u kojem obavlja dopuštenu djelatnost. Stoga je očigledno da se odredba čl. 378. st. 1. ne može primijeniti na određen slučaj. Valja naglasiti da je sud prvoga stupnja zauzeo stajalište da se u konkretnom slučaju ima primijeniti odredba čl. 374. ZOO-a, kojim je propisano da se međusobna potraživanja pravnih osoba iz ugovora o prometu robe i usluga, te potraživanja naknade za izdatke učinjene u svezi s tim ugovorima zastarijevaju za tri godine. U pravu je žalba kada tvrdi da se prednja zakonska odredba u konkretnom slučaju ne može primijeniti jer se ne radi o potraživanjima između pravnih osoba. Naime, očigledno je da tuženik nije pravna osoba. Međutim, obzirom da je čl. 378. ZOO-a uređeno da zastarijevaju za jednu godinu potraživanja za usluge koje su navedene u toj zakonskoj odredbi i to samo kada su izvršene za potrebe kućanstva, dok zakon propisuje kada zastarijeva potraživanje naknade, kada se te usluge izvrše drugim osobama, tj. da li pravnim osobama, ili pak fizičkim osobama, ali na za potrebe njihovog domaćinstva, već za potrebe njihove poslovne djelatnosti, odnosno poslovne prostore. Zbog toga, ovaj sud smatra da se u konkretnom slučaju ima primijeniti odredba čl. 371. ZOO-a prema kojoj potraživanja zastarijevaju za pet godina ako zakonom nije određen drugi rok zastare. Kako za navedeno potraživanje nije određen drugi rok zastare, očigledno je da potraživanje tužitelja spram tuženika nije zastarjelo. «

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1052/05-2 od 27. VI. 2005.

ROK ZASTARE

Primjena privilegiranog zastarnog roka

(Čl. 376. st. 1. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99)

Oštećenici nemaju pravo na primjenu privilegiranog zastarnog roka kada je šteta uzrokovana prekršajem, budući na zastarni rok nema utjecaja vođenje prekršajnog postupka.

«U smislu odredbe čl. 377. Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) oštećenici imaju pravo na primjenu privilegiranog zastarnog roka u slučaju da je šteta uzrokovana kaznenim djelom, pa se zahtjev za naknadu štete podnosi prema odgovornoj osobi za izvršenje kaznenog djela (ili njegovom osiguravatelju), pa se zastarni rok za naknadu štete produljuje do isteka vremena određenog za zastaru kaznenog gonjenja. Međutim, vođenje prekršajnog postupka ne izjednačuje se sa vođenjem kaznenog postupka, a posebno na zastarni rok nema utjecaja vođenje prekršajnog postupka prema tužitelju. U tom smislu potpuno je promašeno tužiteljsko pozivanje na potrebu primjene čl. 383. i čl. 384. ZOO-a u smislu produljenja zastarnog roka.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1066/05-2 od 04. X. 2005.

NOVČANE OBVEZE – VALUTA OBVEZE

Novčana obveza koja glasi na plaćanje u stranoj valuti

(Čl. 395. st. 3. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99)

Ukoliko je između stranka ugovoreno plaćanje u stranoj valuti, tuženik je dužan vratiti pozajmljeni valutni iznos u kunskoj protuvrijednosti, prema prodajnom tečaju ovlaštene banke u mjestu ispunjenja obveza na dan ispunjenja.

«Tužitelj u žalbi, iznoseći žalbeni razlog bitne povrede odredaba parničnog postupka također navodi da je prvostupanjski sud počinio bitnu povredu parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 12. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP), jer je «neovlašteno preinačio tužbeni zahtjev koji je bio postavljen u kunama, u tužbeni zahtjev u EUR», te da to predstavlja prekoračenje tužbenog zahtjeva s posljedicom oštećenja za razliku kamate. Očito je proturječna tvrdnja: da je prvostupanjski sud prekoračio tužbeni zahtjev... uz posljedicu dosuđenja manjeg iznosa kamate. U konkretnom slučaju, prema već naprijed navedenoj ocjeni ovog suda ne radi se o prekoračenju tužbenog zahtjeva dosuđenjem većeg iznosa od utuženog ili dosuđenjem nečeg što nije traženo (u smislu odredbe čl. 191. st. 1. u vezi čl. 2. st. 1. ZPP-a) jer je prvostupanjski sud

tužitelju i dosudio određeni kunski iznos, ali na osnovu utvrđenja sadržaja materijalnopravnog odnosa u kojem su stranke ugovorile primjenu tzv. valutne klauzule, radi čega tužitelju pripada pravo na zateznu kamatu po manjoj kamatnoj stopi, pa je pravilno prvostupanjski sud dio tužbenog zahtjeva odbio. Iznoseći žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava i pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja (po toj osnovi se dijelom obrazlaže žalba, iako taj žalbeni razlog nije izričito naveden) tužitelj tvrdi da je tuženik preuzeo obvezu vraćanja deviznog iznosa u protuvrijednosti u kunama, a da je to potvrdio na raspravi 08.09.2004. g., u kojem je iskazu utvrdio da je povrat izvršio T. I. u kunama, a što je utvrđeno netočnim. U tim okolnostima tužitelj smatra da ima pravo na zahtjev na isplatu kunskog iznosa. Po ocjeni ovog suda u konkretnom slučaju radi se o nedozvoljenom plaćanju u stranoj valuti, protivnu Zakonu o osnovama deviznog sustava, deviznog poslovanja i prometa zlata čl. 10. st. 2. (NN br. 91A/93 i 36/98), pa je u primjeni, glede obveze vraćanja sukladno odredbi čl. 395. st. 3. Zakona o obveznim odnosima, dakle, obveza je povrata uplaćenog valutnog iznosa u kunskoj protuvrijednosti, prema prodajnom tečaju ovlaštene banke u mjestu ispunjenja obveza na dan ispunjenja, kako je suđeno u konkretnom slučaju.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 2052/04-2 od 15. II. 2005.

SOLIDARNOST DUŽNIKA

Odgovornost imatelja motornih vozila za štetu nastalu u prometnoj nezgodi izazvanoj sudarom tri motorna vozila u pokretu

(Čl. 178. st. 4. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Za štetu nastalu u prometnoj nezgodi u kojoj su sudjelovala dva ili više motorna vozila u pokretu, za štetu koju pretrpe treće osobe, imatelji tih motornih vozila odgovaraju solidarno, a pitanje eventualne isključive krivnje jednog od vlasnika motornog vozila za štetu nastalu trećoj osobi, može se rješavati samo u regresnoj parnici između imatelja odnosno vlasnika motornih vozila.

«U pravu je tužitelj, smatrajući da se odgovornost tuženika može temeljiti jedino i isključivo na odredbi čl. 178. Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO), obzirom da je prvostupanjski sud utvrdio da je šteta tužitelju na njegovom vinogradu nastala u prometnoj nezgodi izazvanoj sudarom tri motorna vozila u pokretu, zbog čega, sukladno odredbi čl. 178. st. 4. ZOO-a, obzirom da je prvostupanjski sud utvrdio da je šteta tužitelju na njegovom vinogradu nastala u prometnoj nezgodi izazvanoj sudarom tri motorna vozila u pokretu, zbog čega, sukladno odredbi čl. 178. st. 4. ZOO-a, za štetu koju je, uslijed prometne nezgode, pretrpio tužitelj kao treća osoba, **svi imatelji motornih vozila odgovaraju solidarno.** Točno je da je odredbom čl. 206. ZOO-a propisana solidarna odgovornost više osoba ukoliko su one zajedno prouzročile štetu. Osnovna značajka solidarne odgovornosti, sukladno navedenoj odredbi, je zajednička radnja svih sudionika, pri čemu se solidarna odgovornost odnosi, prije svega, na neposredne počinitelje te štete, dakle, one koji su zajedno štetno djelovali ili propuštali djelovati, te na njihove pomagače, odnosno podstrekače. Prvostupanjski sud propustio je međutim, uočiti da Zakon o obveznim odnosima za određene životne situacije određuje posebna pravila o objektivnoj odgovornosti, kod čega odredbe čl. 173. do 177. ZOO-a sadrže opća pravila o objektivnoj odgovornosti, dok je čl. 178. ZOO-a utvrđeno posebno pravilo o odgovornosti u slučaju nezgode izazvane motornim vozilom u pokretu. Sukladno odredbi čl. 178. st. 4. ZOO-a, za štetu koju pretrpe treće osobe, imatelji osobnih vozila odgovaraju solidarno i po načelu objektivne odgovornosti, a pitanje eventualne isključive krivnje jednog od vlasnika motornog vozila za štetu nastaloj trećoj osobi, može se rješavati samo u regresnoj parnici između imatelja odnosno vlasnika motornih vozila. Točno je da se motorna vozila smatraju opasnom stvari, kad je riječ o nezgodi izazvanoj motornim vozilom u pokretu, pri čemu se za razrješenje međusobnih odnosa imatelja stvari primjenjuju pravila o odgovornosti po osnovi krivnje, zbog čega odredba čl. 178. ZOO-a predstavlja posebnost kod odgovornosti od opasnih stvari (čl. 173. do 177. ZOO-a), i zbog čega, u odnosu na štete koju pretrpe treće osobe u slučaju nezgode izazvane motornim vozilom u pokretu, imatelji motornih vozila odgovaraju solidarno, u skladu sa odredbom čl. 414. ZOO-a, a kriteriji kod utvrđivanja udjela pojedinog imatelja opasne stvari, li u konkretnom slučaju motornog vozila, u nastanku štete, predviđeni su pravilima o regresu, sukladno odredbi čl. 208. ZOO-a. Stoga za štetu prouzročenu trećoj osobi, sudarom više motornih vozila, svi imatelji vozila odgovaraju solidarno, zbog čega postoji i solidarna odgovornost njihovih osiguravatelja, pri čemu pitanje eventualne krivnje jednog od vlasnika motornog vozila, u odnosu na oštećenika, nije ni od kakvog značaja. Načelo objektivne odgovornost u slučaju štete nastale zbog

nezgode izazvane motornim vozilom u pokretu, važno je samo u odnosu na oštećenika, ukoliko je oštećenik svojim ponašanjem pridonio nastanku štete, a ne i u odnosu na udio svakog od imatelja motornog vozila u njegovoj krivnji za nastanak prometne nezgode.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1031/05-2 od 29. VIII. 2005.

OPSEG NAKNADE ŠTETE

Prigovor limita odgovornosti

(Čl. 85. Zakona o osiguranju, «Narodne novine», br. 9/94, 20/97, 46/97-pročišćeni tekst, 116/99 i 11/02)

Kada je tuženik osiguravatelj i ujedno i vlasnik osobnog vozila, a tužitelj zatraži naknadu štete od tuženika kao vlasnika vozila a ne kao osiguravatelja istoga, tuženik ne može postaviti prigovor limita odgovornosti, odnosno u tom slučaju nema nikakvog ograničenja u pogledu najvišeg iznosa do kojeg bi tuženik trebao odgovarati, međutim to pravo oštećeni ne može ostvarivati i od društva za osiguranje u neograničenom iznosu, budući da ista odgovaraju samo u skladu s ugovorom o osiguranju, odnosno do iznosa osiguranja na koji je korisnik, tj. vlasnik motornog vozila osigurao osobno vozilo od automobilske odgovornosti po jednom štetnom događaju.

«Prvostupanjski sud je odbio prigovor limita odgovornosti tuženika po štetnom događaju, jer je utvrdio da je tuženik, osim što je osiguravatelj predmetnog vozila ujedno i njegov vlasnik, a vlasnik vozila odgovara oštećenicima u punom opsegu (navodi da je tužitelj već u tužbi naveo da tužbeni zahtjev usmjerava protiv tuženika kao vlasnika predmetnog vozila). Prvostupanjski sud je konstatirao da je nesporna činjenica da je teretno vozilo bilo povjereno ocu vozača vozila kao radniku tuženika (Croatia osiguranje d.d.), koji se njime bio ovlašten koristiti, a otac vozača vozila ne odgovara umjesto vlasnika, obzirom na činjenicu zasnovanog radnog odnosa sa tuženikom (u smislu čl. 176. Zakona o obveznim odnosima; dalje: ZOO). Prvostupanjski sud navodi da I. S., kao treća osoba nije na protupravan način došao u posjed predmetnog automobila, a niti ga je iznajmio bez odobrenja vlasnika, obzirom da je njegov otac kao radnik tuženika bio upoznat sa činjenicom

da se njegov sin koristio tim vozilom predmetnog dana, što nije bilo prvi puta. Prvostupanjski sud je utvrdio da limit tuženikove odgovornosti iznosi 1.400.000,00 kn po štetnom događaju (prema priloženoj polici osiguranja br. 010902542753). Neosnovano tuženik ističe limit odgovornosti po štetnom događaju na osnovu ograničenja visine novčane odgovornosti prema polici osiguranja, po svakom štetnom događaju, obzirom da je pravilno prvostupanjski sud utvrdio (čemu tuženik ne prigovara) da limit njegove odgovornosti po štetnom događaju iznosi 1.400.000,00 kn (polica, list 39 prvostupanjskog spisa), a taj limiti dosuđene naknade štete svim tužiteljima po svim odštetnim osnovama (kao i nespornom tuženikovom isplatom izvan ovog postupka) nije prijedn, pa se radi toga on može uzet u obzir tek nakon njegova ispunjenja, dakle u ovom postupku se taj prigovor ne može iznositi. Pri tome treba istaći da se tužitelji u tužbi izričito pozivaju na policu odgovornosti za štetu nanесenu trećim osobama, kao osnovu utuženja, radi čega nema sumnje da u ovom sporu tuženik odgovara za naknadu štete, u svakom slučaju, kao osiguravatelj. U tim okolnostima nejasno i/ili nepotpuno obrazloženi razlozi tuženikove odgovornosti za nastalu štetu temeljem vlasništva predmetnog automobila ne utječu na pravilnost presuđenja temeljem osigurateljske autoodgovornosti (radi čega je i bez te osnove odgovornosti tuženik u obvezi naknade cjelokupne štete tužiteljima).»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 39/05-2 od 22. II. 2005.

NAKNADA MATERIJALNE ŠTETE

Gubitak vrijednosti novca ne predstavlja zakonom priznatu štetu

(Čl. 154. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99)

Gubitak vrijednosti domaćeg novca ne predstavlja zakonom priznatu štetu, iz razloga što je isto posljedica inflatornog kretanja kao objektivne okolnosti.

«Po ocjeni ovog suda, šteta nastala tužiteljima, kako je obrazlaže prvostupanjski sud, dosuđujući tužiteljima iznos od 0,25 kn na ime gubitka vrijednosti položenog novčanog iznosa u sudski polog, ne može

biti posljedica štetne radnje tuženika, već eventualno, inflatornog kretanja, kao objektivne okolnosti, zbog čega gubitak vrijednosti novca ne predstavlja zakonom priznatu štetu, pa tužiteljima ne pripada pravo na naknadu štete zbog gubitka vrijednosti domaćeg novca, ni u smislu odredbe čl. 154. Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) jer se gubitak vrijednosti novca zbog inflatornog kretanja ne može pripisati u prouzrokovanje štete drugome, a niti takvo pravo pripada tužiteljima po bilo kojoj drugoj odredbi materijalnog prava, jer gubitak vrijednosti novca zbog inflacije, samo po sebi i direktno, ne predstavlja osnovu za naknadu štete kako je ona definirana odredbom čl. 155. ZOO-a (tako i VS RH Rev. br. 1243/92, Rev. br. 2000/93, Rev. br. 43/96 i sl.).»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 75/05-2 od 17. I. 2005.

ODGOVORNOST ZA ŠTETU KOJU UZROKUJE DIVLJAČ

Objektivna odgovornost lovačkog društva

(Čl. 174. st. 1. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99)

Za štetu nastalu na automobilu zbog iznenadnog naleta divljači na prometnicu, oštećeniku odgovara lovačko društvo iz čijeg područja potječe divljač po principu objektivne odgovornosti, pod uvjetom da lovačko društvo gospodari lovištem uz državnu cestu, a iz tog lovišta je naišao srndać koji je prouzročio nesreću i to bez obzira što mjesto naleta automobila na srndaća ne spada u lovište lovačkog društva.

«Prvostupanjski sud je utvrdio da predmetna šteta nije nastala zbog neodgovarajućeg održavanja prometnice, nego naletom divljači na vozilo tužitelja. U konkretnom slučaju divljač na cesti smatra se opasnom stvari, pa njen imalac odgovara oštećeniku po principu objektivne odgovornosti. Mjesto naleta automobila na srndaća ne spada u lovište žalitelja, ali žalitelj gospodari lovištem uz državnu cestu broj B 35, a iz tog lovišta je naišao srnjak koji je prouzročio nesreću. Prvostupanjski sud je utvrdio da postavljanje prometnog znaka opasnosti divljači na cesti na mjestu gdje

se dogodila prometna nezgoda nije bilo potrebno, jer se takav znak postavlja na posebno opasnim mjestima na kojima papkari često prelaze preko ceste, a takve karakteristike nema mjesto nastanka prometne nezgode. Mjesto nezgode nije u okviru lovišta žalitelja, međutim radi se o srndaću iz fonda divljači koja se kreće po planini Ivančici. Na toj činjenici prvostupanjski sud je utemeljio odgovornost žalitelja za nastalu štetu, ističući da se radi o objektivnoj odgovornosti prema općim propisima obveznog prava o odgovornosti za štetu, čl. 174. st. 1. Zakona o obveznim odnosima, dok je sama osnova odgovornosti utemeljena na odredbi čl. 82. st. 1. Zakona o lovu (NN 10/94) prema kojoj ovlaštenik prava lova u lovištu u kojem divljač stalno živi odgovara za štetu koju počini divljač koja živi u njegovom lovištu. Naime, prvostupanjski sud je utvrdio da predmetna prometnica ne spada u lovište žalitelja (lovačkog društva XX), a točno je da su prema Zakonu o lovu javne prometnice, uključujući i zaštitni pojas isključene iz lovišta, što međutim, ne isključuje moguću odgovornost žalitelja za nastalu štetu po kriterijima objektivne odgovornosti, ukoliko se radi o šteti od divljači koja pripada žaliteljevom lovištu. U konkretnom slučaju temeljem uvida u plan lovišta i lokaciju mjesta prometne nezgode prvostupanjski sud je pravilno utvrdio da je u odnosu na lokaciju mjesta nezgode žaliteljevo lovište okolno lovište (predstavnik žalitelja izričito je potvrdio mogućnost (logičnu) da predmetni srndać pripada divljači koja obitava na planini Ivančici, koji je iz nekog izvanrednog razloga (uznemiravanja po psima ili sličnog razloga) dospio na prometnicu, pa je upravo žalitelj odgovoran, po kriteriju objektivne odgovornosti, za nastalu predmetnu štetu. Žalitelj tijekom postupka nije naveo nikakve okolnosti koje bi ukazivale na isključenje ili ograničenje njegove objektivne odgovornosti za nastalu štetu, a svakako njegovu odgovornost ne može umanjiti ili otkloniti činjenica da na predmetnom mjestu nije postavljen prometni znak opasnost od naleta divljači, obzirom da tijekom postupka nije niti iznijeta tvrdnja da bi predmetno mjesto predstavljalo koridor prolaska divljači, a osim toga nije ukazano (po žalitelju) niti da bi eventualno postojanje takvog znaka moglo otkloniti takvu mogućnost nastanka konkretne štete. Naime, pravilan je materijalnopravni zaključak prvostupanjskog suda prema kojem **za štetu nastalu na automobilu zbog iznenadnog naleta divljači na prometnicu odgovara lovačko društvo iz čijeg područja potječe divljač** koja je takvu štetu prouzročila po kriterijima objektivne odgovornosti.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 168/05-2 od 15. II. 2005.

ODGOVORNOST ZA ŠTETU OD VOZILA INOZEMNE REGISTRACIJE

Šteta nanescna uporabom vozila s inozemnom registracijom

(Čl. 97. Zakona o osiguranju – «Narodne novine», br. 9/94, 20/97, 46/97-pročišćeni tekst, 116/99 i 11/02)

Kada je šteta počinjena uporabom vozila s inozemnom registracijom za koje vozilo postoji valjana međunarodna isprava ili dokaz o postojanju osiguranja od automobilske odgovornosti, za naknadu štete odgovara Hrvatski ured za osiguranje.

«Naime, prema čl. 97. Zakona o osiguranju oštećena osoba kojoj je šteta nanescna uporabom vozila s inozemnom registracijom za koje postoji valjana međunarodna isprava ili dokaz o postojanju osiguranja od automobilske odgovornosti i čl. 94. st. 1. rečenog Zakona, podnosi odštetni zahtjev Hrvatskom uredu za osiguranje. Drugim riječima, kada je šteta počinjena uporabom vozila s inozemnom registracijom za koje vozilo postoji valjana međunarodna isprava ili dokaz o postojanju osiguranja od automobilske odgovornosti, u tom slučaju za naknadu štete odgovara Hrvatski ured za osiguranje. Isto tako valja reći da se pretežni dio žalbe sastoji u tvrdnji tužitelja kako su se tuženici (Osiguranje Helios d.d. Zagreb i Croatia osiguranje d.d. Zagreb) upustili u raspravljanje, poricali visinu, odgovornost i sl. Ti žalbeni navodi, kako je već rečeno, nisu od odlučnog značaja glede pravilnosti i zakonitosti pobijane presude. Tu valja naglasiti da je pitanje aktivne, odnosno pasivne legitimacije stvar materijalnog prava i da sud pazi po službenoj dužnosti da li je određena stranka u sporu aktivno, odnosno pasivno legitimirana.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 2070/04-2 od 09. XII. 2004.

ODGOVORNOST ZA ŠTETU OD OPASNE STVARI ILI OPASNE DJELATNOSTI

Šteta na vozilu uslijed pada grane oraha na vozilo tijekom vožnje

(Čl. 174. st. 1. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Za štetu uzrokovanu padom grane sa drveća koje se nalazi uz cestu, na osobno vozilo u tijeku vožnje, odgovara vlasnik zemljišta na kojoj se nalazi drvo sa kojeg je pala grana.

«Obrazlažući presudu, sud iznosi navode tužitelja da je 24.10.1003. g. na njegovo vozilo reg. XX pala grana sa stabla koje je raslo uz cestu D-24 u mjestu Podrute kod kbr. __, u trenutku dok se kretao tom cestom u pravcu Novog Marofa, te da je navedeni pad grane na vozilo tužitelja prouzročio štetu od 3.1945,05 kn, pa tužbom potražuje solidarni platež navedenog iznosa od oba tuženika, smatrajući da su isti bili dužni navedenu cestu održavati u stanju sigurnom za vožnju i u tom smislu spriječiti ppadanje grana na cestu. Mišljenje je suda da staro i visoko drvo oraha, visine 16 m, sa granama debljine 30 cm, a koje je raslo na 4,80 m od ruba ceste na zemljištu Hrvatskih željeznica d.o.o., obzirom na poziciju i veličinu, predstavlja opasnu stvar, budući položaj u blizini državne ceste predstavlja povećanu opasnost za okolinu, zbog čega takve opasnosti treba nadzirati povećanom pozornošću. Kako prema odredbi čl. 174. st. 1. Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO), za štetu od opasne stvari odgovara njezin imalac odnosno vlasnik stvari, to je očito da za konkretnu štetu nisu odgovorni tuženici (Hrvatske ceste d.o.o. Zagreb i PZC Varaždin d.d.), budući je vlasnik nekretnine na kojoj je u vrijeme štetnog događaja raslo sporno stablo – treća osoba, tj. Hrvatske željeznice d.o.o., pa slijedom toga sud nalazi utemeljenim iznesene prigovore promašene pasivne legitimacije, pa tužitelja odbija sa tužbenim zahtjevom. Zauzeto stajalište prvoga stupnja u cjelini pravilnim nalazi i ovaj sud.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 444/05-2 od 18. III. 2005.

ODGOVORNOST PRODAVATELJA (UVOZNIKA)

Kada ne odgovora proizvođač stvari

(Čl. 179. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99)

U slučaju kada se radi o stvari proizvedenoj u inozemstvu, uvoznik odgovara kao proizvođač stvari.

«U odnosu na žalbenu tvrdnju tuženika da se u konkretnom slučaju u odnosu na ocjenu odgovornosti tuženika za naknadu štete ne može primijeniti odredba čl. 179. Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO), jer **tuženik nije proizvođač** predmetne mliječne zamjenice, **nego uvoznik**, valja navesti da je točno da u smislu odredbe čl. 179. ZOO-a za štetu uzrokovanu nedostatkom na stvari neposredno odgovara proizvođač stvari, međutim, prema usvojenoj sudskoj praksi u slučaju kada se radi o stvari proizvedenoj u inozemstvu, uvoznik odgovara kao proizvođač stvari, pa kako nije sporno da je tuženik ovlašteni zastupnik inozemnog proizvođača hrane koja je, prema pravilnom utvrđenju prvostupanjskog suda uzrokovala oboljenje i uginuće tužiteljeve teladi, prvostupanjski sud je odgovornost tuženika za naknadu štete pravilno temeljio na odredbi čl. 179. ZOO-a. Što se tiče ukazivanja tuženika u žalbi na odredbu čl. 9. Upute vijeća od 25. srpnja 1985. g. o približavanju zakona, uredbi i administrativnih odredbi država članica koje se odnose na odgovornost za proizvode s nedostatkom, valja samo reći da Republika Hrvatska još uvijek nije članica Europske unije, a pogotovo to nije bila u vrijeme nastanka obveznopravnog odnosa odgovornosti za štetu, zbog čega nema niti potrebe osvrutati se na iznesene žalbene navode tuženika.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 2122/04 od 07. III. 2005.

DUŠEVNI BOLOVI ZBOG SMANJENJA ŽIVOTNE AKTIVNOSTI

Smanjenje životne aktivnosti kao posebna osnova za naknadu štete

(Čl. 200. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99)

Postotak smanjenja životne aktivnosti nije osnova za naknadu štete budući da smanjenje životne aktivnosti (kao posebna osnova za naknadu nematerijalne štete) pripada oštećeniku radi trpljenja duševnih bolova zbog smanjenja životne aktivnosti (sva ona ograničenja u životnim aktivnostima oštećenika koje je on ostvarivao ili bi ih po redovnom tijeku stvari u budućnosti izvjesno ostvarivao,

da kod oštećenika nisu prisutne trajne posljedice zadobivenih ozljeda).

«Prvostupanjski sud je tijekom trajanja postupka, po ocjeni ovog suda, nepotrebno provodio nekoliko medicinskih vještačenja na okolnost utvrđenja postotka smanjena životne aktivnosti tužiteljice, jer postotak smanjenja životne aktivnosti nije osnova za naknadu štete, obzirom da **smanjenje životne aktivnosti**, kao posebna osnova za naknadu štete, pripada oštećeniku radi trpljenja duševnih bolova zbog smanjenja životne aktivnosti, a koje smanjenje životnih aktivnosti obuhvaća sva ona ograničenja u životnim aktivnostima oštećenika koje je on ostvarivao, ili bi ih po redovnom tijeku stvari u budućnosti izvjesno ostvarivao, da kod oštećenika nisu prisutne trajne posljedice zadobivenih ozljeda. Stoga i iznos pravične novčane naknade štete s osnove pretrpljenih duševnih bolova zbog smanjene životne aktivnosti, zavisi od prirode i težine svih trpljenja oštećenika vezanih za opseg smanjenja životne aktivnosti, zavisi od prirode i težine svih trpljenja oštećenika vezanih za opseg smanjenja njegovih životnih aktivnosti, odnosno vrstu i težinu onih ograničenja životnih aktivnosti koje oštećenik više nije u mogućnosti ostvarivati.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1065/05-2 od 29. VIII. 2005.

DUŠEVNI BOLOVI ZBOG POVREDE UGLEDA, ČASTI, SLOBODE ILI PRAVA LIČNOSTI

Duševni bolovi zbog povrede ugleda i časti

(Čl. 200 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99)

Pravo na naknadu nematerijalne štete zbog povrede ugleda i/ili časti imaju samo fizičke a ne i pravne osobe, s time da novi Zakon o obveznim odnosima (NN. 35/05), utvrđuje pravo na zaštitu prava i osobnosti svakoj fizičkoj i pravnoj osobi, pri čemu povreda prava osobnosti u smislu odredbe čl. 1046. novog Zakona o obveznim odnosima predstavlja neimovinsku štetu.

«Naime, tužitelja valja upozoriti da pravo na naknadu nematerijalne štete zbog duševnih bolova zbog povrede ugleda i časti

izvire iz odredbe čl. 22. st. 1. i čl. 35. Ustava Republike Hrvatske, prema kojim je odredbama čovjekova sloboda i osobnost nepovrediva, pri čemu se svakom građaninu jamči štovanje i pravna zaštita osobnog i obiteljskog života, dostojanstva, ugleda i časti. Stoga je Zakonom o obveznim odnosima (dalje: ZOO) propisano samo pravo fizičke a ne i pravne osobe na naknadu nematerijalne štete zbog povrede ugleda i /ili časti, zbog čega tužitelj, u smislu odredbe čl. 200. ZOO-a, nije ovlašten, kao pravna osoba, zahtijevati naknadu nematerijalne štete s osnove povrede ugleda i/ili časti. Usput se napominje da tek novi Zakon o obveznim odnosima, objavljen u NN. 35/05, utvrđuje pravo na zaštitu prava i osobnosti svakoj fizičkoj i pravnoj osobi, pri čemu povreda prava osobnosti u smislu odredbe čl. 1046. novog ZOO-a predstavlja neimovinsku štetu.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1070/05-2 od 28. VI. 2005.

PODIJELJENA ODGOVORNOST

Suodgovornost oštećenika

(Čl. 192. st. 1. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99)

Tužitelj kao oštećenik ne može biti suodgovoran za nastalu štetu ukoliko se vozio u vozilu kojim je upravljao vozač pod utjecajem alkohola, kada ta okolnost nije u uzročnoj vezi sa prometnom nesrećom, i kada tužitelj nije morao ni mogao znati da je vozač osobnog automobila pod utjecajem alkohola.

«Naime, načelno, pravilno zaključuje prvostupanjski sud da vožnja u automobilu, kojim upravlja vozač pod utjecajem alkohola, ne predstavlja vožnju bez određenog rizika, zbog čega se oštećenik, koji je pristao na vožnju u takvim okolnostima, smatra suodgovornim za štetu, obzirom da se smatra da je oštećenik svjesno pristao na eventualne štetne posljedice takve vožnje. Međutim, utvrđenje opsega udjela oštećenika u vlastitoj šteti u okolnostima pristanka na vožnju u automobilu kojim upravlja osoba pod utjecajem alkohola, ovisi o stupnju alkoholiziranosti vozača, a prije svega, ovisi o postojanju uzročne veze između alkoholiziranosti vozača sa nastalom štetom. Prvostupanjski sud i sam

utvrđuje da je vozač osobnog automobila u kojem je, kao suvozač stradao tužitelj, bio pod utjecajem alkohola od 0,57 g/kg, a da je tužitelj, istovremeno, bio pod utjecajem alkohola od 1,98 g/kg. Imajući u vidu nespornu činjenicu koja proizlazi iz iskaza tužitelja, saslušanog u svrhu dokazivanja, kao i iskaza svjedoka H. D., vozača osobnog automobila u kojem se vozio tužitelj kao suvozač, da tužitelj i svjedok nisu tijekom zajedničkog druženja konzumirali alkohol, te imajući u vidu činjenicu koja proizlazi iz kaznenog spisa Okrajnog sudišća u Ptuju, da je optužnim prijedlogom H. D. bio optužen da je prometnu nesreću prouzročio iz nehata, zbog toga što brzinu svoje vožnje nije prilagodio uvjetima na kolniku, zbog čega je u oštrom lijevom zavoju izgubio vlast nad vozilom, sletjevši s kolnika i udarivši vozilom u drvo, pri čemu je tužitelj zadobio teške tjelesne ozljede, onda se, po ocjeni ovog suda, mora zaključiti da tužitelj nije znao niti morao znati, imajući u vidu i stupanj alkoholiziranosti vozača vozila od svega 0,57 g/kg, da je vozač osobnog automobila bio uopće pod utjecajem alkohola, očigledno nije u uzročnoj vezi sa slijetanjem osobnog vozila sa kolnika, pa navedene okolnosti ne upućuju na utemeljenost stajališta prvostupanjskog suda o suodgovornosti tužitelja za nastale štetne posljedice. U navedenim okolnostima, činjenica da je tužitelj, kao suvozač stradao u prometnoj nesreći, vozeći se u vozilu kojim je upravljao vozač pod utjecajem alkohola, kada ta okolnost nije u uzročnoj vezi sa prometnom nesrećom, i kada tužitelj nije morao ni mogao znati da je vozač osobnog automobila uopće pod utjecajem alkohola, ne upućuje na postojanje suodgovornosti tužitelja.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 2027/04-2 od 29. XI. 2004.

UPOTREBA TUĐE STVARI U SVOJU KORIST

Upotreba tuđe stvari u svoju korist bez naknade

(Čl. 219. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Upotreba tuđe stvari u svoju korist bez naknade smatra se stjecanjem bez osnove.

«Tuženika valja upozoriti da je tužitelj vlasnik spornog skladišnog prostora, koji skladišni prostor je tuženik koristio niz godina bez valjane pravne osnove i bez plaćanja naknade za korištenje navedenog prostora. Upotreba tuđe stvari u svoju korist može se zahtijevati **nezavisno od prava na naknadu štete** ili ako nje nema, a kako je to izričito navedeno u odredbi čl. 219. Zakona o obveznim odnosima, što znači da se upotreba tuđe stvari bez naknade smatra stjecanjem bez osnove. Kako je tuženik, što nije ni sporno, koristio skladišni prostor u vlasništvu tužitelja bez naknade, to je dužan isplatiti tužitelju naknadu u visini najamnine koju bi tuženik inače platio za korištenje takvog ili sličnog skladišnog prostora. Kako je prvostupanjski sud ukupni iznos najamnine utvrdio u nominalnim iznosima prema cijenama kako bi visina najamnine dospijevala za razdoblje od 01.01.1997. g. do 01.04.2002. g., a u skladu sa odlukom o utvrđivanju visine naknade za zakup poslovnog prostora Grada Ludbrega, to je prema tome, pravilnom primjenom materijalnog prava, udovoljio zahtjevu tužitelja u skladu s općim propisima o stjecanju bez osnove (čl. 219. ZOO-a).

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 217/05-2 od 14. II. 2005.

OBVEZE I PRAVA NALOGODAVCA

Pretjerano visoka posrednička naknada

(Čl. 822. st. 3. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Ukoliko nalogodavac smatra da je posrednička naknada ugovorena ugovorom o posredovanju pretjerano visoka, tada nalogodavac nije dužan postaviti određeni tužbeni odnosno protutužbeni zahtjev, već je dovoljno da stavi prigovor da je posrednička naknada pretjerano visoka s obzirom na posrednikov trud i učinjenu uslugu kao i da određeno navede koji bi iznos po njegovoj ocjeni bila posrednička naknada, koja ne bi bila pretjerano visoka s obzirom na posrednikov trud i učinjenu uslugu.

«Valja reći da je tužena pozivajući se na odredbu čl. 822. st. 3. Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) tijekom postupka stavila prijedlog da se snizi tužitelju ugovorena posrednička naknada. Naime, prema citiranoj zakonskoj odredbi ugovorenu posredničku naknadu sud može sniziti na zahtjev nalogodavca, ako nađe da je pretjerano visoka s obzirom na posrednikov trud i učinjenu uslugu. Glede tog zahtjeva sud prvog stupnja u razlozima pobijane presude na str. 5. alineja 4. navodi: «kako tuženica u tom smislu nije postavila i određeni tužbeni zahtjev, a sud je sukladno odredbi čl. 2. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) ovlašten odlučivati samo u granicama tužbenog ili protutužbenog zahtjeva, koji su stavljeni u postupku, sud se nije upuštao u ocjenu da li je ugovorena posrednička naknada pretjerano visoka s obzirom na posrednikov trud i učinjenu uslugu». Navedeno stajalište suda prvog stupnja ne može se prihvatiti pravilnim. Naime, kada se nalogodavac poziva na odredbu čl. 822. st. 3. ZOO-a, **dovoljno je da stavi prigovor o tome da je ugovorena posrednička naknada pretjerano visoka s obzirom na posrednikov trud i učinjenu uslugu.** Radi se o materijalnopravnom prigovoru. Drugim riječima, nije potrebno, kako to pogrešno smatra sud prvog stupnja, da je nalogodavac u tom slučaju dužan postaviti određeni tužbeni zahtjev, odnosno određeni protutužbeni zahtjev. Ovo tim prije jer nije jasno kakav bi nalogodavac trebao postaviti tužbeni zahtjev. Primjerice, tužbeni zahtjev da nije dužan platiti utuženi iznos, već manji iznos. Ovo isto vrijedi i za protutužbeni zahtjev. Naime, u svakom slučaju taj tužbeni zahtjev bi onda trebao biti da je nalogodavac dužan platiti određen iznos koji je manji od iznosa koji je postavio u tužbenom zahtjevu. To pak drugim riječima znači da bi sam nalogodavac, odnosno tuženik spram sebe postavljao tužbeni zahtjev glede isplate određenog iznosa. S druge strane, ne može se prihvatiti pravilnim niti to da tuženik kao nalogodavac postavi tzv. negativni tužbeni zahtjev, tj. da nije dužan platiti tužitelju kao posredniku određeni iznos. Sve ovo upućuje na zaključak da je dovoljno staviti prigovor sukladno čl. 822. st. 3. ZOO-a, naravno, da u tom slučaju nalogodavac mora određeno navesti koji bi iznos po njegovoj ocjeni bila posrednička naknada, koja ne bi bila pretjerano visoka s obzirom na posrednikov trud i učinjenu uslugu.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 174/05-2 od 03. II. 2005.

OBVEZE OSIGURANIKA ODNOSNO UGOVARATELJA OSIGURANJA

Kasko osiguranje

(Čl. 929. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

U slučaju da tuženik (osiguravatelj) nije uspio dokazati da je tuženik (osiguranik) mjesto nesreće napustio zbog prikrivanja stanja alkoholiziranosti, te kada su odredbe iz Uvjeta kasko osiguranja neodređene u svezi oslobođenja osiguravatelja plaćanja nastale štete na osiguranikovom vozilu, tada je osiguravatelj temeljem ugovornog odnosa dužan naknaditi osiguraniku u cijelosti nastalu štetu.

«Utvrdivši, temeljem iskaza tužitelja i njegove izvanbračne supruge da tužitelj boluje od PTSP-a, te da je mjesto nesreće nedaleko od roditeljske kuće u kojoj su u vrijeme nesreće boravili, što su okolnosti zbog kojih je napustio mjesto nesreće (u nesreći je nastala samo materijalna šteta na vozilu tužitelja) te prihvaćajući tvrdnju tužitelja da je u vrijeme nesreće bio pod stresom i da je uzeo lijekove koje svakodnevno troši, uključujući i lijekove za smirenje, nakon čega je zaspao, prvostupanjski sud je ocijenio da nisu ispunjeni uvjeti za gubitak prava iz osiguranja temeljem čl. 21. toč. 2 a alineja 2. tuženikovih Uvjeta kasko osiguranja cestovnih vozila (zbog protupropisnog napuštanja mjesta nezgode i time izbjegavanja podvrgnuti se ispitivanju alkoholiziranosti). Prvostupanjski sud je tužitelju dosudio isplatu zatraženog iznosa ocjenjujući da u konkretnom slučaju tužitelj ima pravo na naknadu štete temeljem čl. 22. st. 1. toč. 2. tuženikovih uvjeta koji određuju obvezu naknade štete na vozilu u visini troška popravka vozila. Prvostupanjski sud je tužitelju dosudio zakonsku zateznu kamatu temeljem čl. 919. st. 2. Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) od presuđenja do isplate. U žalbi tuženik inzistira na tvrdnji da je tužitelj protupropisno napustio mjesto prometne nezgode i izbjegao se podvrgnuti ispitivanju svoje alkoholiziranosti. U tom smislu tuženik se pozvao na čl. 148. ZOO-a, prema kojem (st. 1.) ugovor stvara prava i obveze za ugovorne stranke i na odredbu čl. 18. ZOO-a prema kojoj (st. 1.) se tužitelj kao sudionik obveznog odnosa bio dužan ponašati savjesno i u skladu sa određenjima ugovora. Po ocjeni ovog suda nejasno je određenje uvjeta kasko osiguranja cestovnih vozila iz čl. 21. st. 1. toč. 2. a alineja 2., prema kojoj osiguranik gubi pravo iz osiguranja ako protupropisnim napuštanjem mjesta prometne nezgode izbjegne podvrgnuti se dodatnom ispitivanju

svoje alkoholiziranosti ili odbije podvrgnuti se dodatnom ispitivanju svoje alkoholiziranosti. Nejasno je u navedenom određenju što u odnosu na konkretni slučaj treba značiti sintagma: «ako protupropisnim napuštanjem mjesta prometne nezgode izbjegne podvrgnuti se ispitivanju svoje alkoholiziranosti». Po ocjeni ovog suda navedeno određenje uvjeta kasko osiguranja znači da bi tuženik, inzistirajući na prigovoru gubitka prava iz osiguranja, **trebao dokazati da je tužiteljevo napuštanje mjesta nesreće bilo usmjereno na prikrivanje stanja alkoholiziranosti tužitelja**. Međutim, prvostupanjski sud je, saslušanjem tužitelja i svjedokinje Đ. B., (te imajući u vidu činjenicu da tuženik nije dokazao da je tužitelj u vrijeme nesreće vozio pod utjecajem alkohola obzirom da je utvrdio da je tužitelju dan nakon nesreće, nakon izvršenog alkotestiranja u Domu zdravlja tužitelju vađena krv i urin, i da je prema nalazu Centra za kriminalistička vještačenja «Ivan Vučetić» u Zagrebu ocijenjeno da je tužitelj u trenutku prometne nesreće bio trijezan), ocijenio da tužiteljevo napuštanje mjesta nesreće nije bilo motivirano izbjegavanjem utvrđenja tužiteljeve alkoholiziranosti, te nadalje da ne postoje dokazi o alkoholiziranosti tužitelja u vrijeme nesreće, slijedom čega je prvostupanjski sud ocijenio da nisu ispunjeni razlozi za isključenje tuženikove ugovorne odgovornosti za naknadu štete.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 252/05-2 od 15. III. 2005.

PRAVO JAMCA NA PRETHODNO OSIGURANJE

Prijelaz vjerovnikovih prava na jamca (subrogacija)

(Čl. 1003. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99)

Osiguranje potraživanja koje banka kao vjerovnik ima prema dužniku može prijeći na tužitelja kao jamca temeljem Ugovora o kreditu koji sadrži i Ugovor o jamstvu, sa svim sporednim pravima i garancijama njegova ispunjenja tek kada tužitelj (dužnik) I tuženoj (banci) u potpunosti ispuni potraživanje.

«Naime, tužitelj kao i tijekom postupka ističe tvrdnje vezano na osiguranje potraživanja I tuženika (banke) prema II tuženiku (glavnom

dužniku) pravom prvenstvenog namirenja – hipoteke na nekretnini II tuženika te da je temeljem suglasnosti o zapljeni, počam od 04.01.2002. g. u mjesečnim iznosima od 1.422,31 kn isplatio iznos od 24.179,27 kn kredita, te da ga se tereti za još 34 mjesečne rate (odnosno u visini od još 48.179,27 kn ili u ukupnom iznosu od 71.115,50 kn sa pripadajućom zakonskom kamatom), pa da ga odredba čl. 1003. Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) ovlašćuje da i kod djelomičnog ispunjenja obveze prema vjerovniku koristi garanciju koju je II tuženik kao dužnik dao I tuženiku za ispunjenje svoje obveze, a koju garanciju I tuženik nije koristio, što je njemu tužitelju potrebno obzirom na nedvojbenu prezaduženost II tuženika, a prema kojem će temeljem čl. 1013. ZOO-a imati pravo na regres, ali je upitna naplata njegovog dugovanja, zbog čega svega smatra da već u trenutku djelomičnog ispunjenja tražbine I tuženika prema II tuženiku ima pravo na stjecanje podzaložnog prava na nekretnini II tuženika na kojoj je prema Ugovoru o kreditu založno pravo stekao I tuženik, a koje je kao takovo uknjiženo pod brojem Rz. 1855/99. Naime, i ovaj sud smatra da je za razrješenje odnosa između stranaka odlučna odredba čl. 1003. ZOO-a, a koja regulira prijelaz vjerovnikovih prava na jamca odnosno zakonsku subrogaciju i prema kojoj na jamca koji je namirio vjerovnikovo potraživanje prelazi to potraživanje sa svim sporednim pravima i garancijama njegova ispunjenja, a pri tome i ovaj sud smatra da takova **zakonska subrogacija prijelaza vjerovnikovih prava na jamca prelazi tek potpunim ispunjenjem potraživanja vjerovnika**. To znači u konkretnom slučaju da će prava I tužene kao vjerovnika prijeći na tužitelja kao jamca temeljem predmetnog Ugovora o kreditu koji sadrži i Ugovor o jamstvu, sa svim sporednim pravima i garancijama njegova ispunjenja tek kada tužitelj I tuženoj u potpunosti ispuni potraživanje I tužene prema II tuženiku.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 20/05-2 od 12. V. 2005.

III OBITELJSKO PRAVO

UZDRŽAVANJE MALOLJETNE DJECE

Administrativna zabrana

(Čl. 350. st. 2. Obiteljskog zakona - Narodne novine», br. 116/03)

Izjava ovršenika uzdržavanja da se iznosi određeni za uzdržavanje isplaćuju iz plaće ili drugih stalnih novčanih primanja izravno osobi koja je u odluci označena kao primatelj uzdržavanja, bez provođenja ovršnog postupka (administrativna zabrana), nije sastavni dio izreke presude kojom se odlučuje o uzdržavanju, već je sud dužan takvu izjavu zajedno sa odlukom o uzdržavanju odmah dostaviti poslodavcu, odnosno drugom isplatitelju stalnih novčanih primanja.

«Odredbom čl. 236. Obiteljskog zakona (dalje: OBZ) propisano je da će sud uputiti obveznika uzdržavanja da se isplate mjesečnih novčanih obroka uzdržavanja iz njegove plaće, naknade plaće ili mirovine, mogu obavljati po njegovom pristanku (administrativna zabrana) bez provođenja ovršnog postupka. Međutim, odredbom čl. 350. st. 1. OBZ-a propisano je da ovršenik uzdržavanja može između ostalog i pred sudom dati pristanak da se iznosi određeni za uzdržavanje isplaćuju iz plaće ili drugih stalnih novčanih primanja izravno osobi koja je u odluci označena kao primatelj uzdržavanja, bez provođenja ovršnog postupka, dok je st. 2. propisano da ako ovršenik daje takav pristanak između ostalog i pred sudom, tada će sud poslodavcu odnosno drugom isplatitelju stalnih novčanih primanja odmah dostaviti izjavu ovršenika i odluku o uzdržavanju. To znači da prvostupanjski sud kada je uzeo izjavu žalitelja o njegovom pristanku da se iznosi određeni za uzdržavanje isplaćuju iz njegove plaće putem administrativne zabrane, da tu izjavu nije trebao unositi u izreku presude o uzdržavanju, već je istu u skladu s odredbom čl. 350. st. 2. OBZ-a, uz odluku o uzdržavanju, trebao dostaviti poslodavcu žalitelja, kada se za to steknu uvjeti. Stoga je ovaj sud prihvatio žalbu žalitelja u pravcu da se iz izreke presude izuzme dio koji se odnosi na pristanak na administrativnu zabranu, odnosno isplata dospijevajućih obroka uzdržavanja putem administrativne zabrane, jer ista temeljem navedenih propisa nije u izreku trebala niti biti unijeta.

Glede pak same izjave žalitelja kao obveznika uzdržavanja o pristanku da se isplate mjesečnih obroka uzdržavanja iz njegove plaće obavljaju po njegovom pristanku, a što predstavlja administrativnu zabranu, bez provođenja ovršnog postupka, valja reći da se administrativna zabrana provodi primjenom odredaba o administrativnom izvršenju a u skladu s odredbom čl. 276. st. 2. Zakona o općem upravnom postupku.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1907/04-2 od 18. XI. 2004.

UZDRŽAVANJE MALOLJETNE DJECE

Dužnost i pravo roditelja

(Čl. 209. Obiteljskog zakona - Narodne novine», br. 116/03, 17/04, 136/04)

To što je roditelju povjereno jedno mlljt. dijete na zajednički život i roditeljsku skrb, ne oslobađa ga dužnosti da uzdržava i zajedničko mlljt. dijete koje mu nije povjereno na zajednički život.

«Kako je prema odredbi čl. 206. Obiteljskog zakona (dalje: OBZ) uzdržavanje između ostalog dužnost i pravo roditelja, a prema odredbi čl. 209. OBZ-a roditelji su dužni uzdržavati svoju maloljetnu djecu, to je potpuno pogrešno i protivno Zakonu stajalište žalbe tuženika da je prvostupanjski sud trebao odlučiti da svaki roditelj uzdržava dijete koje mu je povjereno na zajednički život i skrb. To bi značilo da ta dužnost ne postoji prema djeci koja nisu određenom roditelju povjerena na zajednički život i skrb nego samo roditelju sa kojim je određeno da dijete živi. To je protivno odredbi čl. 209. OBZ-a, jer su roditelji dužni uzdržavati svoju maloljetnu djecu. Naime, upravo je cilj citiranih zakonskih odredbi da uzdržavanje kao dužnost i pravo roditelja, prema zajedničkoj maloljetnoj djeci, da tu svoju obvezu roditelji izvršavaju prema svojoj maloljetnoj djeci, kada ista nisu njima povjerena na zajednički život i roditeljsku skrb. Naprotiv, upravo se zbog toga obvezuje roditelj sa kojim je odlučeno da mlljt. dijete ne živi, odnosno kada je mlljt. dijete povjereno drugom roditelju na život i skrb, kao što je konkretan slučaj kada je mlljt. L. povjerena tužiteljici, tada je tuženik, a u

cilju izvršavanja svoje obveze uzdržavanja prema mlljt. L., dužan doprinositi njezinom uzdržavanju.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 2054/04-2 od 13. I. 2005.

UZDRŽAVANJE MALOLJETNE DJECE

Verzijski zahtjev

(Čl. 244. Obiteljskog zakona - Narodne novine», br. 116/03, 17/04, 136/04)

Verzijski zahtjev nije zahtjev za plaćanje uzdržavanja već je to zahtjev za naknadu stvarno učinjenih i opravdanih troškova uzdržavanja mlljt. djeteta, iz kojeg razloga se prilikom odlučivanja o takvom verzijskom zahtjevu ne uzima u obzir doprinos u uzdržavanju u obliku brige i odgoja djeteta.

«Kada je prvostupanjski sud, utvrdivši ukupne mjesečne potrebe mlljt. djeteta stranaka u iznosu od 1.600,00 kn mjesečno odredio da tuženik tuženici na ime svog doprinosu, a mjesečnog troška učinjenog uzdržavanja isplati iznos od 1.000,00 kn mjesečno, dok je na tužiteljicu slijedom odredbe čl. 233. Obiteljskog zakona (dalje: OBZ) uzimanjem u obzir rada i brige koju je ista tada ulagala u podizanje i odgoj djeteta, otpao iznos od 600,00 kn mjesečno, tada po ocjeni ovog suda nije pravilno primijenio materijalno pravo. Odredbom čl. 244. OBZ-a propisano je da fizička ili pravna osoba koja je snosila troškove uzdržavanja neke osobe, može tužbom tražiti naknadu tih troškova od onog koji je po ovome Zakonu bio dužan davati uzdržavanje, ako su učinjeni troškovi bili opravdani. Iz citirane zakonske odredbe proizlazi da verzijski zahtjev nije zahtjev za plaćanje uzdržavanja, već je to zahtjev za naknadu troškova uzdržavanja i to onih koji su stvarno učinjeni i koji su bili opravdani. To znači da tužiteljica kao majka, koja je također dužna doprinositi za uzdržavanje mlljt. djeteta stranaka ima pravo na naknadu razmjernu dijelu stvarnih i opravdanih troškova koje je imala u uzdržavanju mlljt. djeteta. Stoga po ocjeni ovog suda pogrešno prvostupanjski sud uzima u obzir doprinos u uzdržavanju u obliku brige i odgoja djeteta, jer briga i odgoj ne predstavljaju trošak koji bi se nadoknađivao u smislu naprijed navedene zakonske odredbe.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 16/05-2 od 17. III. 2005.

UZDRŽAVANJE MALOLJETNE DJECE

Verzijski zahtjev

(Čl. 244. Obiteljskog zakona - Narodne novine», br. 116/03, 17/04, 136/04)

Tužiteljica kao majka mlljt. djeteta iako je i sama djelomično dužna uzdržavati mlljt. dijete, ima pravo na naknadu troškova učinjenih radi uzdržavanja djeteta od tuženika (oca djeteta), ukoliko je tuženik bio u obvezi plaćati uzdržavanje a uzdržavanje nije plaćao te je zbog toga tužiteljica snosila i one troškove uzdržavanja koje je bio u obvezi doprinositi tuženik.

«Kako se može zaključiti iz obrazloženja pobijane presude, prvostupanjski sud smatra da ovakav verzijski zahtjev može biti osnovan ukoliko su kumulativno ispunjene slijedeće pretpostavke: da onaj tko je snosio troškove uzdržavanja nije uopće, niti djelomično bio obveza uzdržavati tu osobu, da je onaj od koga se traži naknada troškova bio po zakonu obvezan plaćati uzdržavanje, ali svoju obvezu nije izvršavao, da troškovi uzdržavanja nisu učinjeni s namjerom da se obdaru osoba koja je bila u obvezi osigurati uzdržavanje i da su troškovi bili opravdani. Prema stajalištu prvostupanjskog suda takav zahtjev ima pravo podnijeti samo osoba koja uopće nije dužna niti djelomično uzdržavati neku osobu, a kako je tužiteljica kao roditelj po zakonu dužna uzdržavati malodobno dijete, to smatra da joj ne pripada ovlaštenje na podnošenje tužbe protiv tuženika. Takav zaključak prvostupanjskog suda, prema ocjeni ovog suda, u potpunosti je suprotnosti s osnovnim načelima Obiteljskog zakona, a to zbog toga jer je odredbom čl. 209. Obiteljskog zakona propisan osnovna dužnost roditelja da su dužni uzdržavati svoju malodobnu djecu. Iz sadržaj odredbe čl. 244. Obiteljskog zakona (dalje: OBZ) ne proizlazi zaključak da takvo pravo pripada samo osobi koja uopće nije dužna niti djelomično uzdržavati neku osobu, jer, kao što je navedeno, citiranom odredbom utvrđeno je pravo onoga tko je snosio troškove uzdržavanja neke osobe umjesto onoga koji je po odredbama OBZ-a bio dužan davati uzdržavanje, ako su učinjeni troškovi bili opravdani. Zaključak prvostupanjskog suda da takvo pravo ne bi pripadalo i onoj osobi koja je sama djelomično dužna uzdržavati neku osobu, nema nikakvog uporišta u sadržaju citirane odredbe čl. 244. OBZ-a, a pogotovo ne bi bilo pravedno da jedan roditelj koji je snosio u potpunosti troškove uzdržavanja, iako je i sam dužan uzdržavati, ne bi mogao tražiti naknadu troškova uzdržavanja

od onog roditelja koji je također obveznik uzdržavanja (tako i VSRH – Rev. br. 2209/90 i Rev. br. 2542/99). Prema tome, jedine pretpostavke da bi tužiteljici kao djetetovoj majci pripadalo pravo na naknadu troškova učinjenih radi uzdržavanja djeteta, jest pretpostavka da je tuženik bio u obvezi plaćati uzdržavanje, da uzdržavanje nije plaćao i da je zbog toga tužiteljica snosila i one troškove uzdržavanja koje je bio u obvezi doprinostiti tuženik.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 127/05-2 od 24. I. 2005.

UZDRŽAVANJE MALOLJETNE DJECE

Određivanje doprinosa uzdržavanja u određenom novčanom iznosu

(Čl. 241. Obiteljskog zakona - Narodne novine», br. 116/03, 17/04, 136/04)

Ukoliko tuženik (otac mlljt. djeteta) nije kontinuirano u radnom odnosu, to predstavlja opravdan razlog da sud odredi uzdržavanje u određenom novčanom iznosu a ne u postotku od plaće, odnosno od naknade plaće.

«Neosnovano žalba osporava primjenu odredbe čl. 241. Obiteljskog zakona (dalje: OBZ), određivanjem doprinosa uzdržavanja žalitelja u presuđenom novčanom iznosu ističući da za to nije bilo uvjeta, već je to moralo biti u postotku od plaće, jer da nije točno da je žalitelj, kako to u obrazloženju iznosi prvostupanjski sud u razdoblju od 07.09.2004. g. bio zaposlen na određeno vrijeme od 3 mjeseca kod različitih poslodavaca, nego je bio zaposlen kod jednog poslodavca, a kod kojeg je zaposlen i danas. Prema odredbi čl. 241. OBZ-a na prijedlog osobe koja zahtijeva uzdržavanje, sud će kad ocijeni da za to postoje opravdani razlozi odrediti uzdržavanje u određenom novčanom iznosu, a ne u postotku od plaće, odnosno od naknade plaće i mirovine. U konkretnom slučaju kada se vidi da u predmetnom razdoblju žalitelj ima različiti radni status, pa da je bio jedno vrijeme i nezaposlen, a potom zaposlen, i ovaj sud smatra da takav razlog, predstavlja opravdan razlog za određivanje uzdržavanja upravo u nominalnom iznosu. To tim više što i sam žalitelj i to u žalbi ističe da više nema zaključen ugovor o radu na neodređeno vrijeme, već ukazuje na to da je određivanje uzdržavanja u

novčanom iznosu, imalo opravdani razlog. Naime, po ocjeni ovog suda kada dolazi do promjena u radnopravnom statusu obveznika uzdržavanja, a kakav je i konkretan slučaj, tada ima opravdanja da se uzdržavanje određuje u određenom novčanom iznosu, a ne u postotku od trenutne plaće.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 129/05-2 od 25. II. 2005.

ODREĐIVANJE NAČINA ODRŽAVANJA SUSRETA I DRUŽENJA DJETETA S RODITELJIMA

Održavanje susreta i druženja s mlljt. djecom

(Čl. 99. Obiteljskog zakona - Narodne novine», br. 116/03, 17/04, 136/04)

Prilikom određivanja susreta i druženja roditelja s mlljt. djecom koja mu nisu povjerena na zajednički život, sud je dužan u presudi točno odrediti vrijeme susreta i druženja mlljt. djece sa tim roditeljem, kako bi izreka takove presude bila ovršiva.

«Osnovano sadržajem žalbe iznosi tuženik u odnosu na taj dio žalbeni razlog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 11. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP), jer je izreka pobijane presude u toč. III., a kojom je određeno da je tužiteljica obvezana omogućiti tužitelju održavanje susreta i druženja s mlljt. djecom neograničeno tijekom ljetnih i zimskih školskih praznika, doista neodređena, budući kako to ispravno ističe žalba, nije određeno točno vrijeme susreta i druženja mlljt. djece sa tuženikom te je takva izreka neovršiva.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 2054/04-2 od 13. I. 2005.

BRAČNA STEČEVINA

Određivanje diobe bračne stečevine

(Čl. 51. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Prilikom utvrđenja suvlasništva na bračnoj stečevini, sud nije ovlašten odrediti umjesto diobe, isplatu vrijednosti suvlasničkog dijela, osim ako se utvrdi da jednom od suvlasnika pripada znatno manji dio stvari.

«Kako je tužiteljica tužbenim zahtjevom zatražila utvrđenje suvlasništva na bračnoj stečevini, konkretnom predmetnim rasnim psima pasmine engleski buldog, ali je ujedno zatraživši od tuženika i isplatu ½ vrijednosti, tih pasa, zapravo predložila i diobu te suvlasničke stvari to je odlučujući i o tom prijedlogu tužiteljice, a imajući u vidu odredbu čl. 254. Obiteljskog zakona (dalje: OBZ), trebalo primijeniti odgovarajuće odredbe o pravu na razvrgnuće propisane čl. 47. - 56. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN 91/96, 137/99, 22/00, 73/00, 114/00; dalje: ZV). U razlozima pobijane presude prvostupanjski sud međutim, ne navodi nikakove materijalne propise, time da se niti iz obrazloženja ne može razumjeti koje propise je prvostupanjski sud primijenio. Način na koji je prvostupanjski sud odlučio o zahtjevu tužiteljice (kako ga je ista i tužbom postavila) a to tako što je nakon utvrđenja suvlasništva, odmah odredio i tužiteljici isplatu suvlasničkog dijela, upućuje na to da je tužiteljica zatražila a sud odredio, **umjesto diobe, isplatu vrijednosti suvlasničkog dijela tužiteljice**. Prvostupanjski sud je međutim ispustio iz vida da suvlasnik nije ovlašten tražiti a to znači niti sud odrediti, umjesto diobe, isplatu vrijednosti suvlasničkog dijela. Suvlasnik takav zahtjev može postaviti a sud samo iznimno prihvatiti ako se utvrdi da jednom od suvlasnika pripada znatno manji dio stvari. Ovdje valja naglasiti da kad se u postupku razvrgnuća utvrdi da fizička dioba nije moguća tada je sud dužan odlučiti da se izvrši civilna dioba prodajom stvari, te redovito nije ovlašten provoditi diobu isplatom. Nadalje, pobijanom presudom sud je, konkretno umjesto diobe, odredio isplatu suvlasničke vrijednosti tužiteljici, dok je tuženik kao drugi suvlasnik zadržao stvar u cijelosti. Odredbom čl. 51. st. 1. ZV-a propisano je međutim da suvlasnik ima pravo na razvrgnuće isplatom ako je to posebno propisano zakonom ili pravnim poslom ili ako učini vjerojatnim da za to postoji osobito ozbiljan razlog, pa će sud odrediti da mu pripadne

stvar u cijelosti, a da on ostalim suvlasnicima isplati vrijednost njihovih dijelova u roku koji će sud odredit prema okolnostima.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 385/05-2 od 30. VI. 2005.

IMOVINSKI ODNOSI BRAČNIH DRUGOVA – UPRAVA I RASPOLAGANJE

Solidarna odgovornost bračnih drugova

(Čl. 289. Zakona o braku i porodičnim odnosima- «Narodne novine», br. 11/78, 27/78, 45/89, 52/89)

Bračni drugovi odgovaraju solidarno za obveze, kako zajedničkom, tako i svojom posebnom imovinom, samo ako je takva obveza solidarne odgovornosti propisana Zakonom o braku i porodičnim odnosima ili posebnim zakonom.

«Glede naprijed navedenih razloga suda prvog stupnja, prije svega valja citirati odredbu čl. 289. Zakona o braku i porodičnim odnosima (dalje: ZBPO), a koja glasi «za obveze koje je jedan bračni drug preuzeo radi podmirenja tekućih potreba bračne, odnosno porodične zajednice, kao i za obveze, za koje po zakonu odgovaraju zajednički oba bračna druga solidarno odgovaraju bračni drugovi kako zajedničkom, tako i svojom posebnom imovinom». Iz citirane zakonske odredbe jasno proizlazi da bračni drugovi solidarno odgovaraju za obveze i to:

1. koje je jedan bračni drug preuzeo radi podmirenja tekućih potreba bračne zajednice, odnosno porodične zajednice;
2. kao i za obveze za koje po zakonu odgovaraju zajednički oba bračna druga.

U konkretnom slučaju očigledno se radi o obvezi koja nije poduzeta radi podmirenja tekućih potreba bračne, odnosno porodične zajednice. Po ocjeni ovog suda, suprotno stajalištu suda prvoga stupnja ne radi se ni o obvezi za koje po zakonu odgovaraju zajednički oba bračna druga. Naime, da bi se radilo o takvoj obvezi za koju oba bračna druga odgovaraju solidarno kako zajedničkom, tako i svojom posebnom imovinom, takva obveza solidarne odgovornosti mora biti propisana posebnim zakonom. Po ocjeni ovog suda niti jednim posebnim zakonom

nije propisano da se prednja obveza tužene ima smatrati takvom obvezom za koju po zakonu odgovaraju zajednički oba bračna druga solidarno, kako zajedničkom, tako i svojom posebnom imovinom. Sud prvog stupnja u razlozima pobijane presude uopće ne navodi temeljem kojeg posebnog zakona se ima predmetna obveza smatrati takvom obvezom za koju po zakonu odgovaraju solidarno oba bračna druga. Primjerice se navodi da je posebnim zakonom, odnosno Zakonom o obveznim odnosima (dalje: ZOO) propisano da oba roditelja, dakle, bračni drugovi, odgovaraju za obveze iz čl. 165., 166., 168. i 169. st. 2. ZOO-a. Drugim riječima, posebnim zakonom mora biti izričito propisano da bračni drugovi za određene obveze, koje moraju biti pobliže označene odgovaraju solidarno. Dakle, nije dovoljno u razlozima presude navesti da se radi o obvezi za koju: «po zakonu odgovaraju zajednički oba bračna druga», već je u razlozima potrebno navesti prema kojem to posebnom zakonu, odnosno prema kojoj odredbi tog posebnog zakona za predmetnu obvezu bračni drugovi odgovaraju solidarno. S druge strane promet dionicama reguliran je u odredbama Zakona o trgovačkim društvima. Taj zakon ne sadrži niti jednu odredbu prema kojoj bi bračni drugovi solidarno odgovarali za obveze nastale u prometu dionica.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1968/04-2 od 03. III. 2005.

UZDRŽAVANJE BRAČNOG DRUGA

Od kada teče pravo na uzdržavanje bračnog druga

(Čl. 218. st. 2. Obiteljskog zakona - Narodne novine», br. 116/03, 17/04)

Kada bračni drug ne podnese zahtjev za uzdržavanje u parnici za razvod braka, već rečeni zahtjev podnese kasnije, tada taj bračni drug ima pravo na uzdržavanje od dana podnošenja tužbe za uzdržavanje.

«Naime, kada je tužiteljica zahtjev za određivanje uzdržavanja podnijela 29.06.2004. g., tada taj datum predstavlja i početni dan za odlučivanje o njezinom uzdržavanju, a kada je to njezino pravo individualizirano u okviru postavljenog zahtjeva za uzdržavanje, a određeno zahtjevom tužbe. Stoga nije točna tvrdnja žalbe da je sud trebao

njoj odrediti uzdržavanje od 29.12.2003. g., a kada je brak stranaka razveden, jer da su se tada stekli uvjeti za nastupanje takve obveze. Ovo iz razloga jer sud prvog stupnja odlučuje u okviru dispozicije stranaka, a kako je odredbom čl. 218. st. 1. Obiteljskog zakona (dalje: OBZ) propisano da bračni drug ima pravo podnijeti zahtjev za uzdržavanje do zaključenja glavne rasprave u parnici za razvod braka, a to pravo tužiteljica u toj parnici nije ostvarila, jer takav zahtjev nije podnijela, to se o tom zahtjevu mora odlučivati imajući u vidu vrijeme podnošenja takvog zahtjeva. Tužiteljica je u skladu s odredbom čl. 218. st. 2. OBZ-a podnijela, kao iznimku predmetni zahtjev iz čl. 217. OBZ-a, u roku od 6 mjeseci od prestanka braka, za koji je u predmetnom postupku prvostupanjski sud utvrdio da su se ispunile pretpostavke za uzdržavanje koje su postojale u trenutku zaključenja glavne rasprave u parnici za razvod braka i trajale bez prestanka do zaključenja glavne rasprave u parnici za uzdržavanje, što sve stoji i u razlozima pobijane presude. Slijedom toga tužiteljica, kada svoj zahtjev za uzdržavanje nije podnijela u parnici za razvod braka, tada ona nema pravo na uzdržavanje od pravomoćnosti presude za razvod braka, nego od dana podnošenja tužbe za uzdržavanje, a to je 29.06. 2004. g. Točno je da se sud kod odlučivanja nije pozvao na nikakav propis, jer takav propis koji bi određivao od kada počinje uzdržavanje teći, ne postoji, a što konačno navodi i žalba, međutim to nema nikakvog utjecaja na pravilnost i zakonitost odluke prvostupanjskog suda, jer tužiteljica, a iz razloga navedenih u ovoj odluci, ima pravo na uzdržavanje od dana podnošenja tužbe za uzdržavanje.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 251/05-2 od 17. III. 2005.

OVRHA RADI OSTVARIVANJA SUSRETA I DRUŽENJA RODITELJA S DJETETOM

Sud je u ovrsi radi ostvarivanja susreta djeteta i roditelja dužan ocijeniti sve okolnosti slučaja

(Čl. 336. i čl. 353. Obiteljskog zakona - Narodne novine», br. 116/03, 17/04, 136/04)

U ovršnom postupku radi ostvarivanja odluke suda o održavanju susreta i druženja roditelja s djetetom na odgovarajući se

način primjenjuju odredbe čl. 341. i čl. 343. – 347. Obiteljskog zakona, iz kojeg razloga je prvostupanjski sud odlučujući o ovršnom prijedlogu, dužan odrediti ovrhu oduzimanja djeteta i provođenjem novčanih ili zatvorskih kazni protiv osobe koja protivno nalogu suda odbija predati dijete ili poduzima radnje s ciljem njegova skrivanja ili onemogućavanja provođenja odluke, tek nakon što ocjeni sve okolnosti slučaja.

«Pobijanim rješenjem o ovrsi usvojen je prijedlog ovrhovoditeljice, te je određena ovrha na način da je ovršeniku naloženo kao svakoj drugoj osobi kod koje se mljt. kćerka u času donošenja rješenja o ovrsi nalazi, da preda imenovanu, svaki drugi vikend od subote od 9,00 sati do nedjelje do 18,00 sati, te sedam dana zimskih i dvadeset dana ljetnih školskih praznika, kao i polovinu svih blagdana, a to u roku od 3 dana, time da taj rok počinje teći od dana dostave rješenja ovršeniku. Prije svega valja reći da je prvostupanjski sud pobijano rješenje utemeljio na odredbi čl. 232. Ovršnog zakona (dalje: OZ). Međutim, prvostupanjski sud je pri tome ispustio iz vida i odredbe Obiteljskog zakona (dalje: OBZ), kao posebnog zakona, koji također kao poseban postupak regulira postupke ovrhe i osiguranja u djelu V tog zakona. Treba istaknuti da konkretan slučaj predstavlja poseban slučaj ovrhe radi ostvarenja susreta i druženja roditelja s djetetom, a koji je reguliran općom odredbom čl. 336. OBZ-a, te posebnim odredbama čl. 353. OBZ-a kao i odredbama na koje taj zakonski članak upućuje. Tako je odredbom čl. 336. OBZ-a propisano da se ovršni postupak i postupak osiguranja provode po odredbama OZ-a ako ovim Zakonom nije drugačije određeno. Odredbom čl. 353. OBZ-a je propisano da u ovršnom postupku radi ostvarivanja odluke suda o održavanju susreta i druženja roditelja s djetetom na odgovarajući se način primjenjuju odredbe čl. 341. i čl. 343. – 347. toga Zakona. Odredbom čl. 345. st. 1. OBZ-a propisano je da će sud nakon što ocjeni sve okolnosti slučaja odrediti ovrhu oduzimanja djeteta i provođenjem novčanih ili zatvorskih kazni protiv osobe koja protivno nalogu suda odbija predati dijete ili poduzima radnje s ciljem njegova skrivanja ili onemogućavanja provođenja odluke. Kada se imaju u vidu navodi prijedloga za ovrhu temeljem kojih je prvostupanjski sud donio rješenje o ovrsi s jedne strane, te navodi žalitelja kao i izjave predstavnica Centra za socijalni rad te iskaz žalitelja kao i priloženi dokazi i predmet Općinskog suda u Čakovcu i predmet ODO Varaždin, tada je potpuno jasno da prvostupanjski sud kod donošenja pobijanog rješenja, a što mu nalaže odredba čl. 345. st. 1. OBZ-a, nije ocijenio sve okolnosti ovoga slučaja. Drugim riječima, prvostupanjski sud uopće nije raspravio odlučnu okolnost, a to da li je ovrhovoditeljica doista i u skladu s ovršnom ispravom, tijekom predmetnog vremena, pokušala ostvariti susrete i

druženje s mljt. kćerkom, već je odluku donio temeljem proturječnih navoda stranaka, a bez analize ocjene dokaza koje je provodio tijekom postupka.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 226/05-2 od 07. II. 2005.

IV NASLJEDNO PRAVO

TKO SE SMATRA STRANKOM U OSTAVINSKOM POSTUPKU

Vjerovnik ostavitelja

(Čl. 179. Zakona o nasljeđivanju- «Narodne novine», br. 48/03 i 163/03)

Vjerovnik ostavitelja ne može biti stranka u ostavinskom postupku ukoliko isti nije nasljednik ili zapisovnik ili druga osoba koja ostvaruje neko pravo iz ostavine, već ima samo pravo da u roku od 3 mjeseca od otvaranja nasljedstva zahtjeva da se ostavina izdvoji iz imovine nasljednika i to samo ako učini vjerojatnim postojanje tražbine i opasnost da bez odvajanja ne bi mogao namiriti svoju tražbinu.

«Valja upozoriti da se prema odredbi čl. 179. Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN) strankom u ostavinskom postupku smatraju nasljednici i zapisovnici, kao i druge osobe koje ostvaruju neko pravo iz ostavine. «Croatia banka» d.d. Zagreb, nedvojbeno nema svojstvo stranke u ostavinskom postupku u smislu odredbe čl. 179. ZN-a, jer, prema sadržaju njezinog prijedloga, «Croatia banka» d.d. Zagreb je najvjerojatnije samo vjerovnik (založni?) pokojnog ostavitelja S. S., zbog čega nije ni nasljednik, ni zapisovnik, a niti joj pripada bilo kakvo pravo iz ostavinske imovine pok. S. S.. Jedino pravo koje Zakon o nasljeđivanju priznaje vjerovnicima ostavitelja vezano za njegovu ostavinsku imovinu,

je pravo vjerovnika utvrđeno odredbom čl. 140. ZN-a, koja odredba daje pravo vjerovnicima ostavitelja da u roku od 3 mjeseca od otvaranja nasljedstva zahtijevaju da se ostavina izdvoji od imovine nasljednika, ako učine vjerojatnim postojanje tražbine i opasnost da bez odvajanja ne bi mogli namiriti svoju tražbinu. Stoga «Croatia banka» d.d. Zagreb, kao najvjerojatnije, vjerovnik pok. S. S., nije ovlaštena ni na pokretanje ostavinskog postupka, jer se ostavinski postupak, u smislu odredbe čl. 210. ZN-a pokreće po službenoj dužnosti nakon što sud primi smrtovnicu ili izvadak iz matice umrlih, odnosno s njima izjednačenu ispravu, niti kao stranka, jer to nije, a u ostavinskom postupku može podnijeti prijedlog za eventualno raspoređivanje naknadno pronađene ostavinske imovine, zbog čega uopće nije bilo mogućnosti postupanja po prijedlogu «predlagatelja» «Croatia banke» d.d. Zagreb za ponovno pokretanje ostavinskog postupka.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 12/05-2 od 13. I. 2005.

ODGOVORNOST NASLJEDNIKA ZA DUGOVE OSTAVITELJA

Utvrđivanje dugova ostavitelja u ostavinskoj raspravi

(Čl. 225. Zakona o nasljeđivanju- «Narodne novine», br. 48/03 i 163/03)

U ostavinskoj raspravi, sud ne ispituje i ne utvrđuje postojanje i visinu dugova ostavitelja, osim kada se radi o izračunavanju nužnog djela, iz kojeg razloga niti nije dužan u rješenju o nasljeđivanju utvrđivati dugove ostavitelja a to zbog toga što je rješenje o nasljeđivanju deklaratorna a ne kondemnatorna sudska odluka, pa takova odluka ne može sadržavati izreku u kojoj bi se nasljednicima nalagala obveza na činidbu.

«Naime, prvostupanjski sud, nakon što su nasljednice B. M. (supruga pok. ostavitelja) i B. M. te K. M. (kćerke pok. ostavitelja) odustale od raspravljanja pokretnina u ovom postupku, prvostupanjski sud, nakon što je odlučio da se ostavina iza pok. ostavitelja ne raspravlja, nije imao osnova niti deklaratorno zabilježiti postojanje ostaviočevog

duga prema vjerovniku. Pravilno je pri tome prvostupanjski sud zauzeo stajalište da se u smislu čl. 2. Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN) mogu nasljeđivati stvari i prava koja pripadaju pojedincu, pa da su prema tome predmet nasljeđivanja pokretne i nepokretne stvari te imovinska i neimovinska prava, pri čemu dugovi ostavine nisu sastavni dio ostavine. Stoga sud i da je donosio rješenje o nasljeđivanju i u odnosu na pokretnine, ne bi imao osnova ispitivati i utvrđivati postojanje i visinu dugova ostavitelja, osim kada bi se radilo o izračunavanju nužnog djela (čl. 33. ZN). To stoga što rješenje o nasljeđivanju nije kondemnatorna, već deklaratorna sudska odluka, pa takova odluka ne može sadržavati izreku u kojoj bi se nasljednicima nalagala obveza na činidbu. Prema tome, i da je prvostupanjski sud donosio rješenje o nasljeđivanju u pogledu pokretnina iza pok. ostavitelja ne bi imao ovlaštenja, a niti obvezu ispitivanja i utvrđivanja postojanja i visine ostavinskih dugova. Ovdje valja napomenuti da se u smislu odredbe čl. 196. st. 3. ZN-a dugovi samo mogu, prilikom popisa ostavine zabilježiti. To međutim nije bio konkretan slučaj, jer se ostavina glede pokretnina nije raspravljala. Stoga je pogrešno stajalište žalbe vjerovnika da je prvostupanjski sud, trebao u predmetnom ostavinskom postupku, kao sastav ostavine utvrditi dug ostavitelja prema vjerovniku te isti i raspraviti a ne ga pogrešno uputiti na vođenje posebne parnice. Naime, kao što je već rečeno, prije svega dugovi ne predstavljaju dio ostavine, slijedom čega i da je donijeto rješenje o nasljeđivanju ne unosi se obveza nasljednika da podmire dug. Osim toga, predmetom pobijanja niti nije rješenje o nasljeđivanju, nego rješenje kojim je odlučeno da se ostavina glede pokretnina ne raspravlja, pa to tim više sud nije imao nikakvog osnova čak niti deklaratorno u takvu odluku unositi i samo postojanje duga ostavitelja prema vjerovniku, dok glede raspravljanja, a to znači utvrđenja postojanja obveze i visine obveze u ostavinskom postupku nema nikakvog osnova, i kada se donosi rješenje o nasljeđivanju, provoditi, jer prema već rečenom to nije pravna priroda odluke koje sud donosi u ostavinskom postupku, a to je rješenje o nasljeđivanju, čiji je obvezatni sadržaj propisan odredbom čl. 225. ZN-a, a kojom odredbom prema pravilnom stajalištu prvostupanjskog suda nije određeno da bi se u rješenju o nasljeđivanju uopće trebalo unositi i dugove ostavitelja. Kako je prema pravilnom zaključku prvostupanjskog suda dug ostavitelja posebna pravna kategorija, a odgovornost za namirenje duga propisano je posebnim propisom iz čl. 145. st. 1. ZN-a prema kojem nasljednik odgovara za dugove ostaviočeve do visine vrijednosti naslijeđene imovine, prema tome to je zakonska obveza nasljednika, a što znači da ukoliko vjerovnik, što je konkretan slučaj ima potraživanje prema ostavitelju tada to potraživanje, a u smislu citirane zakonske odredbe ima ovlaštenje ostvarivati izvan ostavinskog postupka, u posebnoj parnici, a protiv nasljednika, koji u smislu odredbe čl. 145. st.

3. ZN-a za dugove ostavitelja odgovaraju do visine vrijednosti nasljednog dijela i to solidarno.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 220/05-2 od 15. II. 2005.

V RADNO PRAVO

PREKOVREMENI RAD

Hitni prekovremeni rad

(Čl. 34. st. 2. Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 17/01, 82/01, 114/03, 142/03)

Ukoliko postoji potreba za hitnim prekovremenim radom, poslodavac nije dužan obavijestiti radnike o rasporedu ili promjeni rasporeda radnog vremena najmanje tjedan dana unaprijed, a ukoliko radnik neopravdano odbije nalog poslodavca da radi prekovremeno, isto predstavlja razlog za izvanredni otkaz ugovora o radu.

«Valja ponoviti da je prema odredbi čl. 34. st. 2. Zakona o radu (dalje: ZR) poslodavac dužan obavijestiti radnike o rasporedu ili promjeni rasporeda radnog vremena, najmanje tjedana dana unaprijed, osim u slučaju hitnog prekovremenog rada. S pravom je prvostupanjski sud, na osnovi ocjene provedenih dokaza, zaključio da je dana 18. lipnja 2004. g., zbog završetka građevne stolarije, postojala potreba hitnog prekovremenog rada, pa suprotne tvrdnje tužitelja u žalbi, ničim argumentirane i obrazložene nemaju uporišta u provedenim dokazima. Pravilan je stoga zaključak prvostupanjskog suda, da neopravdano odbijanje naloga tuženika o potrebi prekovremenog rada dana 18. lipnja 2004. g., u sklopu svih okolnosti slučaja, predstavlja takvu osobito tešku povredu obveza iz radnog odnosa zbog koje nastavak radnog odnosa nije moguć (uz uvažavanje svih okolnosti i interesa obiju ugovornih stranaka),

tako da je poslodavac imao opravdani razlog tužitelju izvanredno otkazati ugovor o radu u smislu odredbe čl. 107. st. 1. ZR-a. Pri tome je prvostupanjski sud pravilno protumačio odredbu čl. 34. st. 2. ZR-a, prema kojoj poslodavac mora izvijestiti radnika o rasporedu ili promjeni radnog vremena najmanje tjedan dana unaprijed, osim u slučaju hitnog prekovremenog rada, ocijenivši pritom da se, zbog potrebe procesa proizvodnje, vezano uz dovršenje građevinske stolarije i njezinoj montaži slijedećeg dana, prekovremeni rad po tuženiku na dan 18. lipnja 2004., mora smatrati hitnim prekovremenim radom, zbog čega tuženik nije bio dužan postupiti na način naveden u odredbi čl. 34. ZR-a i zbog čega su neutemeljene tvrdnje tužitelja «da je imao pravo odbiti raditi u prekovremenom radu koji je uveden na nezakonit način.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 497/05-2 od 29. III. 2005.

UČINCI, TRAJANJE I PRESTANAK KOLEKTIVNOG UGOVORA

Primjena kolektivnog ugovora na radnika koji nije član sindikata

(Čl. 85. Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 17/01, 82/01, 114/03, 142/03)

Ukoliko je radnik potpisivanjem Ugovora o radu pristao između ostalog da se na njegova prava i obveze iz radnog odnosa primjenjuje i Kolektivni ugovor, tada isti ne može isticati prigovor da se Kolektivni ugovor ne primjenjuje na njega iz razloga što nije član sindikata koji je s poslodavcem sklopio Kolektivni ugovor.

«Između stranaka je bilo sporno da li je tuženik (poslodavac) bio ovlašten «uputiti tužitelja na pripravnost kod kuće», uz umanjeње plaće, na način kako je tužiteljevu plaću umanjio tuženik. Prvostupanjski sud je ocijenio da je tuženik imao materijalnopravno ovlaštenje za takav postupak prema sadržaju čl. 110. tuženikovog Kolektivnog ugovora, od 29. 06. 01. g., kojim je predviđena mogućnost umanjeња plaće do iznosa osnovne plaće, uz suglasnost radničkog vijeća. Tužitelj je potpisivanjem ugovora o radu pristao na primjenu Kolektivnog ugovora u odnosu sa poslodavcem, u čemu se ne spominje određeno na koji se Kolektivni

ugovor odnosi ugovorna odredba čl. 12. ugovora o radu (između koga je taj Kolektivni ugovor sklopljen, na koga se on neposredno odnosi, kada je donijet i sl.). Pristao je i na primjenu Kolektivnog ugovora tekstilne, odjevne, kožarsko-prerađivačke i gumarske industrije Hrvatske te na primjenu općih akata društva i odluka poslodavca. Po ocjeni ovog suda na taj način tužitelj je pristao na primjenu svih mjerodavnih propisa i akata poslodavca koji se odnose na reguliranje odnosa konkretnog poslodavca sa svim radnicima tog poslodavca. Svrha je te ugovorne odredbe, da se dovedu u istu pravnu poziciju, glede načina reguliranja prava i obveza svi radnici kod istog poslodavca, a odnosi se na prava koja nisu reguliranja ugovorom o radu, radi čega činjenica da tužitelj nije član sindikata koji je potpisnik kasnijeg Kolektivnog ugovora očito ne utječe na osnovanost primjene odredbi kasnijeg Kolektivnog ugovora na tužitelja, obzirom da je između parničnih stranaka po ocjeni ovoga suda, na jasan način izraženo da je tužiteljev status u tome smislu izjednačen sa statusom članova sindikata (dakle, da čl. 12. tog ugovora ima značaj općeg ugovaranja izjednačenosti tužiteljeve pozicije s pozicijom članova sindikata, a ne samo prema tada i trenutno važećim Kolektivnim ugovorima i općim aktima društva). Po ocjeni ovog suda na potrebu takvog tumačenja te ugovorne odredbe upućuje i sadržaj čl. 2. Zakona o radu (dalje: ZR) kojem se propisuje zabrana nejednakog postupanja prema radnicima (koji ne smiju biti stavljeni u nepovoljniji položaj od drugih osoba na temelju rase, boje kože, spola, bračnog stanja... članstva ili nečlanstva u sindikatu; dakle smisao te zakonske odredbe ukazuje na potrebu jednakog postupanja poslodavca prema članovima i nečlanovima sindikata u slučaju nastupa poslovnih okolnosti u kojima prema Kolektivnom ugovoru tuženika poslodavac ima pravo na reduciranje visine isplate redovne plaće svojim radnicima (ili nekima od njih), te uputiti ih na pripravnost kod kuće. Čl. 85. st. 5. ZR-a, kako to pogrešno tumači tužitelj, ne konkurira, načinom propisivanja visine naknade plaće, Kolektivnom ugovoru, u svakom slučaju (u konkretnom slučaju), jer taj propis izričito određuje svoju primjenu samo u slučaju ako ista materija nije tim, drugim propisom (Kolektivnim ugovorom), Pravilnikom o radu ili ugovorom o radu drugačije regulirana. Dakle, Zakon izričito određuje supsidijarnost svoje primjene, u slučaju, kakav je konkretan slučaj, tj. kada je pravo na utvrđenje visine naknade plaće Kolektivnim ugovorom regulirano na drugačiji način. Prema tome ne radi se o situaciji iz čl. 7. a ZR-a, odnosno primjeni povoljnijeg prava, kada su ta prava različito regulirana raznim pravnim normama.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 410/05-2 od 20. IV. 2005.

UČINCI, TRAJANJE I PRESTANAK KOLEKTIVNOG UGOVORA

Pravo na isplatu regresa

(Čl. 187. Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 17/01, 82/01, 114/03, 142/03)

Ukoliko je Kolektivnim ugovorom predviđena mogućnost ostvarenja prava na regres, pri čemu visinu regresa i vrijeme isplate određuje odlukom Uprava društva u dogovoru sa sindikatom, tada poslodavac nije dužan isplatiti regres i radniku koji u vrijeme donošenja takve odluke nije više bio u radnom odnosu.

«Međutim, po ocjeni ovog suda osnovano tuženik (poslodavac) ističe da radnici tuženika, u vrijeme raskida tužiteljevog radnog odnosa još nisu ostvarili pravo na regres za godišnji odmor, niti je ostvarenje tog prava bilo izvjesno, obzirom da tuženikov Kolektivni ugovor u čl. 98. predviđa mogućnost ostvarenja prava na regres, time da o realizaciji tog prava radnika odlučuje poslodavac, koji može, ovisno o ostvarenim rezultatima poslovanja isplatiti regres, pri čemu visina regresa i vrijeme isplate određuje Uprava društva, u dogovoru sa sindikatom. Prema sadržaju te materijalnopravne odredbe, ne samo vrijeme isplate i visina regresa, nego i samo pravo a isplatu regresa u konkretnoj poslovnoj godini ovisi o odluci poslodavca, uz dogovor sa sindikatom, a sadržaj odluke ovisi i o ostvarenim rezultatima poslovanja. Prema tome, po ocjeni ovog suda, pravo na ostvarenje regresa ovisno je o volji poslodavca, koja mora biti izražena sukladno ocjeni rezultata poslovanja. Tom odredbom Kolektivnog ugovora nije određeno tko sve ostvaruje pravo na regres za godišnji odmor, pa je jasno da odluka poslodavca ne smije biti diskriminatorna za određeni krug radnika, međutim pravo na isplatu regresa može biti uvjetovano postojanjem radnog odnosa u vrijeme u kojem je odluka o isplati regresa donijeta, odnosno predmetno pravo dospjelo. Naime, u vrijeme tužiteljevog raskida radnog odnosa nit jedan od radnika još nije ostvario pravo na regres za korištenje godišnjeg odmora, jer takva odluka tuženika još nije bila donesena. U tom smislu tuženik osnovano može otkloniti isplatu radniku koji u vrijeme donošenja takve odluke više nije u radnom odnosu (a realizirao je pravo na godišnji odmor prije donošenja te odluke).»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 507/05-2 od 29.VI.2005.

VI PARNIČNI POSTUPAK

STVARNA NADLEŽNOST TRGOVAČKIH SUDOVA

Bračna stečevina

(Čl. 34 b Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 194/03))

Spor u vezi pripadanja i veličine poslovnog udjela člana društva koji se vodi između bračnih drugova radi utvrđivanja bračne stečevine, nije spor o vlasništvu stvari, već spor o statusnim pravima članova društva s ograničenom odgovornošću, za koji spor je stvarno nadležan trgovački sud.

«Nadležnost trgovačkih sudova postoji u situacijama u kojima je ona izričito propisana, odnosno proizlazi iz tumačenja odgovarajućih propisa o nadležnosti, dok je nadležnost općinskih sudova propisana u ostalim građanskopravnim stvarima (čl. 16. st. 1. toč. k Zakona o sudovima propisuje nadležnost općinskim sudovima u ostalim građanskopravnim zahtjevima koji nisu u djelokrugu trgovačkog suda ili drugog tijela). Spor u vezi pripadanja i veličine poslovnog udjela člana društva koji se vodi između bračnih drugova očito nije spor o vlasništvu stvari u smislu odredbe čl. 2. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV) kojem su kao predmet prava vlasništva definirane pokretnine i nekretnine (čl. 2. st. 1. ZV) dok je čl. 2. st. 6. ZV-a propisano da neke vrste prava ili bilo što drugo može biti izjednačeno sa stvarima a u takvom slučaju se to ubraja u pokretne stvari, ako je to propisano zakonom. Nadalje, prema čl. 4. Zakona o trgovačkom društvu (dalje: ZTD), trgovačko društvo ima svojstvo pravne osobe koje stječe upisom u trgovački registar, a prema čl. 5. ZTD-a, trgovačko društvo može u pravnom prometu stjecati prava i obveze i može biti vlasnikom pokretnih i nepokretnih stvari. Prema čl. 71. ZTD-a pravni odnos između članova društva uređuje se društvenim ugovorom, time da se odredbe ZTD-a primjenjuju (na odnose između članova društva) ukoliko članovi svoje odnose u društvu ne urede društvenim ugovorom. Prema čl. 90. ZTD-a član društva ne može bez suglasnosti ostalih članova raspolagati svojim udjelom u društvu. Prema čl. 409. ZTD-a poslovni udio članova društva

određuje se prema veličini temeljnog uloga (temeljnog kapitala društva). Temeljni ulog je u društvu s ograničenom odgovornošću jednak poslovnom udjelu, a poslovni udio predstavlja ukupnost članskih prava i obveza uzetih kao cjelina i samostalan je predmet spora. Pri tome imovinu društva treba razlikovati od imovine članova društva. Ulaganjem određenih stvari, odnosno sredstava članovi društva stječu prava na temelju ulaganja u društvo, a ulaganjem u društvo gubi se pravo vlasništva, ali vlasnik stvari stječe odgovarajuća prava u društvu. Iz navedenog proizlazi da stjecanje odgovarajućih članskih prava nije ovisno samo o trenutku i vrijednosti ulaganja određene imovine u društvu nego ostvarenje članskih prava ovisi o sadržaju društvenog ugovora, odnosno materijalnopравnim odredbama ZTD-a koji reguliraju odnose između članova, pri čemu raspolaganje (stjecanje) udjela u društvu treba biti regulirano između članova društva i društva. Dakle, i po ocjeni ovog suda u ovom sporu radi se o statusnim pravima članova društva, u razrješenju kojih trebaju biti uključeni i drugi članovi društva, odnosno trgovačko društvo, u nadležnom postupku pred trgovačkim sudom u smislu propisa naprijed navedenih članaka ZTD-a, odnosno Zakona o sudovima, odnosno ZPP-a. «

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 334/05-2 od 30. VIII. 2005.

NADLEŽNOST ZA SUPARNIČARE

Materijalni suparničari

(Čl. 50. Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 194/03)

Ukoliko se tužbeni zahtjev odnosi na tužene koji odgovaraju za štetu u vezi jednog istog štetnog događaja, tada su tuženi materijalni suparničari, iz kojeg razloga je i za drugotuženicu mjesno nadležan sud koji je općemjesno nadležan za prvotuženika (budući da isti ima sjedište u Varaždinu).

«Naime, tužitelj je podnio tužbu radi naknade štete protiv prvotuženika «Sveučilište u Zagrebu, __ fakultet u Varaždinu», te protiv drugotuženice V. S., radi naknade nematerijalne štete, a imajući u vidu

činjeničnu i pravnu osnovu spora, pravilno je prvostupanjski sud zaključio da tuženici u ovom sporu imaju svojstvo materijalnih suparničara, jer iz činjeničnih navoda tužbe proizlazi da oba tuženika odgovaraju za štetu iz jednog štetnog događaja. Kako se utvrđena nadležnost za suparničare u smislu odredbe čl. 50. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) odnosi na slučaj kada su tuženici materijalni suparničari, i kako su tuženici u smislu čl. 196. st. 1. toč. 1. ZPP-a, i po ocjeni ovog suda materijalni suparničari, to je pravilno prvostupanjski sud odlučio da je mjesno nadležan sud za drugotuženicu prvostupanjski Općinski sud u Varaždinu, obzirom da je navedeni sud mjesno nadležan za prvotuženika. Odluka prvostupanjskog suda u odnosu na mjesnu nadležnost drugotuženice, ne sprječava drugotuženicu da, u smislu odredbe čl. 200. ZPP-a, u nastavku postupka postupa u navedenoj parnici kao samostalna stranka.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 359/05-2 od 01. III. 2005.

NADLEŽNOST U SPOROVIMA O NEKRETNINAMA I ZBOG SMETANJA POSJEDA

Mjesna nadležnost u sporu o imovinskopravnim odnosima bivših bračnih drugova

(Čl. 56. Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 194/03)

U sporu radi utvrđenja udjela bivših bračnih drugova u zajednički stečenim nekretninama (bračna stečevina), mjesno je nadležan sud na čijem se području nalaze nekretnine koje su predmet spora.

«Tužitelj u žalbi tvrdi da je glede mjesne nadležnosti za predmetni spor mjerodavna odredba čl. 54. a Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP). Prema toj zakonskoj odredbi, u sporovima o imovinskopravnim odnosima bračnih drugova je nadležan sud u Republici Hrvatskoj zato što se imovina bračnih drugova nalazi u Republici Hrvatskoj ili zato što je tužitelj u vrijeme podnošenja tužbe imao prebivalište ili boravište u

Republici Hrvatskoj, mjesno je nadležan sud na čijem području tužitelj ima prebivalište ili boravište u vrijeme podnošenja tužbe. Dakle, odredba čl. 54. a ZPP-a govori o sporovima o imovinskim odnosima bračnih drugova. Međutim, obzirom da tužitelj i tužena nisu bračni drugovi, već bivši bračni drugovi, očigledno je da se ta odredba na koju se poziva tužitelj ne može primijeniti u predmetnom sporu. U konkretnom slučaju se ima primijeniti odredba čl. 56. st. 1. ZPP-a, koju je sud prvoga stupnja pravilno primijenio. Naime, jedan od sporova iz čl. 56. st. 1. ZPP-a je i spor radi utvrđenja udjela bivših drugova u zajednički stečenim nekretninama, pa je upravo zbog toga mjesno nadležan za predmetni spor Općinski sud u P., obzirom da se na njegovu području nalaze nekretnine koje su predmet spora. Takovo stajalište zauzeo je i Vrhovni sud RH Zagreb u svojoj rješidbi br. Gr. 1-199/05-2 od 11. ožujka 2005. g.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1504/05-2 od 29. VIII. 2005.

PRIVREMENI ZASTUPNIK

Uvjeti za postavljanje privremenog zastupnika

(Čl. 148. Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 194/03)

Ukoliko se tuženiku dostava tužbe nije mogla uredno izvršiti, sud će pozvati tužitelja da dostavi adresu tuženika, te ukoliko isti ne uspije pribaviti adresu, tada će sud od nadležnog tijela uprave ili na drugi način pribaviti potrebne podatke, a o osnovanosti prijedloga da se tuženiku postavi privremeni zastupnik, sud će odlučivati tek u slučaju da ne uspije pribaviti adresu tuženika.

«Valja ukazati na sadržaj odredbe čl. 148. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) iz koje proizlazi da će sud nastojati od nadležnog tijela uprave ili na drugi način pribaviti adresu protivne stranke, ako stranka ne može sama saznati adresu osobe kojoj pismeno treba dostaviti. Dakle, iz sadržaja odredbe čl. 148. ZPP-a proizlazi prvenstveno dužnost tužitelja da pribavi adresu protivne stranke, a tek ukoliko tužitelj ne može saznati adresu protivne stranke, obveza je suda da nastoji od nadležnog tijela uprave ili na drugi način dobiti potrebne podatke. Prvostupanjski

sud uopće nije pozvao tužiteljice da dostave adresu tuženika, obzirom na činjenicu da je dostava tužbe i poziva za davanje odgovora na tužbu, upućena tuženiku na adresu navedenu u tužbi, vraćena prvostupanjskom sudu, niti se iz sadržaja postupka može zaključiti da su tužiteljice na bilo koji način pokušale saznati adresu tuženika, a niti je prvostupanjski sud iskoristio eventualnu mogućnost pribavljanja adrese tuženika od njegova strica koji je pismeno vratio prvostupanjskom sudu, a kojem je obzirom na blisko srodstvo, adresa tuženika u inozemstvu vjerojatno poznata, obzirom da je sud u smislu odredbe čl. 148. ZPP-a dužan nastojati dobiti podatke o adresi osobe kojoj pismeno treba dostaviti od nadležnog tijela uprave ili na drugi način. Imajući u vidu sadržaj prvostupanjskog postupka, očigledno je da je prvostupanjski sud propustio postupiti u smislu odredbe čl. 148. ZPP-a u odnosu na obvezu tužitelja i prvostupanjskog suda u pogledu utvrđivanja adrese tuženika, zbog čega se niti ne može zaključiti da je u konkretnom slučaju prvostupanjski sud bio ovlašten postaviti tuženiku privremenog zastupnika u smislu odredbe čl. 84. st. 2. toč. 2. ZPP-a.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1484/05-2 od 30. IX. 2005.

DOSTAVLJANJE – DOSTAVNICA

Pečat (štambilj) pravne osobe na dostavnici

(Čl. 149. Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Kada se dostava obavlja državnom tijelu, pravnoj osobi ili fizičkim osobama koje obavljaju registriranu djelatnost, primatelj je dužan, uz potpis, otisnuti pečat ili štambilj tog tijela, pravne ili fizičke osobe koje obavljaju registriranu djelatnost, a ukoliko nije na dostavnici otisnut pečat ili štambilj, dostavljač je dužan naznačiti na dostavnici zašto prigodom dostave tom tijelu ili osobama pečat ili štambilj nije otisnut.

«Pobijajući prvostupanjsko rješenje zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 6. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) tuženik u žalbi tvrdi da je dostava presude prvostupanjskog

suda br. P. ___/98 od 26.04.2004. godine tuženiku neuredno izvršena, obzirom da je tuženiku presudu suda prvog stupnja uručila nepoznata osoba sa netočnim upisom datuma primitka, pri čemu dostavnica, prema tvrdnji tuženika «nije uredno ovjerena od strane tuženika jer nedostaje pečat firme». Obzirom da je, prema izmijenjenoj odredbi čl. 149. ZPP-a, u slučaju kada se dostava obavlja državnom tijelu, pravnoj osobi ili fizičkim osobama koje obavljaju registriranu djelatnost, primatelj dužan, uz potpis, **otisnuti pečat ili štambilj** tog tijela, pravne ili fizičke osobe, kao i da je dostavljač dužan naznačiti na dostavnici **zašto** prigodom dostave tom tijelu ili osobama pečat ili štambilj nije otisnut, imajući u vidu da na vraćenoj dostavnici o uručanju prvostupanjske presude tuženiku ne postoji niti otisnuti pečat, odnosno štambilj tuženika, a niti napomena dostavljača zbog kojih razloga, prigodom dostave presude tuženiku, pečat, odnosno štambilj nije otisnut na dostavnici, valjalo je vratiti cijeli spis, time da, u smislu gore navedenoga, prvostupanjski sud izvrši potrebne izviđaje radi utvrđenja tko je i kada izvršio dostavu prvostupanjske presude tuženika i iz kojih razloga na vraćenoj dostavnici nije otisnut pečat odnosno štambilj tuženika, te da utvrdi kada je tuženiku prema osobnoj tvrdnji, stvarno uručena presuda suda prvoga stupnja.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 2148/04-2 od 28. XII. 2004.

NAČIN DOSTAVLJANJA

Dostava presude po civilnom obvezniku (ročniku)

(Čl. 4. Zakona o civilnoj službi – «Narodne novine», br. 25/03)

Civilni obveznik koji se nalazi u civilnoj službi u općinskom sudu ovlašten je, na temelju odluke predsjednika općinskog suda, između ostalog obavljati i dostave pismena općinskog sud fizičkim i pravnim osobama.

«Pogrešne su i netočne tvrdnje tuženice da je dostava vršena od strane nepoznate osobe, da se radi o neovlaštenoj dostavi, jer, prema odredbi čl. 4. Zakona o civilnoj službi, **civilni obveznici za vrijeme obavljanja civilne službe obavljaju sve poslove iz djelatnosti pravne osobe ili tijela gdje su na civilnoj službi**, a koje im odlukom odredi

ovlaštena osoba u toj pravnoj osobi ili čelnik u tom tijelu. Isto tako u smislu odredbe čl. 38. Zakona o civilnoj službi, civilni ročnici dužni su savjesno obavljati poslove koji su im povjereni, kao i pridržavati se uputa o radu od strane osobe zadužene za praćenje njihova rada. Iz potvrde Ureda predsjednika Općinskog suda u Varaždinu nedvojbeno proizlazi da je K. K. obavljao civilnu službu u Općinskom sudu u Varaždinu temeljem rješenja Ministarstva rada i socijalne skrbi Zagreb, u razdoblju od 24. studenog 2003. g. do 24. srpnja 2004. g. i da je odlukom predsjednika Općinskog suda u Varaždinu bio ovlašten obavljati dostave pismena Općinskog suda u Varaždinu fizičkim i pravnim osobama.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 395/05-2 od 07. III. 2005.

OSOBNJA DOSTAVA

Dostava rješenja o ovrsi

(Čl. 141. i 142. Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 194/03)

Dostava nije izvršena u skladu s pravilima o osobnoj dostavi kada predaji rješenja o ovrsi jednom od ukućana ovršenika nije prethodila nikakva obavijest ovršeniku od strane dostavljača radi primanja rješenja o ovrsi.

«Navedeno rješenje o ovrsi dostavljeno je na način da je predano jednom od ukućana ovršenika, M. M., što se dokazuje uvidom u dostavnicu na kojoj je potpisana treća osoba a ne ovršenik. Ovršenik nije imao saznanja o predmetnom rješenju o ovrsi sve do 03. travnja 2004. g., iz čega proizlazi da nije pravovremeno izjavljen pravni lijek, obzirom na datum prijema predmetnog rješenja. Sukladno odredbi čl. 142. st. 1. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) tužba, platni nalog, izvanredni pravni lijek, presuda i rješenje protiv kojih je dopuštena posebna žalba, dostavit će se osobno stranci, odnosno njezinom zakonskom zastupniku, odnosno punomoćniku. Pritom, ako se osoba kojoj se pismeno mora osobno dostaviti ne zatekne tamo gdje se dostava ima obaviti dostavljač će se obavijestiti kada bi i na kojem mjestu mogao tu osobu zateći i ostaviti joj kod jedne od osoba navedenih u čl. 141. st.

1., 2. i 3. ZPP-a, pismenu obavijest da radi primanja pismena bude određeni dan i sat u svome stanu, odnosno na radnom mjestu. Ako i nakon toga dostavljač ne zatekne osobu kojoj pismeno ima dostaviti postupit će prema odredbama čl. 141. ZPP-a (koje reguliraju posrednu dostavu) i time se smatra da je dostava obavljena. Nadalje, žalba navodi da je uvidom u spis predmeta i dostavnicu razvidno da predaji pismena jednom od ukućana ovršenika nije prethodila nikakva obavijest ovršeniku od strane dostavljača radi primanja pismena, pa zbog navedenog dostava nije izvršena u skladu s pravilima o osobnoj dostavi u smislu čl. 142. st. 2. i čl. 141. st. 1. ZPP-a u svezi sa čl. 19. Ovršnog zakona (dalje: OZ). Kako je ovršenik za predmetno rješenje o ovrsi, zbog neuredne dostave, saznao od primatelja pismena tek 03. travnja 2004. g., a koji nije mogao precizno odrediti točan dan primitka rješenja, to je prigovor protiv rješenja o ovrsi podnio po svojem punomoćniku preporučeno na pošti 08. travnja 2004. g. i to pravovremeno u roku od 8 dana od dana saznanja. Temeljem čl. 49. OZ-a prigovor ovršenik može podnijeti i nakon pravomoćnosti rješenja o ovrsi ako to iz opravdanih razloga nije mogao učiniti u propisanom roku, pri čemu mora obrazložiti zbog čega nije mogao podnijeti i priložiti o tome dokaze, ali u konkretnom slučaju to može učiniti tek sada, budući je zbog dostave, izvršene suprotno naprijed navedenim pravilima, prigovor protiv rješenja o ovrsi smatrao podnesenim pravovremenim.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 297/05-2 od 15. II. 2005.

POVRAT U PRIJAŠNJE STANJE

Propuštanje roka za podnošenje tužbe

(Čl. 117. Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 194/03)

Tužitelj je ovlašten zahtijevati povrat u prijašnje stanje i zbog propuštanja roka za podnošenje tužbe.

«Valja ukazati da je pogrešno stajalište prvostupanjskog suda da tužitelj zbog propuštanja roka za podnošenje tužbe nije ovlašten zahtijevati povrat u prijašnje stanje. Naime, prema opće usvojenoj

sudskoj praksi povrat u prijašnje stanje u smislu odredbe čl. 117. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) može se zahtijevati i zbog propuštanja propisanog roka za podnošenje tužbe (tako i VS RH, Rev. 1007/95 od 13. travnja 1995. godine).»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1405/05-2 od 05. IX. 2005.

PRETHODNO ISPITIVANJE TUŽBE

Vraćanje tužbe na ispravak odnosno dopunu

(Čl. 109. Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01)

Sud prvog stupnja može vratiti tužitelju tužbu na ispravak ili dopunu ako je tužba nerazumljiva ili ne sadrži sve što je potrebno da bi se po njoj moglo postupati, s time da je sud dužan podnositelja tužbe poučiti i pomoći mu da tužbu ispravi odnosno dopuni. Međutim, ukoliko tužitelj ne postupi po nalogu suda, sud prvog stupnja nije ovlašten da tužitelju ponovno vrati tužbu na ispravak ili dopunu.

«Prije svega, prvostupanjski sud valja upozoriti da se, sukladno odredbi čl. 109. st. 1. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP), podnesak, ili, u konkretnom slučaju tužba, može vratiti podnositelju na ispravak odnosno dopunu, ako je tužba nerazumljiva ili ne sadrži sve što je potrebno da bi se po njoj moglo postupati, pri čemu je sud dužan podnositelja tužbe poučiti i pomoći mu da podnesak ispravi, odnosno dopuni, bilo da podnositelja pozove u sud, odnosno da podnesak vrati radi ispravka. Prvostupanjski sud donio je rješenje 15.07.2002.g., koje rješenje, niti se poziva, a niti je doneseno u skladu sa odredbom čl. 109. ZPP-a, jer iz navedenog rješenja proizlazi samo «nalog tužitelju da uredi tužbu», na način da navede z.k. oznake predmetnih nekretnina, dostavi z.k. izvatke, kopiju katastarskog plana, te dostavi i predloži dokaze u vezi potraživanog iznosa od 8.000,00 kn, «pod prijetnjom odbačaja tužbe». Iz navedenog rješenja nije uopće moguće razabrati zbg kojih je to razloga, a sukladno odredbi čl. 109. st. 1. ZPP-a, prvostupanjski sud «naložio tužitelju da uredi tužbu», i zbog čega smatra da je tužba tužitelja, bez

dostave zatraženih podataka, nerazumljiva odnosno nepodobna za postupanje. Nakon navedenog rješenja, u spis je priložen podnesak, očigledno dostavljen sudu osobno po tužitelju, nakon čega je prvostupanjski sud rješenjem od 08. kolovoza 2002. g. ponovno donio istovjetno rješenje kao i ono doneseno 15. srpnja 2002. g., te «ponovno naloživši tužitelju da uredi tužbu... pod prijetnjom odbačaja tužbe». Ukoliko je prvostupanjski sud zaključio da navedenim podneskom tužitelja nije postupljeno u skladu sa njegovim rješenjem od 15.07.2002. g., bio je ovlašten postupiti sukladno odredbi čl. 109. st. 4. ZPP-a, te podnesak tužitelja, kao ispravljenu tužbu, odbaciti, ukoliko je ona vraćena bez ispravka i dopune. Odredba čl. 109. ZPP-a ne daje sudu ovlaštenja na ponovno vraćanje tužbe na ispravak odnosno dopunu, ili, kako se to pogrešno navodi, da tužitelj «uredi tužbu», no kako je punomoćnik tužitelja djelomično udovoljio «nalogu suda» dostavivši kopiju plana i izvadak iz zemljišnih knjiga, kao dokaz vlasništva nekretnine tužitelja, te na okolnost nastanka štete u zatraženom iznosu, predloživši saslušanje svjedoka, to je doista potpuno nejasno iz kojeg razloga je prvostupanjski sud po treći puta rješenjem od 17.09.2002. g., «naložio tužitelju da uredi tužbu» na način da navede točne oznake predmetnih nekretnina (svoje i tuženikove) «pod prijetnjom odbačaja tužbe», kad uopće nije razvidno iz kojih razloga prvostupanjski sud smatra da nedostatak točnih «z.k. oznaka predmetnih nekretnina» čine tužbu tužitelja nerazumljivom odnosno nepodobnom za postupanje, zbog čega je bilo nužno vratiti je tužitelju, u smislu odredbe čl. 109. st. 1. ZPP-a, na ispravak odnosno dopunu.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1099/05 od 28. VI. 2005.

DEKLARATORNA (TUŽBA ZA UTVRĐENJE)

Tužba radi utvrđenja ništavosti rješenja o nasljeđivanju

(Čl. 187. st. 1. i 2. Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Odluku suda, stranka ne može pobijati u parnici, podnošenjem deklaratorne tužbe na utvrđenje ništavosti sudske odluke, već se o pravilnosti sudske odluke može raspravljati i njezina zakonitost

ocjenjivati isključivo u postupku redovnih odnosno izvanrednih pravnih lijekova, te, eventualno, podnošenjem ustavne tužbe ukoliko su za njezino podnošenje ispunjene određene pretpostavke.

«Odbivši tužiteljice sa tužbenim zahtjevom, prvostupanjski sud smatra da su tužiteljice sudjelovale u ostavinskom postupku u kojem je doneseno pobijano rješenje o nasljeđivanju, da pravomoćno rješenje o nasljeđivanju veže stranke koje su sudjelovale u postupku, da tužiteljice podnesenim zahtjevom ne traže ostvarenje nekog prava u parnici protiv osoba u čiju korist glasi utvrđenje, već traže ništavost rješenja o nasljeđivanju, da se **preinačenje ili ukidanje pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju može utvrditi jedino u postupku izvanrednih pravnih lijekova**, i da je, radi toga, zahtjev tužiteljica trebalo odbiti. Navedeno stajalište prvostupanjskog suda, u suštini pravilnim prihvaća i ovaj sud, iako je, po ocjeni ovog suda, tužbu tužiteljica pravilno valjalo odbaciti, jer je njihova tužba na utvrđenje podnesena suprotno odredbi čl. 187. st. 1. i 2. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP), zbog čega o takvoj tužbi tužiteljica nije uopće bilo moguće donositi meritornu odluku. Tužiteljice valja upozoriti da je rješenje o nasljeđivanju sudska odluka, a o pravilnosti određene sudske odluke može se raspravljati i njezina zakonitost ocjenjivati **isključivo** u postupku redovnih odnosno izvanrednih pravnih lijekova, te, eventualno, podnošenjem ustavne tužbe ukoliko su za njezino podnošenje ispunjene određene pretpostavke. Stoga odluku suda nije moguće pobijati u parnici, podnošenjem deklaratorne tužbe na utvrđenje ništavosti sudske odluke, obzirom da se u smislu odredbe čl. 187. st. 1. i 2. ZPP-a tužbom na utvrđenje može zahtijevati da sud utvrdi postojanje odnosno nepostojanje kakvog prava ili pravnog odnosa, istinitost odnosno neistinitost kakve isprave prije dospelosti zahtjeva za činidbu iz tog odnosa, ili kada tužitelj ima kakav drugi pravni interes za podnošenje takve tužbe.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 156/05-2 od 31. I. 2005.

VIŠE ZAHTJEVA PROTIV ISTOG TUŽENIKA

Spajanje više predmeta radi provođenja jedinstvenog postupka

(Čl. 313. st. 1. Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03;

Čl. 165. st. 1. i čl. 167. Sudskog poslovnika – «Narodne novine», br. 80/97, 20/98, 118/01)

Način spajanja i izdvajanja više predmeta raznih tužitelja protiv tuženice koji se vode kod istog suda, određen je odredbama čl. 167. i 168. Sudskog poslovnika, a odredbom čl. 313. st. 1. Zakona o parničnom postupku utvrđene su samo pretpostavke radi donošenja odluke o spajanju više parnica između istih osoba, radi zajedničkog raspravljanja.

«Obzirom na način na koji je prvostupanjski sud izvršio spajanje više parničnih predmeta, a pozivajući se samo na odredbu čl. 313. st. 1. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP), prvostupanjski je sud, i po ocjeni ovog suda, bio dužan, u odnosu na spojene predmete, donijeti zajedničku presudu, obzirom da iz rješenja o spajanju parničnih predmeta nije vidljivo da su svi parnični predmeti spojeni samo privremeno radi zajedničkog raspravljanja, time da se za svaki predmet, nakon dovršenog raspravljanja donese posebna odluka, kako je to detaljno navedeno u odredbi čl. 167. Sudskog poslovnika, zbog čega su potpuno nerazumljiva rješenja prvostupanjskog suda u ovom predmetu, a na zapisniku koji nosi br. P. ___/00, od 14. siječnja 2004. g., o «razdvajanju predmeta radi donošenja zasebnih odluka». I način spajanja predmeta i zajedničko raspravljanje u spojenim predmetima u suprotnosti je sa odredbom čl. 167. i 168. Sudskog poslovnika, jer, u slučaju privremenog spajanja više predmeta radi zajedničkog raspravljanja, time da se za svaki predmet, nakon dovršenog raspravljanja ima donijeti posebna odluka, prvostupanjski je sud, ukoliko su predmeti samo privremeno spojeni, nakon dovršenog zajedničkog raspravljanja, spojene predmete trebao izdvojiti radi donošenja zasebnih odluka, a zapisnike i druge dijelove spisa koji se odnose na radnje koje su obavljene zajednički za sve spojene predmete, a koji su bitni za pojedini predmet, prepisati i uložiti u odgovarajući spis u ovjerenom prijepisu.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 2096/04-2 od 29. XII. 2004.

PREINAKA TUŽBE

Promjena ovrhovoditelja tijekom ovršnog postupka

(Čl. 192. st. 3. Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Budući da Ovršni zakon nema izravne odredbe koja bi dozvoljavala promjenu ovrhovoditelja tijekom trajanja ovršnog postupka, a Zakon o parničnom postupku, koji se supsidijarno primjenjuje u smislu odredbe čl. 19. st. 1. Ovršnog zakona, promjenu na aktivnoj strani dozvoljava samo uz suglasnost pasivne strane, to nije moguća promjena ovrhovoditelja tijekom ovršnog postupka bez suglasnosti ovršenika.

«Pravovremeno podnesenom žalbom ovršenici pobijaju prvostupanjsko rješenje ističući svoje procesnopravno stajalište prema kojem u smislu odredbe čl. 29. Ovršnog zakona (dalje: OZ) nije moguća promjena ovrhovoditelja (ni promjena ovršenika) tijekom ovršnog postupka. Tom odredbom propisane su pretpostavke za određenje ovrhe na prijedlog osobe koja u ovršnoj ispravi nije označena kao dužnik, a ne i promjena ovrhovoditelja ili ovršenika. Ovršenici se pozivaju i na odredbu čl. 192. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) o subjektivnom preinačenju tužbe (prema kojem je moguća promjena ovršenika); prema čl. 79. st. 4. OZ-a moguć je nastavak postupka protiv novog vlasnika, u slučaju promjene vlasnika nekretnine. Međutim, promjena ovrhovoditelja nije moguća. Ovaj sud prihvaća žalbeni sadržaj interpretacije čl. 29. st. 1. OZ-a, odnosno tumačenje o mogućnosti njegove primjene na konkretan slučaj. Treba istaći da se radi o identičnoj interpretaciji te zakonske odredbe kao njenoj interpretaciji od strane trgovačkih sudova Republike Hrvatske (stav trgovačkih sudova Brijuni 15.– 17. listopada 1997. g., objavljeno u Ovršnom zakonu, pročišćeni tekst s poveznicama i primjerima (u izdanju Pravne biblioteke; priredio mr. sc. Andrija Eraković, dipl. iur.). Točno je da dodatnu argumentaciju potrebe upravo takve interpretacije navedenog članka daje izmjena ZPP-a, koja prema važećem tekstu, čl. 192. st. 3. određuje da nakon što se tuženik upusti u raspravljanje o glavnoj stvari umjesto tužitelja može u parnicu stupiti novi tužitelj, samo ako tuženik na to pristane. Dakle, OZ nema izravne odredbe koja bi dozvoljavala izmjenu ovrhovoditelja tijekom trajanja ovršnog postupka, a ZPP, koji se supsidijarno primjenjuje u smislu odredbe čl. 19. st. 1. OZ-a promjenu na aktivnoj strani dozvoljava samo uz suglasnost pasivne strane. Punomoćnik ovršenika se na raspravi 19.11.2004. g. izričito protivio promjeni osobe ovrhovoditelja, što čini i u žalbi, dakle potrebna suglasnost je izostala.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 48/05-2 od 28. travnja 2005.

POVLAČENJE TUŽBE

Pristanak tuženika na povlačenje tužbe tužitelja

(Čl. 193. st. 2. Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 194/03)

Ukoliko se tuženik upustio u raspravljanje, odnosno u spis dostavio odgovor na tužbu, a tužitelj je podneskom povukao tužbu, sud može donijeti rješenje o povlačenju tužbe samo ako tuženik na to pristane.

«Naime, iz spisa proizlazi da je tužitelj po primitku tužbe tužitelja, podnio odgovor na tužbu dana 02. veljače 2005. g., da bi, nakon toga, tužitelj podneskom od 15. veljače 2005. g. povukao tužbu i «postavljeni tužbeni zahtjev, jer je u istoj stvari podnio još jednu tužbu». Nakon navedenog podneska tužitelja, prvostupanjski sud donio je pobijano rješenje, koje je doista doneseno u protivnosti s odredbom čl. 193. st. 2. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP). Naime, tužitelj može povući tužbu bez pristanka tužitelja, prije nego se tuženik upustio o raspravljanje o glavnoj stvari. Obzirom da je tuženik, na poziv suda, dostavio u spis odgovor na tužbu, pri čemu je osporio tužbeni zahtjev tužitelja, nema nikakve dvojbe da se tuženik upustio u raspravljanje o glavnoj stvari. Prema odredbi čl. 193. st. 2. ZPP-a, tužba se može povući, nakon što se tuženik upustio u raspravljanje, sve do zaključenja glavne rasprave, ako tuženik pristane. Kako prvostupanjski sud nije pozvao tuženika da se u roku od 15 dana od dana obavijesti o povlačenju tužbe o tome izjasni, to ne postoji ni zakonska pretpostavka da je tuženik pristao na povlačenje tužbe, zbog čega se mora zaključiti da je prvostupanjski sud donio odluku o povlačenju tužbe nakon što se tuženik upustio u raspravljanje, bez njegovog pristanka.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1560/05-2 od 08. IX. 2005.

VRSTE DOKAZA – VJEŠTACI

Grafološko vještačenje

(Čl. 259. Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Ne može se smatrati vjerodostojnim nalaz i mišljenje grafološkog vještaka koji se temelji na preslici vještačenog dokumenta te mišljenje vještaka da potpis tužitelja, vjerojatno nije pisan njegovom rukom, a to iz razloga što stupanj utvrđenja činjenica treba biti izvjesnost a ne vjerojatnost.

«Naime, ovaj sud prije svega smatra da nisu na pravilan i potpun način utvrđene odlučne činjenice vezane na potpis zakonske zastupnice tužitelja na spornom Aneksu kao i povezivanje sadržaja tog ugovora sa nalazom i mišljenjem knjigovodstveno – financijskog vještaka, a na temelju kojih je sud potom utvrdio odlučnu činjenicu da taj Aneks nije nikada sklopljen. Prije svega ovaj sud smatra, a što pravilno ističe i žalba, da se ova činjenica ne može smatrati pravilno utvrđenom, na temelju nalaza i mišljenja grafološkog vještaka koji iznosi samo «vjerojatnost» da potpis zakonske zastupnice tužitelja nije potpisan njezinom rukom, te da se na takvim stupnjem, a to je «**vjerojatnost**» ne može prihvatiti, da je takvim dokazom takva činjenica nedvojbeno utvrđena. Stupanj utvrđenja činjenica treba biti «**izvjesnost**», a ne «vjerojatnost». Osim toga ispravno se pobija i sam temelj vještačenja, a to je preslika Aneksa ugovora, a ne original toga dokumenta koji je trebalo vještačiti. Doista je i po ocjeni ovog suda upitna vjerodostojnost takovog dokaza, a što, kako je već rečeno, pravilno ističe i žalba.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 128/05-2 od 14. IV. 2005.

PRESUDA

Zahtjev za povišenje doprinosa za uzdržavanje

(Čl. 263. – 273. Obiteljskog zakona - Narodne novine», br. 116/03, 17/04, 136/04)

Obiteljski spor o uzdržavanju – zahtjev za povišenje doprinosa za uzdržavanje ne predstavlja bračni spor, u kojem sporu sud po službenoj dužnosti uvijek odlučuje o uzdržavanju mlljt. djeteta, iz

kojeg razloga je sud bio dužan odlučiti i o odbijajućem dijelu zahtjeva mlljt. tužitelja, jednako kao i o usvajajućem.

«Prema stanju predmeta – tužbi, tužitelj je doista podnio zahtjev za povišenje uzdržavanja na iznos od 1.500,00 kn mjesečno, dok je prema uvodno navedenom, prema presudi prvostupanjskog suda, isti usvojen iznosom od 500,00 kn mjesečno, a pobijana presuda doista ne sadrži i odbijajući dio zahtjeva tužitelja za uzdržavanje. Predmetni spor predstavlja obiteljski spor o uzdržavanju (povišenje doprinosa za uzdržavanje), u kojem je postupak pred sudom reguliran odredbama čl. 263. – 273. i čl. 300. – 305. Obiteljskog zakona (dalje: OBZ), a u kojem je sud postupao po zahtjevu mlljt. tužitelja i djelomično ga usvojio. Kako je sud postupao po zahtjevu mlljt. tužitelja, to je bio dužan odlučiti i o djelu zahtjeva tužitelja koji nije prihvatio. Naime, predmetni spor ne predstavlja bračni spor, koje je pored zajedničkim odredbama čl. 263. – 273., reguliran i članovima 280. – 285. OBZ-a, a u okviru kojeg sud o uzdržavanju mlljt. djeteta odlučuje po službenoj dužnosti uvijek (čl. 300. st. 1. OBZ-a), dakle i bez obzira da li je zahtjev za uzdržavanje postavljen ili nije postavljen. U konkretnom slučaju, kako je već rečeno, sud je postupao po tužbenom zahtjevu mlljt. tužitelja za povišenje uzdržavanja, te je bio dužan odlučiti i o odbijajućem dijelu zahtjeva mlljt. tužitelja, jednako kao i o usvajajućem. To i bez obzira što prema odredbi čl. 305. st. 1. OBZ-a sud nije vezan u takovim parnicama, zahtjevima stranaka, a to tim više što je zahtjev djelomično usvojio.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 33/05-2 od 20. I. 2005.

PRESUDA ZBOG IZOSTANKA

Pretpostavke za donošenje presude zbog izostanka

(Čl. 332. Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 194/03)

Prigovor mjesne nadležnosti i prijedlog tuženika da se tužba tužitelja proslijedi nadležnom općinskom sudu a koji prigovor je dostavljen u prvostupanjski spis nakon što je tuženik primio tužbu tužitelja, ne može imati značenje niti priznanja činjeničnih navoda

tužbe, niti ima značenje potpune pasivnosti tuženika u odnosu na predmet spora, već se ima smatrati iskazanom voljom tuženika da raspravlja o predmetu spora, ali pred nadležnim općinskim sudom, zbog čega se mora zaključiti da je rečeni podnesak tuženika po svom sadržaju osporavanje tužbenog zahtjeva tužitelja, iz kojeg razloga prvostupanjski sud nema ovlaštenje donijeti presudu zbog izostanka.

«Naime, iz spisa proizlazi da je, nakon dostave tužbe i poziva na ročište održanog 23. prosinca 2003. g., tuženik dostavio podnesak u kojem stavlja prigovor mjesne nenadležnosti prvostupanjskog suda, navodeći da je njegovo prebivalište u Zagrebu i da mu je nemoguće dolaziti u Varaždin na sud, jer bi njegovi dolasci izazvali nepotrebne troškove, predlažući da se tužba tužitelja «proslijedi» nadležnom Općinskom sudu u Zagrebu. Prvostupanjski sud valja upozoriti da se presuda zbog izostanka zasniva na **predmnjevi da tuženik svojom pasivnošću priznaje istinitost činjeničnih navoda tužitelja s kojima je prethodno bio upoznat**, zbog čega je presumpcija o određenom procesnom držanju tuženika dopuštena samo u pretpostavci da pasivnost bude potpuna, što znači, da je **potrebno da izostane bilo kakvo aktivno držanje pasivne strane** iz kojeg bi se moglo zaključiti o isključenju predmnjeve o priznanju činjeničnih navoda protivne strane. Prigovor mjesne nadležnosti prvostupanjskog suda i prijedlog tuženika da se tužba tužitelja proslijedi nadležnom Općinskom sudu u Zagrebu, a dostavljen u prvostupanjski spis nakon što je tuženik primio tužbu tužitelja, ne može imati značenje niti priznanja činjeničnih navoda tužbe, niti ima značenje potpune pasivnosti tuženika u odnosu na predmet spora, i naprotiv, mora se smatrati iskazanom voljom tuženika da raspravlja o predmetu spora, ali pred nadležnim općinskim sudom, zbog čega se mora zaključiti da je navedeni podnesak tuženika od 17.12.2003. g. po svom sadržaju osporavanje tužbenog zahtjeva tužitelja, da je očigledno da prvostupanjski sud nije imao ovlaštenja donijeti presudu zbog izostanka, obzirom da za donošenje navedene presude nisu bile ispunjene sve pretpostavke iz čl. 332. Zakona o parničnom postupku.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1563/05-2 od 08. IX. 2005.

PRESUDA BEZ ODRŽAVANJA RASPRAVE

Rokovi za pobijanje darovnog ugovora

(Čl. 332. a Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 194/03)

Kada činjenice u svezi datuma sklapanja darovnog ugovora, a koji ugovor tužitelj tužbom pobija, nisu sporne, sud je ovlašten donijeti presudu bez održavanja rasprave, ukoliko zaključi da je protekao subjektivni i objektivni prekluzivni rok za pobijanje darovnog ugovora.

«Prema odredbi čl. 332. a Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) ako je tuženik u odgovoru na tužbu priznao odlučne činjenice, neovisno o tome što je osporio tužbeni zahtjev, sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća, može bez zakazivanja ročišta donijeti presudu, ako ne postoje druge smetnje za njeno donošenje. Kako je tuženik u odgovoru na tužbu potvrdio činjenice vezane uz vrijeme sklapanja i sadržaj ugovora o darovanju sklopljenog između stranaka, koji je predmet pobijanja u ovom postupku, osporivši tužbeni zahtjev tužiteljice obzirom na činjenicu da je od sklapanja darovnog ugovora protekao i subjektivni i objektivni prekluzivni rok i da je tužiteljica izgubila pravo zahtijevati poništenje pobijanog ugovora, prvostupanjski sud je osnovano donio presudu bez održavanja rasprave, sukladno odredbi čl. 332. a ZPP-a, pravilno temeljeći svoju odluku na odredbi čl. 117. Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO). Naime, prema odredbi čl. 117. ZOO-a pravo zahtijevati poništenje pobojnog ugovora prestaje istekom roka od jedne godine od saznanja za razlog poboynosti, odnosno od prestanka prinude, a to pravo u svakom slučaju prestaje istekom roka od tri godine od dana sklapanja ugovora. Kako nije sporna činjenica da je ugovor o darovanju nekretnina između stranaka sklopljen 07. prosinca 2001. g., a da je tužba tužiteljice radi poništenja navedenog ugovora podnesena prvostupanjskom sudu 29. prosinca 2004. g., očigledno je da je do podnošenja tužbe prvostupanjskom sudu protekao rok od 3 godine od dana sklapanja darovnog ugovora, pa je prvostupanjski sud osnovano donio presudu bez održavanja rasprave, sukladno odredbi čl. 332. a ZPP-a, pravilno temeljeći svoju odluku na odredbi čl. 117. ZOO-a.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 418/05-2 od 14. III. 2005.

PRESUDA BEZ ODRŽAVANJA RASPRAVE

Priznanje odlučnih činjenica u odgovoru na tužbu

(Čl. 332. a Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 194/03)

Ispunjene su pretpostavke za donošenje presude bez održavanja rasprave kad tužena u odgovoru na tužbu prizna odlučne činjenice, iako u istom i ospori tužbeni zahtjev, ukoliko ne postoje nikakve druge smetnje za donošenje takve presude.

«Prvostupanjski sud je udovoljio tužbenom zahtjevu tužiteljice temeljem odredbe čl. 332. a Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP), ocijenivši da su za donošenje presude bez održavanje rasprave ispunjene pretpostavke iz citirane odredbe, jer je tužena **u odgovoru na tužbu priznala odlučne činjenice**, pa je, prvostupanjski sud, neovisno o tome što je tužena **osporila tužbeni zahtjev**, donio presudu kojom je, bez održavanja rasprave, udovoljio zahtjevu tužiteljice, obzirom da nisu postojale nikakve druge smetnje za donošenje takve presude. Kako tužena u odgovoru na tužbu nije osporila postojanje, niti visinu tražbine tužiteljice, opravdavajući neizvršenje svoje obveze isplate plaće tužiteljici u utuženom razdoblju lošim materijalnim prilikama, prvostupanjski sud je osnovano na temelju sadržaja odgovora na tužbu tužene donio presudu bez održavanja rasprave, sukladno odredbi čl. 332. a ZPP-a. Tužena niti u žalbi ne osporava postojanje niti visinu tražbine tužiteljice s osnove neisplaćene plaće, a okolnosti vezane uz njezine materijalne prilike nemaju nikakvog utjecaja u odnosu na ocjenu osnovanosti tužbenog zahtjeva tužiteljice, već eventualno mogu biti od značaja u postupku prisilnog ostvarenja tražbine tužiteljice utvrđene prvostupanjskom presudom. Pored toga valja upozoriti da je u smislu odredbe čl. 328. st. 1. ZPP-a sud dužan, kad stranci u presudi nalaže izvršenje kakve činidbe, odrediti i rok u kojem je tu činidbu dužna izvršiti. Prema st. 2. iste odredbe rok za izvršenje činidbe jest 15 dana, ako posebnim propisima nije drugačije određeno. Kako se **tužbeni zahtjev tužiteljice odnosi na isplatu neisplaćene plaće**, to u smislu odredbe čl. 436. ZPP-a **rok za izvršenje činidbe iznosi 8 dana**, pa je u skladu sa citiranim propisima prvostupanjski sud pravilno u presudi odredio rok za izvršenje dužne činidbe.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 29. XI. 2004.

PRESUDA BEZ ODRŽAVANJA RASPRAVE

Priznanje odlučnih činjenica u odgovoru na tužbu

(Čl. 332. a Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 194/03)

Ispunjene su pretpostavke za donošenje presude bez održavanja rasprave i kada tuženik u odgovoru na tužbu ne ospori utuženo potraživanje od tužitelja, ali zatraži od tužitelja da mu omogući obročnu otplatu duga, uz uvjet da ne postoje nikakve druge smetnje za donošenje presude bez održavanja glavne rasprave.

«Obrazlažući pobijanu presudu prvostupanjski sud navodi da je tuženica u pismenom odgovoru na tužbu zatražila (samo) da joj upravitelj stambene zgrade omogući otplatu duga u ratama (prvostupanjski sud je ocijenio da je tuženica time priznala odlučne činjenice glede postojanja duga), radi čega je donio presudu bez provođenja rasprave, u smislu odredbe čl. 332. a Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP), kojim je prihvatio tužbeni zahtjev tužitelja. Prema sadržaju žalbenih navoda treba zaključiti da je prvostupanjski sud pravilno ocijenio da je tuženica (neizravno) priznala postojanje svog duga s osnova neplaćanja udjela u zajedničku pričuvu stambene zgrade, što tuženica žalbom niti ne osporava. Mogućnost dogovora oko obročne otplate dugovanja s upraviteljem zgrade nije razloga za obvezatnost provođenja sudske rasprave, a mogućnost takvog sporazumijevanja, koja ovisi isključivo o dispoziciji stranaka u ovom postupku, postoji i nakon pravomoćnosti presude, ukoliko za to postoji obostrana spremnost. Dakle, prvostupanjski sud je opravdano ocijenio da su u konkretnim procesnim uvjetima ispunjene okolnosti za donošenje presude bez provođenja rasprave, čime se postiže veća djelotvornost postupanja, odnosno izbjegava se odugovlačenje postupka, te se smanjuju njegovi troškovi.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1478/05-2 od 21. IX. 2005.

PRESUDA ZBOG OGLUHE

Ugovorena stopa kamate

(Čl. 331. b st. 1. toč. 1. Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/0, 117/03, 194/03)

Zakonom o zateznim kamatama nije određena najveća dopuštena ugovorna kamata iz kojeg razloga niti ugovorena stopa kamate ne predstavlja ništavu ugovornu odredbu u smislu odredbe čl. 105. st. 1. u vezi čl. 103. st. 1. Zakona o obveznim odnosima.

«Prvostupanjski sud konstatira da je tuženica tužbu i poziv primila 16.06.2004. g., ali nije dostavila odgovor na tužbu, radi čega je prvostupanjski sud 28.07.2004. g. donio pobijanu presudu pozivom na isti propis na primjenu kojeg je upozorio tuženicu. Tuženica u žalbi ne pobija ispunjenost činjeničnih i procesnopравnih pretpostavki iz čl. 331. st. 1. toč. 1-4 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP), nego samo ističe da je u dosuđujući iznos obračunata kamata prema kamatnoj stopi koju zakon ne dopušta, od 1,99% mjesečno, čime očito tvrdi da je prvostupanjski sud prihvaćanjem tužbenog zahtjeva prihvatio raspolaganja stranaka koja su protivna prinudnim propisima (dakle, da je presuda donijeta protivno čl. 3. st. 3. ZPP-a, u vezi odgovarajuće zakonske odredbe koja regulira pitanje dopuštenosti visine ugovorne kamate). Način reguliranja najveće visine dopuštene ugovorne kamate određuje odredba čl. 5. Zakona o zateznim kamatama, a u smislu tog propisa ugovorna (i obračunata) odredba o konkretnoj stopi nije donijeta, a ugovorena stopa kamate ne predstavlja ništavu ugovornu odredbu u smislu odredbe čl. 105. st. 1. u vezi čl. 103. st. 1. Zakona o obveznim odnosima, radi čega je neosnovana žalbena tvrdnja da je dio tužbenog zahtjeva utemeljen na protuzakonitoj odredbi o visini kamatne stope čime bi bio ispunjen žalbeni razlog iz čl. 331. b st. 2. ZPP-a, barem za jedan dio tužbenog zahtjeva.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1990/04-2 od 29. XII. 2004.

PONAVLJANJE POSTUPKA – RAZLOZI ZA PONAVLJANJE POSTUPKA

Pravomoćno završeni postupak zbog smetanja posjeda

(Čl. 445. Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 194/03)

Ponavljanje pravomoćno završenog postupka zbog smetanja posjeda ograničeno je i u pogledu razloga (ne može se ponoviti ukoliko se odluka suda temelji na lažnom iskazu svjedoka ili vještaka) i u pogledu roka za podnošenje prijedloga za ponavljanje postupka, koji iznosi 30 dana od pravomoćnosti rješenja o smetanju posjeda.

«Naime, tuženici u žalbi ukazuju na sadržaj presude prvostupanjskog suda od 15. rujna 2004. g. u predmetu broj K. _/04, kojom je okrivljenik I. P. proglašen krivim radi kaznenog djela davanja lažnog iskaza u ovom postupku, navodeći da su pravomoćnošću navedene kaznene presude stekli pravo na ponavljanje ovog postupka, budući da se I. P., saslušan tijekom ovog postupka kao svjedok, očigledno ne može smatrati vjerodostojnim svjedokom. Tuženike valja upozoriti da je u smislu odredbe čl. 445. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP), na kojoj odredbi i prvostupanjski sud temelji svoju odluku, ponavljanje pravomoćno završenog postupka zbog smetanja posjeda dopušteno samo iz razloga predviđenih u čl. 421. toč. 2. i 3. ZPP-a i to samo u roku od 30 dana od pravomoćnosti rješenja o smetanju posjeda. Prema odredbi čl. 421. toč. 2. ZPP-a razlog za ponavljanje postupka postoji ako kojoj stranci nezakonitim postupanjem, a osobito propuštanjem dostave, nije bila dana mogućnost da raspravlja pred sudom, dok se razlog za ponavljanje postupka iz toč. 3. iste odredbe odnosi na nedostatke u parničnoj i procesnoj sposobnosti, te u zastupanju stranaka u postupku. Kako se prijedlog tuženika za ponavljanje postupka temelji na razlogu iz čl. 421. toč. 4. ZPP-a, obzirom na tvrdnju tuženika da je prvostupanjski sud svoju odluku donio na temelju lažnih iskaza svjedoka, koju tuženici u žalbi dokumentiraju prilaganjem presude prvostupanjskog suda u kaznenom postupku koji se vodio protiv I. P. pod br. K. _/04, nedvojbeno se radi o razlogu za ponavljanje postupka zbog kojeg nije dopušteno ponavljanje pravomoćno završenog postupka zbog smetanja posjeda, sukladno odredbi čl. 445. ZPP-a, jer je ponavljanje pravomoćno završenog postupka zbog smetanja posjeda ograničeno i u pogledu

razloga i u pogledu roka za podnošenje prijedloga za ponavljanje postupka, koji iznosi 30 dana od pravomoćnosti rješenja o smetanju posjeda, pa je prvostupanjski sud pravilno odbacio prijedlog tuženika za ponavljanje postupka kao nedopušten.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1999/04-2 od 16. XI. 2004.

**PONAVLJANJE POSTUPKA – KRIVOTVORENA
ISPRAVA ILI ISPRAVA U KOJOJ JE OVJEREN
NEISTINIT SADRŽAJ**

Prijedlog za ponavljanje pravomoćno završenog postupka

(Čl. 421. st. 1. toč. 5. Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 194/03)

Kada stranka traži ponavljanje pravomoćno završenog postupka zbog toga što se odluka suda temelji na krivotvorenoj ispravi ili ispravi u kojoj je ovjeren neistinit sadržaj, tada je ista dužna, svoju tvrdnju dokazati pravomoćnom presudom donesenom u kaznenom postupku, iz razloga što parnični sud može odlučivati o postojanju kaznenog djela kao prethodnom pitanju samo u slučaju da se protiv počinitelja nije mogao provesti kazneni postupak.

«Žalbena tvrdnja tužitelja da podaci dostavljeni tijekom postupka od strane tuženika o plaći radnog mjesta direktora veleprodaje predstavljaju ispravu u kojoj je ovjeren neistiniti sadržaj, nema nikakvog utjecaja u odnosu na ocjenu pravilnosti pobijanog rješenja, budući da se djelomična presuda prvostupanjskog suda ne temelji na navedenim podacima, niti sadržaj dostavljenih podataka ima bilo kakav utjecaj na donošenje djelomične presude u odnosu na odbijanje tužbenog zahtjeva tužitelja za vraćanje na rad, zbog čega žalbenim navodima tužitelja nije dovedena u sumnju pravilnost stajališta prvostupanjskog suda u pogledu neosnovanosti prijedloga tužitelja. Usput valja navesti da je u slučaju kada se ponavljanje pravomoćno završenog postupka traži iz razloga iz čl. 421. st. 1. toč. 5. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP), odnosno zbog toga što se odluka suda temelji na krivotvorenoj ispravi ili ispravi u kojoj je ovjeren neistinit sadržaj, stranka dužna, u pravilu, svoju tvrdnju dokazati pravomoćnom presudom donesenom u kaznenom postupku, jer bi parnični sud mogao odlučivati o postojanju kaznenog djela kao prethodnom pitanju, koja odluka bi imala učinak samo u postupku ponavljanja, jedino u slučaju ukoliko se protiv počinitelja nije mogao

provesti kazneni postupak, pa kako tužitelj u prijedlogu uopće ne spominje postojanje kaznene presude, navedena okolnost ukazuje na neosnovanost prijedloga tužitelja.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 171/05-3 od 18. IV. 2005.

VII PARNIČNI TROŠKOVI

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA – POVLAČENJE TUŽBE

Podnesak kojim se povlači tužba

(Čl. 95. st. 3. Zakona o stečaju – «Narodne novine», br. 44/96, 123/03, 197/03)

Nepreuzimanjem parnice od strane stečajnog upravitelja ispunjene su pretpostavke za donošenje rješenja o povlačenju tužbe, a obveza na naknadu parničnih troškova protivnoj strani od strane tužitelja (stečajnog dužnika), predstavlja obvezu stečajne mase.

«Odredba sada važećeg članka 95. st. 3. Zakona o stečaju (dalje: ZS) propisuje: «Ako stečajni upravitelj odmah nakon nastavljanja parnica iz st. 1. (st. 1. glasi: Parnice o imovini koja ulazi u stečajnu masu koje su u vrijeme otvaranja stečajnog postupka bile u tijeku, preuzeti će u ime i za račun dužnika stečajni upravitelj») i st. 2. tog članka prizna tužbeni zahtjev ili ga se odrekne, protivna će stranka troškove parničnog postupka moći ostvarivati samo kao stečajni vjerovnik, ako stečajni upravitelj nastavi parnicu i izgubi je, obveza na naknadu daljnjih troškova postupka protivnoj stranci je obveza stečajne mase. U konkretnom slučaju između stranaka je vođena parnica, po tužbi tužitelja, radi vraćanja stvari, dakle, radi se o vođenju spora između stranaka u smislu odredbe čl. 95. st. 1. Zakona o stečaju (koju je u smislu tog propisa stečajni upravitelj trebao

preuzeti). Nepreuzimanjem parnice po stečajnom upravitelju bile su ispunjene pretpostavke za donošenje pravomoćnog rješenja o pretpostavci povlačenja tužbe. Procesnopravne posljedice povlačenja tužbe u odnosu na obvezu naknade troškova protivnoj strani u smislu odredbe čl. 158. st. 1. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) glasi: «Tužitelj koji povuče tužbu dužan je protivnoj strani nadoknaditi parnične troškove, osim ako je tužba povučena odmah nakon što je tuženik udovoljio tužbenom zahtjevu tužitelja», (u konkretnom slučaju nesporno je da tuženik nije udovoljio zahtjevu tužitelja, odnosno parnica je okončana iz razloga što stečajni upravitelj nije želio preuzeti parnicu), mogu se izjednačiti sa procesnopravnom situacijom u kojoj je tužitelj izgubio spor, u smislu primjene čl. 154. st. 1. ZPP-a, pa je u primjeni situacija iz čl. 95. st. 3. Zakona o stečaju u kojoj **obveza na naknadu parničnih troškova protivnoj strani od strane tužitelja, predstavlja obvezu stečajne mase.»**

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 2018/04-2 od 10. III. 2005.

OSLOBOĐENJE OD PLAĆANJA PARNIČNIH TROŠKOVA

Oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi

(Čl. 15. st. 1. toč. 3. Zakon o sudskim pristojbama – «Narodne novine», broj 26/03 – pročišćeni tekst)

Kada se oslobođenje tužitelja od plaćanja pristojbi ne temelji na odluci suda već na odredbi čl. 15. st. 1. toč. 1 – 17 Zakona o sudskim pristojbama, tada tuženik, koji nije oslobođen od plaćanja pristojbi nije dužan platiti pristojbe koje bi bio dužan platiti tužitelj da nije bio oslobođen, iako je tužitelj uspio u postupku.

«Prvostupanjski sud je odbio prigovor tuženika izjavljen protiv naloga za plaćanje sudske pristojbe, navodeći u obrazloženju da obveza tuženika na plaćanje sudske pristojbe na presudu proizlazi iz odredbe čl. 18. st. 1. Zakona o sudskim pristojbama (dalje: ZSP), budući da prema navedenoj odredbi u slučaju kada stranka oslobođena od plaćanja pristojbi uspije u postupku, pristojbe koje bi trebala platiti da nije oslobođena, plaća stranka koja nije oslobođena od plaćanja pristojbi i to u

omjeru u kojem je oslobođena stranka uspjela u postupku, pa kako je tužitelj oslobođen od plaćanja pristojbi temeljem odredbe čl. 15. st. 1. toč. 3. ZSP-a, a u cijelosti je uspio u postupku, prvostupanjski sud smatra da obveza plaćanja pristojbe na presudu tereti tuženika. Tuženik u žalbi osnovano osporava pravilnost zaključka prvostupanjskog suda u odnosu na obvezu tuženika na plaćanje sudske pristojbe, jer se i prema ocjeni ovog suda zaključak prvostupanjskog suda temelji na pogrešnom tumačenju odredbe čl. 18. st. 1. ZSP-a. Naime, iz sadržaja odredbe čl. 18. st. 1. ZSP-a proizlazi da u slučaju kada je stranka oslobođena od plaćanja pristojbi, a uspije u postupku, stranka koja nije oslobođena od pristojbi dužna je platiti pristojbe koje bi bila dužna platiti druga stranka da nije bila oslobođena. Pritom valja upozoriti da u smislu odredaba ZSP-a, stranka može biti oslobođena od plaćanja pristojbi temeljem samog zakona i odlukom suda. Odredbom čl. 15. st. 1. toč. 1-17 ZSP-a utvrđen je krug osoba koje su oslobođene od plaćanja pristojbi. Navedene osobe, obzirom na zakonom utvrđeno oslobođenje, u sudskom postupku nisu u obvezi platiti pristojbu. Drugim riječima, za navedene osobe ne postoji obveza plaćanja pristojbi, zbog čega se u odnosu na navedene osobe, kada uspiju u sudskom postupku, ne može primijeniti odredbe čl. 18. st. 1. ZSP-a u odnosu na obvezu druge stranke na plaćanje sudskih pristojbi, jer osoba oslobođena od plaćanja sudskih pristojbi temeljem odredbe čl. 15. st. 1. ZSP-a nije u obvezi plaćanja sudskih pristojbi, a iz sadržaja odredbe čl. 18. st. 1. istog Zakona jasno proizlazi da se **obveza stranke koja nije oslobođena od plaćanja pristojbi, odnosi na pristojbe koje bi bila dužna platiti druga strana da nije oslobođena.** Prema odredbi čl. 14. ZSP-a sud je ovlašten osloboditi od plaćanja sudskih pristojbi stranku koja ispunjava pretpostavke navedene u st. 1. iste odredbe. Dakle, u tom slučaju postoji obveza plaćanja sudskih pristojbi, ali je stranka odlukom suda oslobođena plaćanja sudskih pristojbi, pa jedino u tom slučaju, ukoliko stranka uspije u postupku, pristojbe koje bi trebala platiti da nije oslobođena, dužna je platiti stranka koja nije oslobođena od plaćanja pristojbi i to u omjeru u kojem je stranka uspjela u postupku, sukladno odredbi čl. 18. st. 1. ZSP-a. Kako se iz sadržaja pobijanog rješenja može zaključiti da prvostupanjski sud smatra da je tužitelj temeljem odredbe čl. 15. st. 1. toč. 3. ZSP-a oslobođen od plaćanja pristojbi, to u konkretnom slučaju tuženik nije u obvezi plaćanja pristojbi koje bi bio dužan platiti tužitelj, budući da tužitelja u tom slučaju ne tereti obveza plaćanja pristojbe. Kako se, prema sadržaju spisa, oslobođenje tužitelja od plaćanja pristojbi ne temelji na odluci prvostupanjskog suda, to prema ocjeni ovog suda tuženik ne može biti u obvezi plaćanja pristojbe na presudu i opomenu prema nalogu prvostupanjskog suda u smislu odredbe čl. 18. st. 1. ZSP-a.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 2088/04-2 od 10. XII. 2004.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

O naknadi troškova odlučuje sud na određen zahtjev stranke

(Čl. 164 st. 1 Zakon o parničnom postupku - «Narodne novine», broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01)

Stranka je dužna u zahtjevu za naknadu troškova određeno navesti troškove za koje traži naknadu, s time da zahtjev za naknadu troškova (stvarnih izdataka) mora biti određen po osnovi i visini te po potrebi potkrijepljen i dokazima.

«Točno je doduše, da odvjetniku pripada, načelno, i naknada za stvarne izdatke koji su bili potrebni za obavljanje povjerenih mu poslova, a radi se o izdacima za poštanske, telefonske, bankarske usluge, te izdaci za ostale troškove, a sukladno odredbama Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika. Međutim, kako se radi o pravu na naknadu stvarnih izdataka, to zahtjev za naknadu takvih izdataka mora biti određen po osnovi i visini, a po potrebi, potkrijepljen i relevantnim dokazima. Ovrhovoditelj je zatražio «materijalan trošak» u iznosu od 50,00 kn navodeći da se zatraženi trošak odnosi na «toner, tiskаница....», kod čega je potpuno nejasno koji dio zatraženog iznosa se odnosi na troškove tonera i u vezi kojih poduzetih radnji je taj trošak nastao, o kakvim se troškovima i za kakvu «tiskanicu» radi i u kojoj visini su nastali izdaci za «tiskanicu», pa kako je evidentno da je ovrhovoditelj postavio potpuno neodređen zahtjev za naknadu «materijalnog troška» u iznosu od 50,00 kn, obzirom da pojedini izdaci nisu novčano određeno naznačeni za svaki stvarni trošak, to je s pravom prvostupanjski sud odbio dosuditi ovrhovoditelju zatraženi iznos od 50,00 kn na ime «materijalnog troška» (tako i VSRH Rev. br. 169/97, 7/97 i sl.). Činjenica, da je ovrhovoditelj, ali samo djelomično, tek u žalbi razvrstao «materijalni trošak» po vrsti i visini, prilažući kao dokaz potpuno nečitljivu i nejasnu pisanu dokumentaciju, ne može utjecati na pravilnost odluke prvostupanjskog suda u odnosu na dosuđene troškove postupka, jer ovaj

sud nije ovlašten odlučivati o onim troškovima postupka koji nisu određeno zatraženi u postupku pred sudom prvog stupnja.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1408/05-2 od 27. VII. 2005.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Zahtjev za naknadu parničnih troškova nakon donošenja presude zbog ogluhe

(Čl. 164. Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Budući da Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku (NN. br. 117/03) ne sadrži posebne odredbe o naknadi parničnih troškova u slučaju donošenja presude zbog ogluhe, odnosno presude bez održavanja rasprave, prilikom odlučivanja o troškovima postupka kod donošenja tih presuda primjenjuju se opće odredbe Glave XII Zakona o parničnom postupku o troškovima parničnog postupka, što znači da ukoliko tužitelj u tužbi ne postavi određeni zahtjev za naknadu troškova postupka, da je sud dužan zahtjev za naknadu troškova podnesen nakon donošenja presude zbog ogluhe odnosno presude bez raspravljanja odbaciti kao nedopušten.

«Točno je da je presudom zbog ogluhe udovoljeno zahtjevu tužitelja kako je isti postavljen u tužbi, pri čemu navedenom presudom tužitelju nije dosuđen trošak postupka, obzirom da tužitelj u tužbi nije postavio jasan i određeni zahtjev za naknadu troškova postupka, o kojem bi sud eventualno mogao odlučiti. Tužitelja valja upozoriti da Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku (NN 117/03) ne sadrži posebne odredbe o naknadi parničnih troškova u slučaju donošenja presude zbog ogluhe (čl. 331. b) odnosno presude bez održavanja rasprave (čl. 332. a) zbog čega se, u odnosu na odlučivanje o troškovima postupka kod donošenja ovih presuda, primjenjuju opće odredbe Glave XII Zakona o parničnom postupku o troškovima parničnog postupka. Stoga treba istaći, da je sukladno odredbi čl. 164. st. 4. Zakona o

parničnom postupku (dalje: ZPP) o zahtjevu za naknadu troškova postupka sud dužan odlučiti u presudi ili rješenju kojim se završava postupak pred tim sudom. Budući da je postupak pred sudom prvog stupnja dovršen donošenjem presude zbog ogluhe dana 30. svibnja 2005. g., to je navedenom presudom sud prvog stupnja, a sukladno gore citiranoj odredbi ZPP-a, trebao i mogao odlučiti i o zahtjevu za naknadu troškova postupka, ukoliko je tužitelj postavio zahtjev za naknadu troškova postupka, na način naveden u odredbi čl. 164. st. 3. ZPP-a. Obzirom da je postupak po tužbi tužitelja završen presudom donesenom bez prethodnog raspravljanja, odnosno, točnije, presudom zbog ogluhe, to je tužitelj bio dužan, u tužbi, o kojoj je sud trebao odlučiti, staviti zahtjev za naknadu troškova postupka, kako je to izričito propisano odredbom čl. 164. st. 3. ZPP-a. Pritom valja ukazati da, u smislu odredbe čl. 186. ZPP-a, tužba i inače treba sadržavati određeni zahtjev, kako u pogledu glavne stvari tako i u odnosu na sporedna potraživanja, a koja, bez dvojbe, čine i troškovi postupka. Obzirom da, u smislu odredbe čl. 164. st. 1. ZPP-a, o naknadi troškova sud odlučuje samo na određen zahtjev stranke, te kako je tužitelj u tužbi postavio u cijelosti neodređeni zahtjev za naknadu troškova postupka, navodeći samo da je «tuženik dužan naknaditi tužitelju i parnični trošak», ne navodeći pritom o kojem se trošku radi i kojoj visini parničnog troška se radi, to prvostupanjski sud nije bio u mogućnosti presudom zbog ogluhe ujedno i odlučiti o obvezi naknade troškova nastalih tužitelju u vezi podnesene tužbe, budući da o troškovima postupka sud odlučuje samo na određen zahtjev stranke, zbog čega sud nije bio ovlašten niti dužan dosuditi tužitelju troškove postupka koji nisu zatraženi prije donošenja odluke kojom je završen postupak pred sudom prvog stupnja. Kako ni jedna odredba ZPP-a ne ovlašćuje tužitelja da zahtjev za naknadu troškova postupka, završenog donošenjem presude zbog ogluhe, stavi nakon njezinog donošenja, to je prvostupanjski sud zahtjev tužitelja za naknadu troškova postupka podnesen po tužitelju nakon donošenja presude zbog ogluhe, pravilno odbio (pravilnije: **zahtjev je trebalo odbaciti kao nedopušten**).»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1529/05-2 od 06. IX. 2005.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Zahtjev za naknadu parničnih troškova nakon donošenja presude na temelju odricanja

(Čl. 154. st. 1. Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Tužitelj koji se odrekao tužbenog zahtjeva nakon što je tuženik tijekom postupka podmirio utuženu tražbinu, nema pravo na naknadu troškova u smislu odredbe čl. 158. st. 1. Zakona o parničnom postupku, već je za naknadu troškova tužitelja mjerodavna odredba čl. 154. st. 1. Zakona o parničnom postupku.

«Naime, prvostupanjski sud smatra, obzirom na činjenicu da se tužitelj tijekom postupka odrekao tužbenog zahtjeva, nakon što je njegova tražbina koja je predmet tužbenog zahtjeva, podmirena, da žaliteljici (jamcu-platcu) ne pripada pravo na naknadu troškova u smislu odredbe čl. 158. st. 1. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP), budući da je prvotuženik S. K. podmirio tražbinu tužitelja 06. prosinca 2002. g., dakle, tijekom postupka, nakon čega je tužitelj disponirao svojim tužbenim zahtjevom, pa bi u konkretnom slučaju tužitelju pripadalo pravo na naknadu troškova postupka. Stajalište prvostupanjskog suda u odnosu na primjenu odredbe čl. 158. st. 1. ZPP-a, potpuno je pogrešno i neprihvatljivo. Naime, osnovano žaliteljica ističe u žalbi da odredba čl. 158. st. 1. ZPP-a, utvrđuje pravo na naknadu troškova postupka u slučaju povlačenja tužbe, dok se u konkretnom slučaju tužitelj odrekao tužbenog zahtjeva podneskom zaprimljenim kod prvostupanjskog suda 20. prosinca 2002. g., zbog čega je prvostupanjski sud u smislu odredbe čl. 331a. st. 1. ZPP-a, bez daljnjeg raspravljanja, donio presudu na temelju odricanja kojom je odbio tužbeni zahtjev tužitelja, te ujedno donio rješenje kojim je utvrdio povlačenje prijedloga tužitelja radi osiguranja novčane tražbine određivanjem privremene mjere. Kako je dakle, prvostupanjski sud 05. ožujka 2003. g. donio presudu na temelju odricanja kojom je odbio tužbeni zahtjev tužitelja, nakon što se tužitelj u podnesku odrekao tužbenog zahtjeva, za donošenje odluke o zahtjevu žaliteljice za naknadu troškova postupka mjerodavna je odredba čl. 154. st. 1. ZPP-a.»

**Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1557/05-2 od 13. IX. 2005.
ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH
TROŠKOVA**

Izreka rješenja u svezi troškova postupka

Izrekom rješenja kojim dosuđuje troškove postupka, sud određuje samo ukupni iznos troška postupka koji je stranka dužna isplatiti protivniku, dok dio priznatih i nepriznatih troškova, prijebom troškova postupka i sl. sud iznosi u obrazloženju rješenja.

«Treba napomenuti da je uobičajena sudska praksa u vezi načina dosuđenja troškova postupka, što ovaj sud ocjenjuje jedinim pravilnim načinom dosuđenja naknade troškova postupka, da se izrekom rješenja određuje samo ukupni iznos troškova postupka na koju se obvezuje dužnu stranku isplatiti protivniku (dakle, u slučaju da u postupku sudjeluje više stranaka koje imaju različite troškove postupka, u različitom omjeru uspjeha u sporu, dio priznatih, dio nepriznatih troškova, u slučaju vršenja prijeboma troškova postupka i sl., sve navedene okolnosti, njihovo obrazloženje, računске operacije prijeboma i sl., **spadaju u obrazloženje**, a konačni ishod svih tih operacija rezultira dosuđenjem određenog iznosa stranci. Samo u slučaju kada se raznim strankama dosuđuju razni iznosi troškova postupka odluka o troškovima treba glasiti na dosuđenje raznih novčanih iznosa).»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 829/05-2 od 14. IX. 2005.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Presumirano povlačenje tužbe

(Čl. 217. st. 3. u svezi čl. 158. Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Tužitelj koji nakon mirovanja postupka nije zahtijevao nastavak postupanja, te se ispune zakonske pretpostavke za povlačenje tužbe, dužan je naknaditi tuženiku troškove postupka.

«Tužba još uvijek predstavlja parničnu radnju tužitelja, zbog čega se presumirano povlačenje tužbe u smislu odredbe čl. 217. st. 3. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) može odnositi samo na predmnjevu

da je tužitelj povukao tužbu, pri čemu je rješenje o presumiranom povlačenju tužbe isključivo deklaratorne prirode, obzirom da parnica pokrenuta po tužbi tužitelja više ne egzistira, jer se predmnjeva da je tužitelj povukao tužbu. Zakonska presumpcija o povlačenju tuže u smislu odredbe čl. 217. st. 3. ZPP-a u odnosu na odluku o troškovima postupka, ima isti učinak kao i izjava tužitelja o povlačenju tužbe, a koje povlačenje nije uslijedilo nakon udovoljenja zahtjevu tužitelja. Stoga i u slučaju zakonske presumpcije o povlačenju tuže, pri čemu valja ponoviti da tužbu može povući samo tužitelj, pa se i navedena zakonska presumpcija može odnositi isključivo na tužitelja, a ne i na tuženika, o troškovima postupka sud odlučuje primjenom odredbe čl. 158. ZPP-a, zbog čega tuženiku pripada pravo na naknadu cjelokupnih troškova postupka prouzročenih mu zbog presumpcije povlačenja tužbe od strane tužitelja. Naime, tužitelj koji povuče tužbu neovisno od toga zbog čega je to učinio i neovisno od toga da li je povlačenje tužbe zakonska predmnjeva, kao i bez obzira na eventualnu činjenicu da li je njegov zahtjev bio osnovan ili ne (osim ako je povlačenje tužbe uslijedilo odmah nakon udovoljavanju zahtjevu tužitelja), dužan je protivnoj stranci naknaditi parnične troškove, pri čemu ovo procesno pravilo nema nikakvih iznimaka, pa se, dakle, tužitelj koji nakon mirovanja postupka nije zahtijevao nastavak postupanja po njegovoj tužbi, izvirgava riziku presumiranog povlačenja tuže, a time i dužnosti naknade troškova postupka.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1568/05-2 od 21. IX. 2005.

**PRETHODNO SNAŠANJE PARNIČNIH
TROŠKOVA**

Trošak sudskog vještačenja

(Čl. 153. st. 1. Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Kada predujam za vještačenje nije unaprijed uplaćen, tada je troškove vještačenja dužna platiti stranka koja je predložila vještačenje, bez obzira na rezultat vještačenja a to iz razloga što se odlučivanje o troškovima postupka na osnovi principa uzročnosti

primjenjuje tek kod donošenja konačne odluke o namirenju troškova postupka.

«Prvostupanjski sud je obvezao ovrhovoditelja za namirenje troškova vještačenja ocijenivši da je ovršenikov prijedlog za provođenje sudskog vještačenja bio opravdan, obzirom da je prema nalazu knjigovodstveno-financijskog vještaka ovršenik dužan ovrhovoditelju namiriti preostali iznos duga od 1.222,62 kn, a ovrhovoditelj ga je teretio za namirenje duga od 7.361,00 kn. Prvostupanjski sud je zaključio da je ovrhovoditelj dužan snositi troškove vještačenja jer je očito pogrešno i netočno izvršio obračun kamata, i na temelju toga postavio, u pretežnom dijelu, neosnovan zahtjev za prisilno namirenje potraživanja na pokretninama ovršenika. U žalbi ovrhovoditelj navodi da je vještačenje provedeno po prijedlogu ovršenika, radi čega treba primijeniti odredbu čl. 152. i 153. st. 1. i 4. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP), tj. Treba ovršenika kao predlagatelja vještačenja obvezati na namirenje troškova vještačenja. Prvostupanjski sud je o troškovima vještačenja očito odlučio na osnovu principa uzročnosti (cause), a takav princip odlučivanja treba primijeniti kod donošenja konačne odluke o namirenju troškova postupka protivnoj strani u slučaju postavljanja odgovarajućeg zahtjeva za naknadu troškova postupka, nakon njegova okončanja. Međutim, predmetni trošak nije trošak protivne strane, nego trošak sudskog vještačenja, a on nije niti konačan trošak jedne strane u postupku, već se radi o trošku izvođenja dokaza te osnovano ovrhovoditelj tvrdi da pitanje naknade takvog troška regulira odredba (supsidijarna primjena) čl. 153. st. 4. ZPP-a, koja propisuje da će u slučaju kada je dokaz izveden, a nije položen predujam za njegovo izvođenje sud naložiti stranci da u roku od 8 dana određenu svotu plati vještaku. Svakako navedenu odredbu treba povezati sa sadržajem odredbe čl. 153. st. 1. ZPP-a kojim je propisano koju od stranaka tereti predujmljivanje troškova izvođenja dokaza, odnosno kojim je propisano da stranka koja predloži izvođenje dokaza treba položiti iznos potreban za podmirenje troškova koji će nastati povodom izvođenja dokaza. Jasno je i u smislu te odredbe da se takav način namirenja troškova vještačenja odnosi i na situaciju kada predujam nije unaprijed plaćen, te nije pravilno zaključivanje prvostupanjskog suda da troškove vještačenja (koji prije okončanja postupka imaju karakter prethodnog snažanja troškova) treba platiti ona stranka u postupku, u odnosu na čije je tvrdnje u postupku nalaz negativan.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1493/05-2 od 28. IX. 2005.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Troškovi razvrgnuća suvlasničke zajednice

(Čl. 54. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Troškovi zastupanja u izvanparničnom predmetu razvrgnuća suvlasničke zajednice nekretnina nisu troškovi koji su potrebni radi razvrgnuća suvlasničke zajednice nekretnina, iz kojeg razloga te troškove ne snose suvlasnici razmjerno svojim suvlasničkim udjelima.

«Po ocjeni ovog suda samo navedeni iznos od 4.456,00 kn se odnosi na troškove razvrgnuća suvlasničke zajednice nekretnina. Prema čl. 54. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV) troškove razvrgnuća snose suvlasnici razmjerno svojim suvlasničkim dijelovima, osim ako zakon ili njihov sporazum ne određuje drugačije. Niti jednim posebnim zakonom, a niti sporazumom stranaka nije drugačije određeno. Po ocjeni ovog suda odredba čl. 54. ZV-a propisuje na koji način suvlasnici snose troškove razvrgnuća koji su potrebni radi razvrgnuća suvlasničke zajednice nekretnina, a ne i druge troškove. Pod tim pojmom ovaj sud smatra da se radi zapravo o troškovima koji su bili u svezi sa razvrgnućem, odnosno bez kojih se razvrgnuće nije moglo provesti. Ti troškovi su, kao što je rečeno, trošak očevida nagrađe građevinskog vještaka u ukupnom iznosu od 3.265,00 kn, koji je isključivo snosila predlagateljica, a nadalje trošak sudske pristojbe na prijedlog i rješenje u ukupnom iznosu od 1.200,00 kn.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 312/05-2 od 28. II. 2005.

OSTALA PRAVILA O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Spor radi povišenja uzdržavanja

(Čl. 154. st. 2. Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Spor radi povišenja doprinosa uzdržavanja ne predstavlja statusni spor već obiteljski spor o uzdržavanju, zbog čega se na konkretan spor odlučujući o troškovima postupka primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku a ne čl. 272. Obiteljskog zakona.

«U žalbi tuženik osporava odluku o troškovima postupka, jer smatra da budući je prvostupanjski sud, samo djelomično usvojio tužbeni zahtjev mlljt. tužitelja, pogrešno radi toga primijenio odredbu čl. 154. st. 1. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP), već je po njegovom stajalištu trebao primijeniti odredbu čl. 154. st. 2. ZPP-a, te odrediti iste razmjerno uspjehu stranaka u parnici ili da svaka stranka snosi svoj trošak postupka. Žalba tuženika je osnovana, jer je i po stajalištu ovoga suda, a što pravilno ističe i tuženik u žalbi, prvostupanjski sud pogrešno primijenio, na odluku o trošku postupka, prije svega odredbu čl. 272. Obiteljskog zakona (dalje: OBZ), to obzirom na vrstu spora, te isto tako i odredbu čl. 154. st. 1. ZPP-a, to obzirom na uspjeh stranaka u parnici. U predmetnom sporu radi povišenja uzdržavanja, prvostupanjski sud prije svega nije imao osnova primijeniti odredbu čl. 272. OBZ-a. Naime, odredbom čl. 272. OBZ-a je propisano da o troškovima postupka u statusnim stvarima sud će odlučiti slobodno, vodeći računa o okolnostima slučaja i o ishodu postupka. Predmetni spor ne predstavlja statusni spor nego predstavlja obiteljski spor o uzdržavanju koji je reguliran odredbama čl. 263. – 273. i čl. 300. – 305. OBZ-a i na koji spor se glede odluke o trošku postupka, ne primjenjuje odredba čl. 272. OBZ-a. Zbog toga je prvostupanjski sud, na konkretan slučaj, odlučujući o trošku postupka, trebao primijeniti odredbe ZPP-a. Pri tom ispravno ističe žalba da u konkretnom slučaju, djelomičnog uspjeha mlljt. tužitelja u ovom postupku nije imalo osnova primijeniti odredbu čl. 154. st. 1. ZPP-a prema kojoj stranka koja u cijelosti izgubi parnicu dužna je protivnoj stranci i njezinu umješraču nadoknaditi troškove, jer to nije, prema već rečenom, konkretan slučaj. Na konkretan slučaj, kako to smatra i žalba treba primijeniti odredbu čl. 154. st. 2. prema kojoj ako stranka

djelomično uspije u parnici, sud može s obzirom na postignuti uspjeh, odrediti da svaka stranka snosi svoje troškove ili da jedna stranka nadoknadi drugoj i umješaću razmjern dio troškova.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 32/05-2 od 20. I. 2005.

OSTALA PRAVILA O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Trošak uređenja međe

(pravno pravilo - paragraf 283. bivšeg Zakona o sudskom izvanparničnom postupku koji se u Republici Hrvatskoj primjenjuje temeljem Zakona o primjeni pravnih propisa kao pravnih pravila donijetih prije 06.04.1941. godine)

Troškove uređenja, odnosno ispravljanja međe, snose stranke u razmjeru sa dužinom graničnih linija njihovih nekretnina između kojih je međa uređena, s time da onaj koji je stavio prijedlog za uređenje međe snosi sam troškove postupka samo u slučaju ako se iz rasprave pokaže da obnavljanje ili ispravljanje međe nije bilo potrebno, jer međa nije sporna ili se može lako raspoznati ili što su ostali sudionici postupka bili spremni bez suda izvršiti obilježavanje međe.

«Prvostupanjski sud je odluku o troškovima pravilno temeljio na paragrafu 283. st. 1. Zakona o sudskom vanparničnom postupku iz 1934. g., budući da Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, utvrđujući u odredbi čl. 103. način uređenja međe, ne sadrži i odredbu o troškovima postupka uređenja međe, određujući samo to da među obnavlja ili ispravlja sud u izvanparničnom postupku. Stoga, a na osnovi Zakona o načinu primjene pravnih pravila donesenih prije 06. travnja 1941. g. (NN br. 73/91), budući da važećim propisima Republike Hrvatske nije utvrđen način obveze naknade troškova postupka u postupku uređenja međe, valja primijeniti pravno pravilo iz paragrafa 283. bivšeg Zakona o sudskom vanparničnom postupku. Prema navedenom pravnom pravilu troškove uređenja, odnosno ispravljanja međe, snose stranke u razmjeru sa dužinom graničnih linija njihovih nekretnina između kojih je međa

uređena, time da **onaj koji je stavio prijedlog za uređenje međe snosi sam troškove postupka u sljedećim slučajevima:** ako se iz rasprave pokaže da obnavljanje ili ispravljanje međe nije bilo potrebno, jer međa nije sporna ili se može lako raspoznati ili što su ostali sudionici postupka bili spremni bez suda izvršiti obilježavanje međe. Iz sadržaja spisa, prvenstveno iz sadržaja zapisnika sačinjenog prilikom očevida na licu mjesta održanog 19. listopada 2004. g. proizlazi da međašnji pravac duž granične linije između nekretnina predlagateljice i protustranke nije bio u cijelosti obilježen, da su na temelju sporazuma stranaka utvrđene točke međašnog pravca označene slovima A-B, u kojim točkama su postavljeni međašni znaci u obliku kolaca, zbog čega je prvostupanjski sud pravilno zaključio da je zbog nepostojanja međašnih oznaka duž cijele granične linije međašna crta između stranaka bila sporna i da je uređenje međe bilo potrebno, slijedom čega je osnovano obvezao protustranku naknaditi predlagateljici razmjerni dio troškova postupka uređenja međe, sukladno pravnom pravilu paragrafa 283. st. 1. Zakona o sudskom vanparničnom postupku.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 5/05-2 od 12. I. 2005.

VIII OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA

OVRŠNA ISPRAVA

Rješenje upravnog tijela koje sadrži klauzulu izvršnosti bez klauzule pravomoćnosti

(Čl. 21. do 23. Ovršnog zakona– «Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Rješenje upravnog tijela koje sadrži klauzulu izvršnosti predstavlja ovršnu ispravu bez obzira što isto nema i klauzule pravomoćnosti.

«Da li predmetno upravno rješenje (upravno rješenje Ministarstva financija; Porezna uprava) uz klauzulu izvršnosti predstavlja ovršnu ispravu za određenje predmetnog osiguranja i prije njegove pravomoćnosti (protivnik osiguranja žalbu u ovom predmetu argumentira podnošenjem žalbe na navedeno upravno rješenje, primjerak koje prilaže žalbi), propisuje odredba čl. 21. st. 1. toč. 2. Ovršnog zakona (dalje: OZ) koja određuje da je **ovršna isprava ovršna odluka donijeta u upravnom postupku ako glasi na ispunjenje novčane obveze** (ako zakonom nije drugačije određeno), te odredba čl. 22. st. 2. OZ-a kojom se propisuje da se **odlukom upravnog tijela prema OZ-u smatra rješenje koje je u upravnom postupku donijelo tijelo državne uprave ili pravna osoba s javnim ovlastima**, kao i odredba čl. 23. st. 3. OZ-a koja određuje da je **odluka donijeta u upravnom postupku ovršna po pravilima koja uređuju taj postupak**. Pri tome treba navesti da je za ovaj sud, glede pitanja ovršnosti predmetnog rješenja, mjerodavno zakonsko određenje iz čl. 283. st. 2. Zakona o općem upravnom postupku koji propisuje da **rješenje donijeto u upravnom postupku koje sadrži potvrdu izvršnosti jest osnova za sudsko izvršenje**. To se izvršenje provodi po propisima koji važe za sudsko izvršenje (prema odredbi čl. 283. st. 1. Zakona o općem upravnom postupku) a navedena odredba se primjenjuje kad se ima provesti sudsko izvršenje rješenja donesenog u upravnom postupku. Dakle, za osnovanost prvostupanjskog rješenja utemeljenog na predmetnom upravnom rješenju, bitno je da li je ono ovršno u smislu odredbi OZ-a, a to svojstvo navedeno rješenje steklo je stavljanjem potvrde izvršnosti od strane nadležnog upravnog tijela, pri čemu nije odlučno da li je navedeno rješenje ujedno i pravomoćno.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1379/05-2 od 07. IX. 2005.

OVRŠNA ISPRAVA

Kaznena presuda

(Čl. 20. Ovršnog zakona– «Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Kada je obveza naknade štete vezana isključivo uz izricanje sankcije prema predniku ovršenika u kaznenom postupku i od izvršenja navedene obveze zavisi jedino da li će se kazna zatvora izrečena predniku ovršenika izvršiti, odnosno da li će se uvjetna osuda opozvati, tada se presuda (kaznena) ne može smatrati ovršnom ispravom.

«Presuda broj K. __/02-30 od 04. travnja 2002. g., na kojoj ovrhovoditelj temelji svoj prijedlog i koja prema ocjeni prvostupanjskog suda predstavlja ovršnu ispravu, donesena je u kaznenom postupku koji se vodio protiv prednika ovršenika V. S., kojom je prednik ovršenika oglašen krivim radi kaznenog djela prijevare iz čl. 224. st. 4. u vezi st. 1. Kaznenog zakona (dalje: KZ), počinjenog na štetu ovrhovoditelja i temeljem čl. 224. st. 4. KZ-a osuđen je na kaznu zatvora u trajanju od 8 mjeseci, time da se prema predniku ovršenika temeljem čl. 67. KZ-a primjenjuje uvjetna osuda i izrečena kazna zatvora neće biti izvršena ukoliko okrivljenik u roku od dvije godine ne počini novo kazneno djelo, a temeljem čl. 68. st. 1. i 2. KZ-a i pod daljnjim uvjetom da prednik ovršenika u roku od jedne godine oštećeniku T. G. naknadi štetu u iznosu od 181.224,13 kn, a koji rok počinje teći od pravomoćnosti presude. Međutim, navedena obveza prednika ovršenika utvrđena u je u vezi s izricanjem kaznenopravne sankcije, budući da je prema predniku ovršenika temeljem odredbe čl. 67. KZ-a primijenjena uvjetna osuda, tako da izrečena kazna zatvora neće biti izvršena ukoliko u određenom roku (dvije godine) na počini novo kazneno djelo i pod daljnjim uvjetom da naknadi ovrhovoditelju štetu u naznačenom iznosu. Prema tome, **obveza naknade štete ovrhovoditelju utvrđena je predniku ovršenika isključivo u vezi s izricanjem kaznenopravne sankcije i navedena obveza ima utjecaja isključivo na izvršenje, odnosno neizvršenje izrečene kazne.** Imajući u vidu sadržaj presude prvostupanjskog suda broj K. __/02-30 od 04. travnja 2002. g., kao i sadržaj citiranih odredbi Kaznenog zakona (dalje: KZ), mora se zaključiti da je obveza naknade štete ovrhovoditelju kao oštećeniku utvrđena predniku ovršenika kao jedan od uvjeta prilikom izricanja sankcije u kaznenom postupku, od izvršenja koje obveze zavisi da li će se uvjetna osuda opozvati i izrečena

kazna izvršiti, sukladno odredbi čl. 69. KZ-a. Dakle, obveza naknade štete vezana je isključivo uz izricanje sankcije prema predniku ovršenika u kaznenom postupku i od izvršenja navedene obveze zavisi jedino da li će se kazna zatvora izrečena predniku ovršenika izvršiti, odnosno da li će se uvjetna osuda opozvati, zbog čega se presuda prvostupanjskog suda broj K. ___/02-30 od 04. travnja 2002. g. ne može smatrati ovršnom ispravom u smislu odredbe čl. 21. toč. 1. Ovršnog zakona (dalje: OZ). Kako u smislu odredbe čl. 20. OZ-a sud određuje ovrhu samo na temelju ovršne ili vjerodostojne isprave i kako se presuda na kojoj ovrhovoditelj temelji ovršni prijedlog ne može smatrati ovršnom ispravom na temelju koje se može odrediti prisilno ostvarenje novčane tražbine ovrhovoditelja, to nije bilo osnove za udovoljenje prijedlogu za ovrhu ovrhovoditelja.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 47/05-2 od 13. I. 2005.

RAZLUČNI VJEROVNICI – PRAVO ODVOJENOG NAMIRENJA IZ STVARI I PRAVA UPISANIH U JAVNE KNJIGE

Razlučni vjerovnik

(Čl. 98. st. 5. Stečajnog zakona – «Narodne novine» br. 44/96, 29/99, 129/00)

Ovrhovoditelj koji je temeljem rješenja o ovrsi na žiro računu ovršenika stekao temeljem zakona založno pravo na ovršenikovoju tražbini, ima se smatrati razlučnim vjerovnikom, odnosno, vjerovnikom koji ima pravo na odvojeno i prioritetno namirenje svoje tražbine iz određenog dijela stečajne mase.

«Prvostupanjski sud je pobijanim rješenjem obustavio ovrhu na žiro računu ovršenika i ukinuo sve provedene ovršne radnje, navodeći u obrazloženju da je rješenjem istog suda od 19. svibnja 1999. g. postupak ovrhe prekinut iz razloga što je nad ovršenikom otvoren stečajni postupak rješenjem Trgovačkog suda u Varaždinu broj St. ___ od 21. travnja 1999. g., kojim je ujedno određeno da će se postupak nastaviti kad stečajni upravitelj preuzme postupak ili kad ga sud na prijedlog protivne strane pozove da to učini, a da je 26. kolovoza 2004. g. stečajna upraviteljica

ovršenika preuzela postupak, te predložila da se postupak obustavi sukladno odredbi čl. 98. st. 3. Stečajnog zakona (dalje: SZ), pa je prvostupanjski sud primjenom citirane odredbe donio pobijano rješenje. Pobijanim rješenjem o ovrsi prvostupanjskog suda od 10. veljače 1999. g. određena je ovrha na žiro računu ovršenika. Ovrha na novčanoj tražbini ovršenika provodi se, sukladno odredbi čl. 150. st. 1. Ovršnog zakona (dalje: OZ) pljenidbom i prijenosom novčane tražbine, a pljenidba se provodi dostavom ovršenikovom dužniku rješenja o ovrsi kojim se ovršenikovom dužniku zabranjuje da ovršeniku ispuni novčanu tražbinu, a ovršeniku se zabranjuje da tu tražbinu naplati ili da inače raspolaže njome i zalogom koji je dan za njezino osiguranje, sukladno odredbi čl. 152. st. 1. OZ-a, dok je prema st. 1. iste odredbe, pljenidba provedena danom dostave rješenja o ovrsi ovršenikovom dužniku. Prema odredbi čl. 152. st. 3. OZ-a **ovrhovoditelj pljenidbom stječe založno pravo na ovršenikovu tražbini**. Kako je rješenje o ovrsi dostavljeno tadašnjem Zavodu za platni promet, Podružnica Varaždin 15 veljače 1999. g., kako proizlazi iz priložene dostavnice, mora se zaključiti da je ovrhovoditelj temeljem odredbe čl. 152. st. 3. OZ-a, odnosno po samom zakonu **stekao založno pravo na ovršenikovu tražbini**. Stoga se ovrhovoditelj mora smatrati razlučnim vjerovnikom, odnosno, vjerovnikom koji ima pravo na odvojeno i prioritarno namirenje svoje tražbine iz određenog dijela stečajne mase, zbog čega osnovano ovrhovoditelj navodi u žalbi da je prvostupanjski sud bio dužan postupiti sukladno odredbi čl. 98. st. 5. SZ-a. Odredbom čl. 98. st. 5. SZ-a različni vjerovnici su ovlašteni nakon otvaranja stečajnog postupka pokrenuti postupak ovrhe (ili osiguranja) po općim pravilima ovršnog postupka. Istom odredbom određeno je da će prekinute postupke ovrhe (i osiguranja) koje su ti vjerovnici pokrenuli prije otvaranja stečajnog postupka, nastaviti i provesti ovršni sud po pravilima ovršnog postupka. Naime, različno pravo je pravo vjerovnika da tražbinu osiguranu založnim pravom ili s njim izjednačenim pravom na stvari ili pravu stečajnog dužnika namiri iz vrijednosti te stvari ili prava odvojeno i neovisno o namirenu vjerovnika čije tražbine nisu osigurane i u pravilu, neovisno o tijeku stečajnog postupka. Pretpostavke postojanja razlučnog prava su slijedeće: da vjerovnik ima novčanu tražbinu ili tražbinu kojoj je vrijednost izražena u novcu prema stečajnom dužniku, da je tražbina osigurana založnim pravom ili s njim izjednačenim pravom, da je založno pravo (ili s njim izjednačeno pravo) valjano stečeno na osnovi pravnog posla, sudske odluke ili zakona, da je stjecanje razlučnog prava pravodobno tj. da nije stečeno sudskom ovrhom ili prisilnim sudskim osiguranjem tijekom posljednjih 30 dana prije podnošenjem prijedloga za otvaranje stečajnog postupka ili nakon toga, te da je založno pravo (ili s njim izjednačeno pravo) stečeno na stvari ili pravu koja ulaze u stečajnu masu. Postojanje i visina novčane tražbine

ovrhovoditelja prema ovršeniku utvrđena je pravomoćnom i ovršnom presudom prvostupanjskog suda br. P. ____ od 26. listopada 1998. g., koja i predstavlja ovršnu ispravu na kojoj ovrhovoditelj temelji ovršni prijedlog. Ovrhovoditelj je temeljem odredbe čl. 152. st. 3. OZ-a pljenidbom stekao založno pravo na ovršenikovoj tražbini, pa se obzirom na činjenicu da je **založno pravo stečeno na osnovi zakona**, mora smatrati da se radi o valjano stečenom založnom pravu. Stoga se ovrhovoditelj ima smatrati razlučnim vjerovnikom, zbog čega je prvostupanjski sud pogrešno obustavio ovrhu temeljem odredbe čl. 98. st. 3. SZ-a, jer u konkretnom slučaju nije bilo osnove za primjenu navedene odredbe.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 246/05-3 od 18. II. 2005.

ODGODA OVRHE NA PRIJEDLOG OVRŠENIKA

Retroaktivna primjena Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona

(Čl. 102. st. 3. Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona b-«Narodne novine», br. 173/03)

Zakonom o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona zabranjeno je ugovarati da predlagatelj osiguranja stječe pravo da od protivnika osiguranja nakon dospijeća svoje tražbine, traži predaju u neposredan posjed stvari koja je predmetom sporazuma, te je takav uglavak ništav. Budući da je čl. 102. st. 3. Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN 173/03) a koji je stupio na snagu 01.10.2004. g., propisano da će se odredbe toga zakona primjenjivati i na postupke sudskog i javnobilježničkog osiguranja prijenosom vlasništva na stvari koji su pokrenuti prije njegova stupanja na snagu, to znači da se rečeni zakon primjenjuje retroaktivno.

«U konkretnom ovršnom predmetu, odlučno je to da je ovrha utemeljena na ovršnim – javnobilježničkim aktima Ugovoru o zajmu i Sporazumu radi osiguranja novčane tražbine prijenosom vlasništva

nekretnine od 22.10.1999. g., solemniziranom po javnom bilježniku B. Š. iz Varaždina, broj OU-____/99., te Ugovoru o zajmu i Sporazumu radi osiguranja novčane tražbine prijenosom vlasništva nekretnina od 17.11.2000. g., sastavljenom po imenovanom javnom bilježniku pod brojem OU- __/00, čijim člancima 4. (Ugovora od 22.20.99.), čl. 5. (Ugovora o zajmu i Sporazuma od 11.08.00.), te čl. 5. (Ugovora o zajmu i Sporazuma od 17.11.00. g.) ugovoreno da ovrhovoditelj (tamo zajmodavac) može nakon dospijeca osigurane tražbine u slučaju neplaćanja duga **neposredno provesti prisilnu ovrhu radi predaje nekretnine u posjed**. To je odlučno zbog toga što je odredbom čl. 84. Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN br. 173/03), a sada odredbom čl. 274. st. 6. Ovršnog zakona (pročišćeni tekst NN br. 57/96, 29/99, 173/03 i 194/03; dalje: OZ) propisano da je **zabranjeno ugovoriti** da predlagatelj osiguranja stječe pravo da od protivnika osiguranja nakon dospijeca svoje tražbine, traži predaju u neposredan posjed stvari koja je predmetom sporazuma iz st. 1. toga članka. Takav je uglavak **ništav**. Ova odredba, temeljem čl. 102. st. 3. Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN 173/03) a koji je stupio na snagu **01.10.2004.** g. (čl. 106. tog Zakona), propisuje da će se odredbe toga zakona primjenjivati i na postupke sudskog i javnobilježničkog osiguranja prijenosom vlasništva na stvari koji su **pokrenuti prije njegova stupanja na snagu**. To znači da se za konkretne propisane slučajeve zakon primjenjuje retroaktivno. Prema tome uglavci ugovoreni čl. 4. Ugovora o zajmu od 22.10.99. g. i čl. 5. Ugovora o zajmu i Sporazuma od 11.08.2000. g., te čl. 5. Ugovora o zajmu i Sporazuma od 17.11.2000. g., a kojima je ugovoreno da zajmodavac, odnosno sada ovrhovoditelj može nakon dospijeca osigurane tražbine u slučaju neplaćanja duga neposredno provesti prisilnu ovrhu radi predaje nekretnina u posjed, su **ništavi**. Kako je predmetna ovrha, utemeljena na ovršnim javnobilježničkim ispravama, koje sadrže takav uglavak, pokrenuta 06.12.2002. g., dakle prije stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona objavljenog u NN br. 173/03 (stupio na snagu 01. 10. 2004. g.), to znači da se na konkretan slučaj taj Zakon primjenjuje retroaktivno. Kako je već rečeno, da bi se ovrha mogla odgoditi potrebno je da budu kumulativno ispunjene pretpostavke iz čl. 61. st. 2. OZ-a, a to znači opći uvjet da ovršenik učini vjerojatnim da bi provedbom ovrhe trpio nenadoknadivu ili teško nadoknadivu štetu ili jedan od specifičnih uvjeta propisanih toč. 1 – 8 OZ-a. Prema već izloženom ovršenica je ispunila poseban uvjet iz čl. 61. st. 2. toč. 4. OZ-a, a to podnošenjem tužbe radi utvrđenja ništavim ovršnih isprava u predmetu tog suda broj P. __/04. Glede ispunjenja općeg uvjeta iz čl. 61. st. 2. OZ-a postojanja vjerojatnosti da bi ovršenica provedbom ovrhe trpila nenadoknadivu ili teško nadoknadivu štetu, ovaj sud smatra da je

ista i taj uvjet ispunila. Kako je predmetna ovrha utemeljena na uglavcima ovršnih isprava koje su zakonom proglašene ništavim, to znači da bi provođenjem takve ovrhe, dakle na uglavcima koje je zakon proglasio ništavim, već samim time za ovršenicu nastala nenadoknativa ili teško nadoknativa šteta.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 2033/04-2 od 08. II. 2005.

ODGODA OVRHE NA PRIJEDLOG OVRŠENIKA

Provođenje ovrhe od strane Javnog bilježnika

(Čl. 108. Zakona o javnom bilježništvu – «Narodne novine», br. 78/93 i 29/94)

Ovršni postupak koji provodi Javni bilježnik sukladno Zakonu o javnom bilježništvu, sud nije ovlašten odgoditi, iz razloga što se ne radi o sudskom ovršnom postupku.

«Glede žalbe tužiteljice, prije svega valja naglasiti da je u gore navedenoj pravnoj stvari dana 31. svibnja 2005. g. podnijela tužbu protiv tuženika, radi nedopustivosti ovrhe, koju provodi Javni bilježnik M. D. iz Varaždina, sukladno odredbi čl. 277. Ovršnog zakona (dalje: OZ). Valja reći da je tužiteljica tijekom postupka stavila prijedlog za odgodu ovrhe koju provodi Javni bilježnik, time da je podneskom od 10.06.2005. g., ujedno i precizirala tužbeni zahtjev. Odbacivši prijedlog tužiteljice za odgodu ovrhe sud prvoga stupnja navodi da se **ovršni postupak** sukladno čl. 1. OZ-a **provodi radi prisilnog ostvarenja tražbine na temelju ovršnih i vjerodostojnih isprava**, time da rečeni zakon ujedno uređuje i postupak osiguranja tražbine. Nadalje, da iz priloženih dokaza uz tužbu, a poglavito iz ugovora o osiguranju novčane tražbine prijenosom vlasništva sklopljenim dana 23. listopada 2002. g., sklopljenog između ovdje tužiteljice kao protivnika osiguranja i ovdje tuženika kao predlagatelja osiguranja, solemniziranog istog dana po Javnoj bilježnici, proizlazi iz cjelokupnog spisa da se u konkretnom slučaju ne vodi postupak osiguranja tražbine kod ovog suda, odnosno ovršni postupak radi prisilne naplate potraživanja tuženika, već cjelokupni postupak vodi Javni bilježnik sukladno čl. 277. OZ-a. Navedeno stajalište kao pravilno usvaja

i ovaj sud jer je utemeljeno na pravilno i potpuno utvrđenom činjeničnom stanju i pravilnoj ocjeni provedenih dokaza. Osim toga, valja naglasiti da je odgoda, obustava i završetak ovrhe regulirana odredbama čl. 61. – 69. OZ-a. Naime, citiranim zakonom se uređuje i propisuje koje pretpostavke moraju biti ispunjene da bi se odredila odgoda ovrhe, ali **one ovrhe koja se vodi kod suda, a ne kod Javnog bilježnika**. U konkretnom slučaju se ne vodi ovršni postupak kod suda na prijedlog tuženika kao ovrhovoditelja protiv tužiteljice kao ovršenice, radi prisilne naplate potraživanja tužitelja iz naprijed spomenutog ugovora. Dakle, **ne radi se o sudskom ovršnom postupku**. Valja još dodati da je čl. 1. Zakona o javnom bilježništvu (NN br. 78/93 i 29/94) propisano da se rečenim zakonom uređuje ustrojstvo, ovlasti i način rada javnog bilježnika kao javne službe. Prema čl. 10. rečenog zakona nadzor nad javnobilježničkom službom vrši Ministarstvo pravosuđa RH, a ne sudovi. Istim zakonom propisano je koje ovlasti ima sud u svezi s radom javnog bilježnika (primjerice odredba čl. 43. st. 3., 16. st. 1., 40. st. 4. Zakona o javnom bilježništvu), ali niti u jednoj toj odredbi nije propisano da sud smije odgoditi postupak koji vodi javni bilježnik sukladno Zakonu o javnom bilježništvu, odnosno odredbama drugih posebnih zakona, koji reguliraju ovlasti javnog bilježnika. Čl. 108. Zakona o javnom bilježništvu propisana su pravna sredstva u odnosu na rad javnog bilježnika. Prema rečenoj zakonskoj odredbi jedino predsjednik suda na području kojega je sjedište javnog bilježnika ima ovlasti određene citiranom zakonskom odredbom. Međutim, niti u čl. 108. **nije sudu odnosno predsjedniku suda dana ovlast da može odgoditi postupak koji vodi javni bilježnik**. Ovo je i razumljivo jer je javno bilježništvo javna služba čiji je rad i djelokrug propisan Zakonom o javnom bilježništvu i drugim posebnim zakonima. Kao što je već rečeno u konkretnom slučaju, javni bilježnik vodi postupak sukladno čl. 277. OZ-a, koji propisuje prava predlagatelja osiguranja u slučaju zakašnjenja protivnika osiguranja. Tom zakonskom odredbom nije dana ovlast sudu da može odgoditi postupak koji javni bilježnik provodi sukladno odredbi čl. 277. OZ-a.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1482/05-2 od 05. IX. 2005.

OBUSTAVA OVRHE

Neplaćanje predujma

(Čl. 40. st. 3. Ovršnog zakona - «Narodne novine», 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Ovrhovoditelj je preuranjeno pozvan na platež predujma za provođenje ovrhe (za izlazak sudskog ovršitelja na vanjsko uređivanje) iz razloga što isti nije bio obaviješten o pravomoćnosti rješenja o ovrsi temeljem vjerodostojne isprave, te sud u konkretnom slučaju nije ovlašten donijeti rješenje o obustavi ovrhe zbog neplaćanja predujma.

«Osnovano ovrhovoditelj navodi u žalbi da je prvostupanjski sud u konkretnim procesnopравnim okolnostima neosnovano obustavio ovršni postupak zbog neplaćanja predujma (za izlazak sudskog ovršitelja). Naime, u konkretnom predmetu radi se o **provođenju ovrhe na temelju vjerodostojne isprave**. U takvom predmetu se ne primjenjuju odredbe Ovršnog zakona (dalje: OZ) kojim je propisano da sudski ovršitelj, u provedbi ovrhe, prije nego što pristupi pljenidbi predaje ovršeniku rješenje o ovrsi i poziva ga platiti iznos za koji je određena ovrha s kamatama i troškovima (čl. 130. st. 1. OZ-a). U postupku ovrhe temeljem rješenja o ovrsi donijetom na temelju vjerodostojne isprave nalaže se ovršeniku namiriti ovrhovoditelju tražbinu zajedno s odmjerenim troškovima, u roku od 8 dana, od dana dostave rješenja. Ovršenikova mogućnost je podnijeti prigovor protiv takvog rješenja, pa ovisno o sadržaju prigovora može biti nastavljen postupak provođenja ovrhe ili se rješenje o ovrsi stavlja izvan snage u dijelu u kojem je određena ovrha i ukidaju provedene radnje, a postupak se nastavlja kao povodom prigovor protiv platnog naloga (čl. 54. st. 1. i 2. OZ-a u vezi čl. 53. OZ-a). Temeljem sadržaja prvostupanjskog spisa ovaj sud je utvrdio da do donošenja pobijanog rješenja **prvostupanjski sud nije konstatirao pravomoćnost rješenja o ovrsi**. Time je ostalo potpuno neizvjesno da li je postupak doveden u fazu da je potrebno i opravdano ovrhovoditelja pozvati na platež predujma za izlazak sudskog ovršitelja na vanjsko uređivanje (radi zapljene pokretnina); a posebno u spisu nema podataka da je sa tom činjenicom upoznat ovrhovoditelj od strane prvostupanjskog suda. Dakle, neplaćanjem predujma u ovoj fazi postupka nije ni u kakvoj neposrednoj vezi s mogućnošću daljnjeg vođenja postupka, jer nisu nastale utvrđene pretpostavke za izlazak sudskog ovršitelja na vanjsko

uredovanje, radi provedbe ovrhe, čemu se može pristupiti tek nakon pravomoćnosti rješenja o ovrsi (koja nije utvrđenja), a u smislu odredbe čl. 40. st. 3. OZ-a. Dakle, ovrhovoditelj je preuranjeno pozvan na platež predujma za provođenje ovrhe.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 24/05-2 od 02. III. 2005.

OBUSTAVA OVRHE

Obavijest ovrhovoditelja o ročištu za pljenidbu ovršenikovih pokretnina

(Čl. 14. st. 2. Ovršnog zakona - «Narodne novine», 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 173/03)

Ovrhovoditelj nije svojom krivnjom propustio u roku uplatiti predujam za izlazak sudskog ovršitelja radi provođenja pljenidbe pokretnina kad ga sud nije obavijestio da je određeno ročište za pljenidbu ovršenikovih pokretnina, odnosno da je vanjskim uredovanjem utrošen njegov ranije plaćen predujam.

«Pregledom predmeta ovaj sud je utvrdio da je ovrhovoditelj već više puta pozivan na platež predujma za izlazak sudskog ovršitelja i da je te predujmove do sada uredno uplaćivao. Zadnji uplaćeni predujam ovrhovoditelj je uplatio u iznosu od 146,92 kn 06.08.2002. g. (tog dana je predujam zaprimljen kod tog suda), time da u zaključku prvostupanjskog suda kojim je pozvan na platež nije navedena svrha za platež tog predujma. Predujam je plaćen izvan tog roka, ali je prije isteka roka ovrhovoditelj zatražio produljenje roka od strane prvostupanjskog suda (prvostupanjski sud nije u vezi prijedloga izašao na lice mjesta, na ovršenikovu adresu (vjerojatno onu koju je kao sadašnju adresu ovršenika naznačio u zaključku od 16.07.2002. g.; u zapisniku nije navedeno gdje je on sastavljen; na kojoj adresi)), ali tamo nije zatekao ovršenika. U sudskom spisu donijeto je rješenje (list 22) o isplati troškova sudskog ovršitelja od 135,21 kn (nije navedeno kako je postupljeno sa razlikom sudskog predujma). Novim zaključkom, od 30.09.2002. g. prvostupanjski sud je obavijestio ovrhovoditelja da je sadašnja adresa ovršenika, prema podacima Policijske uprave Kneginec G., Š. bb, kod I. Č. Istim

zaključkom prvostupanjski sud je pozvao ovrhovoditelja na platež predujma od 146,92 kn, a na taj zaključak ovrhovoditelj je reagirao dostavom preslike potvrde o plaćenom predujmu, koji je uplatio 06.08.2002. g., i predlažući da se ovršni postupak nastavi, time da se zatraži od nadležnog HZMO-a podatak o zaposlenju ovršenika. Nakon toga prvostupanjski sud je zatražio podatak o poslodavcu ovršenika od HZMO-a Varaždin (a iz dostave podataka proizlazi da je zadnji radni odnos ovršenika kod MUP-a Zagreb zaključen 31.08.1998. g.). Nakon toga uslijedilo je rješenje o obustavi ovrhe na pokretninama ovršenika te su ukinute sve provedene ovršne radnje. Prema odredbi čl. 10. st. 3. Ovršnog zakona (dalje: OZ) odluke u ovršnom postupku se donose u obliku rješenja ili zaključka, a prema st. 4. istog članka **zaključkom se izdaje nalog sudskom ovršitelju za provedbu pojedinih radnji te se odlučuje o upravljanju postupkom i drugim pitanjima kako je to izrijekom predviđeno OZ-om.** Prema odredbi čl. 136. st. 1. OZ-a, u provođenju ovrhe na pokretninama, ako se pri pljenidbi ne nađu pokretnine koje mogu biti predmet ovrhe sud će o tome obavijestiti ovrhovoditelja koji nije bio nazočan pljenidbi (koji može prema st. 2. istog članka u roku od 3 mjeseca od dana pokušane pljenidbe predložiti da se odluka ponovno provede). Prema odredbi čl. 14. st. 2. OZ-a ovrhovoditelj je dužan predujmiti troškove u roku kojeg sud odredi jer će u protivnom sud obustaviti ovrhu, ako troškovi ne budu predujmljeni u tom roku. U konkretnom slučaju dana 19.08.2002. g. sudski ovršitelj je izašao na lice mjesta, no nije naveo adresu (da li je zapisnik sastavljen na adresi prebivališta ovršenika pribavljenom od PU Varaždinske), no u svakom slučaju provođenje te radnje je određeno, a da o istoj ovrhovoditelj nije bio obaviješten (o određenju ročišta za pljenidbu nema podataka u spisu, odnosno nije donesen odgovarajući zaključak, odnosno nema dostavnice iz koje bi proizlazilo da je ovrhovoditelj bio obaviješten o provođenju te radnje (u smislu odredbe čl. 130. st. 2. OZ-a ovrhovoditelj je trebao biti obaviješten o provođenju te radnje; ZID OZ-a izričito je propisao takvu obvezu suda, dok je i prema ranijem OZ-u proizlazila iz tumačenja sadržaja navedenog zakonskog članka). Do pljenidbe pokretnina, radi izmjene adrese prebivališta ovršenika u smislu čl. 136. OZ-a nije moglo niti doći, radi čega nije postojala obveza prvostupanjskog suda obavijestiti ovrhovoditelja o bezuspješnom pokušaju pljenidbe (jer nije ostvarena situacija iz čl. 136. OZ-a), međutim, bila je dužnost prvostupanjskog suda obavijestiti ovrhovoditelja o tome da je određeno ročište za pokušaj pljenidbe ovršenikovih pokretnina, odnosno da je vanjskim uredovanjem utrošen njegov ranije plaćen predujam. Osobito je u tom smislu prvostupanjski sud trebao reagirati po dostavi preslike uplatnice kojom ovrhovoditelj ukazuje prvostupanjskom sudu da je traženi predujam već platio. Naime, iz

sadržaja takvog dopisa ovrhovoditelja proizlazi da je on uslijedio zbog nedostatka informacija o utrošku sredstava, a koju obavijest mu je propustio dostaviti prvostupanjski sud (bilo dostavom obavijesti o određenju vanjskog uređivanja radi pokušaja pljenidbe ili o utrošku sredstava predujma; to je bilo moguće, odnosno potrebno uraditi najkasnije zaključkom od 30.09.2002. g. Treba zaključiti da je prvostupanjski sud svojim naprijed navedenim propustima doveo ovrhovoditelja u situaciju u kojoj je on imao objektivno opravdanje zaključiti da prvostupanjski sud nije vodio računa o činjenici da je ovrhovoditelj predujam u istom iznosu uplatio 06.08.2002. g. Radi navedenog ovaj sud je ocijenio da ovrhovoditelj nije svojom krivnjom propustio u roku uplatiti predujam za izlazak sudskog ovršitelja radi provođenja pljenidbe.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1994/04-2 od 30. XII. 2004.

OVRHA PREMA SOLIDARNOM OVRŠENIKU

Prisilna naplata potraživanja ovrhovoditelja od solidarnih ovršenika

(Čl. 212. Ovršnog zakona– «Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Kada su ovršnom ispravom ovršenici solidarno obvezani isplatiti ovrhovoditelju potraživanje, tada se u ovršnom postupku primjenjuje odredba čl. 75. Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN br. 173/03), koja odredba propisuje način postupanja naplate od solidarnih ovršenika, a ne odredba čl. 414. Zakona o obveznim odnosima koja propisuje odgovornost solidarnih dužnika.

«Prije svega, valja istaći da ovršnu ispravu u ovom predmetu predstavlja naprijed citirana presuda suda presuda suda prvoga stupnja kojom su oba ovršenika obvezani solidarno isplatiti ovrhovoditelju na ime naknade štete iznos od 100.525,56 kn, s pripadajućom kamatom koja je pobliže naprijed navedena i da mu naknade parnični trošak u iznosu od 4.260,00 kn. Valja reći da je pobijano rješenje donijeto potpuno u skladu sa naprijed citiranom ovršnom ispravom. Prvoredni ovršenik u žalbi tvrdi

da je u konkretnom slučaju trebalo primijeniti odredbu čl. 414. st. 1. Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO). Naime, prema toj zakonskoj odredbi, svaki dužnik solidarne obveze odgovara vjerovniku za cijelu obvezu i vjerovnik može zahtijevati njezino ispunjenje od koga hoće, sve dok ne bude potpuno ispunjena, ali kad jedan dužnik ispunji obvezu, ona prestaje i svi dužnici se oslobađaju. Nadalje, da je kod solidarne obveze dug alternativan: «dok je kumulativna samoodgovornost te za prestanak solidarne obveze vrijedi pravilo si unos solat omnes liberantur». Isto tako, da ovrhovoditelj svojim ovršnim prijedlogom pokušava odgovornost solidarnih dužnika pridati karakteristiku kumulativnosti umjesto alternativnosti, a za što nema zakonsko uporište. Ističe da je ovrhovoditelj, u prvom redu, trebao precizirati na koji način želi realizirati svoje potraživanje, odnosno na koji će se način namiriti oba dužnika, odnosno ovršenika. Ne može ovrhovoditelj tražiti da ovršenici kumulativno isplaćuju utuženi iznos, odnosno tražiti dvostruku naplatu istog potraživanja. Na prednje žalbene navode valja odgovoriti, da se u konkretnom slučaju ima primijeniti odredba čl. 75. Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN br. 173/03; dalje: OZ). Naime, prema ovoj zakonskoj odredbi, ako na temelju ovršne isprave dva ili više ovršenika solidarno odgovaraju, sud će, na ovrhovoditeljev prijedlog, protiv njih donijeti jedno rješenje o ovrsi (stav 1.). Ako svi solidarni ovršenici imaju račune kod iste banke naplata će se obaviti sa svih tih računa u isto vrijeme, tako da se od svakoga naplati jednaka svota, time da zbroj tih svota ne smije prijeći iznos ovrhovoditeljeve tražbine. Ako na računima solidarnih ovršenika nema dovoljno novaca da se naplata provede odjednom, naplaćivat će se bilo s kojeg od tih računa onako kako bude potrebno da se ovrhovoditeljeva tražbina što prije namiri (st. 2.). Konačno, ako se računi solidarnih ovršenika vode kod različitih banaka, sud će rješenje o ovrsi dostaviti onoj banci kod koje se vodi račun ovršenika koji je u prijedlogu označen na prvom mjestu. Ta banka postupit će u skladu s odredbama st. 1. rečenog zakonskog članka u pogledu ovršenika čije račune vodi (st. 3.). Valja reći da je sud prvog stupnja postupio po naprijed citiranoj zakonskoj odredbi, jer je pobijano rješenje o ovrsi dostavio samo HVB Splitskoj banci d.d. Split, a što nedvojbeno proizlazi iz vraćene dostavnice za ovu banku. S druge strane, i u dostavnoj naredbi suda prvoga stupnja jasno stoji da pobijano rješenje treba dostaviti samo rečenoj banci, a ne i banci kod koje drugoredni ovršenik ima žiro račun. Iz svega rečenog mora se zaključiti da je Zakonom o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN br. 173/03) jasno i određeno propisano **na koji način može ovrhovoditelj naplatiti svoje potraživanje za koje solidarno odgovaraju dva ili više dužnika, odnosno ovršenika**. S druge strane, u konkretnom slučaju se ima primijeniti naprijed citirana zakonska odredba, jer se OZ određuje i

propisuje prisilna naplata novčanog potraživanja ovrhovoditelja, a ne odredbama ZOO-a.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 826/05-2 od 11. VIII. 2005.

KAD SE NE MOŽE TRAŽITI DA SE OVRHA PROGLASI NEDOPUŠTENOM

Isprava podobna za upis ovršenikovih prava

(Čl. 77. st. 2. . Ovršnog zakona - «Narodne novine», 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 173/03)

Ovjerena preslika kupoprodajnog ugovora je isprava podobna za upis ovršenikovih prava u zemljišnoj knjizi, tj. da se ovršenici upišu kao vlasnici nekretnina, te na temelju takve isprave sud može dopustiti ovrhu i na nekretninama koje su predmet kupoprodajnog ugovora.

«Ovršenici u žalbi ističu da je pobijano rješenje donijeto protivno odredbi čl. 77. st. 2. Ovršnog zakona (dalje: OZ). Prema citiranoj zakonskoj odredbi uz prijedlog za ovrhu na nekretnini ovrhovoditelj je dužan podnijeti izvadak iz zemljišne knjige kao dokaz o tome da je nekretnina upisana kao vlasništvo ovršenika (st. 1.). Ako je pravo na nekretnini iz st. 1. upisano u zemljišnoj knjizi na drugu osobu, a ne na ovršenika, prijedlogu se može udovoljiti samo ako ovrhovoditelj podnese ispravu koja je podobna za upis ovršenikova prava (st. 2.) Valja reći da je ovrhovoditelj prvobitno u spis priložio ugovor o kupoprodaji nekretnine, prema kojoj su ovršenici kupoprodajnim ugovorom od 14.05.2000. g. kupili od prodavatelja T. V., T. G., T. B. i T. LJ. nekretnine upisane u z.k.ul. br. ___ k.o. Varaždinbreg, čest. br. ____, kuća za odmor, dvorište, voćnjak i oranica ali u neovjerenom preslici, pa je stoga ovaj sud rješenjem broj Gž. ___/04 od 02. rujna 2004. g. djelomično usvojio žalbu ovršenika i ukinuo rješenje o ovrhi u dijelu u kojem je određena ovrha i na predmetnim nekretninama. Međutim, nakon toga je ovrhovoditelj priložio u spis ovjerenu presliku rečenog kupoprodajnog ugovora. Kako je ta isprava podobna za upis ovršenikovih prava u zemljišnoj knjizi, odnosno da se ovršenici upišu kao vlasnici predmetnih nekretnina, to je sud prvog

stupnja pravilno i zakonito postupio kada je sada pobijanim rješenjem dopustio ovrhu i na nekretninama upisanim u z.k.ul. br. _____ k.o. Varaždinbreg. Ovo stoga jer su ispunjene pretpostavke iz odredbe čl. 77. st. 2. Ovršnog zakona.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 2035/04-2 od 24. I. 2005.

PLJENIDBA TRAZBINE

Prijedlog za privremenu pljenidbu

(Čl. 154. st. 2. Ovršnog zakona - «Narodne novine», 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Prijedlog za privremenu pljenidbu ovrhovoditelj može podnijeti samo temeljem ovršne a ne i vjerodostojne isprave iz razloga što se ovrha određena na temelju vjerodostojne isprave provodi tek nakon pravomoćnosti rješenja o ovrsi.

«Prvostupanjski sud je odbio ovrhovoditeljev prijedlog jer je isti u smislu čl. 154. st. 2. Ovršnog zakona (dalje: OZ) ovlašten predložiti sudu donošenje rješenja kojim će privremeno zaplijeniti sve štedne uloge ovršenika kod određene pravne osobe (prijedlog za privremenu pljenidbu) ako ne raspolaže potrebnim podacima o štednom ulogu ovršenika, međutim, po ocjeni prvostupanjskog suda, takav prijedlog ovrhovoditelj može podnijeti temeljem ovršne isprave, a ne i vjerodostojne isprave jer je čl. 40. st. 3. OZ-a propisano da se ovrha određena na temelju vjerodostojne isprave provodi tek nakon pravomoćnosti rješenja o ovrsi (prema odredbi čl. 38. st. 4. OZ-a rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave dostavlja se odgovarajućoj jedinici pravne osobe koja za ovršenika obavlja poslove platnog prometa te drugim osobama i tijelima tek nakon što postane pravomoćno). Pravovremeno podnesenom žalbom ovrhovoditelj pobija prvostupanjsko rješenje ističući da je zatražio donošenje rješenja o privremenoj pljenidbi, koji prethodi rješenju o pljenidbi, ocjenjujući da na to ima pravo temeljem odredbe čl. 154. st. 2., 3. i 4. OZ-a, jer je ono pretpostavka za traženje potrebitih podataka od banaka, jer tek nakon pribavljanja tih podataka od banaka od strane suda odnosno obavijesti ovrhovoditelja od suda isti bi mogao prijedlogom zatražiti pljenidbu određenog štednog

uloga. Neosnovano se ovrhovoditelj, u prijedlogu za određenje privremene pljenidbe i u žalbi poziva na odredbu čl. 154. OZ-a kojom se propisuje provođenje pljenidbe, u okviru odredbi glave dvanaeste OZ-a koja propisuje ovrhe na novčanoj tražbini ovršenika. Naime, prvostupanjski sud osnovano ukazuje na odredbu čl. 38. st. 4. OZ-a prema kojoj se **rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave** dostavlja osobama i tijelima iz st. 3. istog članka (banci, odnosno štedionici kod kojih se vode ovršenikovi računi i drugoj osobi i tijelu kada je to potrebno radi provedbe ovrhe) **tek pošto postane pravomoćno**. Čl. 40. st. 3. OZ-a određeno je da se ovrha temeljem vjerodostojne isprave provodi tek nakon pravomoćnosti rješenja o ovrsi. Odredba čl. 154. OZ-a, odnosi se, kako to pravilno zaključuje prvostupanjski sud na način provođenja ovrhe. Obzirom da je za ovrhu temeljem vjerodostojne isprave isključeno njeno provođenje prije pravomoćnosti, neosnovano ovrhovoditelj svojim prijedlogom predlaže provođenje radnje provedbe ovrhe, radi čega je osnovano prvostupanjski sud odbio prijedlog ovrhovoditelja kao neosnovan, a što žalba svojim navodima ne dovodi u sumnju.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 30. XII. 2004.

PRETPOSTAVKE ZA ODREĐIVANJE PRIVREMENE MJERE

Privremena mjera zabranom otuđenja ili opterećenja nekretnina

(Čl. 296. Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Ukoliko predlagatelj osiguranja ne učini vjerojatnim da bi bez određivanja privremene mjere protivnik osiguranja spriječio ili znatno otežao naplatu tražbine na način da ukaže na konkretne radnje ili propuštanja protivnika osiguranja, svjesno poduzetih radi ugrožavanja namirenja tražbine predlagatelja osiguranja (opasnost da će protivnik osiguranja spriječiti ili znatno otežati ostvarenje tražbine mora biti subjektivne prirode) tada nije ispunjena jedna od kumulativne pretpostavke koje su predviđene Ovršnim zakonom da bi se odredila privremena mjera radi osiguranja.

«Pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da predlagatelj osiguranja nije učinio vjerojatnim da bi bez određivanja privremene mjere protivnik osiguranja spriječio ili znatno otežao naplatu tražbine, time što će svoju imovinu otuđiti, prikriti ili na drugi način njome raspolagati. Naime, opasnost da će protivnik osiguranja spriječiti ili znatno otežati ostvarenje tražbine mora biti subjektivne prirode, što znači da predlagatelj osiguranja mora ukazati na konkretne radnje ili propuštanja protivnika osiguranja, svjesno poduzetih radi ugrožavanja namirenja tražbine predlagatelja osiguranja, a sud mora utvrditi postojanje takvih radnji, odnosno propuštanja i subjektivni odnos protivnika osiguranja prema njima. To također znači da se ne može smatrati da je takva opasnost učinjena vjerojatnom samom činjenicom što je protivnik osiguranja u konkretnom slučaju vlasnik nekretnine i da kao vlasnik ima mogućnost raspolaganja navedenom nekretninom. Predlagatelj osiguranja navedenu pretpostavku za određivanje predložene privremene mjere u prijedlogu uopće nije obrazložio, iako je u smislu odredbe čl. 293. st. 2. Ovršnog zakona (dalje: OZ) u prijedlogu za određivanje privremene mjere osiguranja bio dužan istaknuti zahtjev u kojem će točno označiti tražbinu čije osiguranje traži, odrediti kakvu mjeru traži i vrijeme njezina trajanja, sredstvo osiguranja kojim će se privremena mjera prisilno ostvariti, te predmet osiguranja, uz odgovarajuću primjenu pravila OZ-a o sredstvima i predmetu ovrhe, te je bio dužan navesti činjenice na kojima se temelji zahtjev za određivanje privremene mjere, kao i dokaze kojima se ti navodi potkrjepljuju.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1706/05-2 od 13. X. 2005.

PRIVREMENE MJERE RADI OSIGURANJA NOVČANE TRAŽBINE

Zabrana otuđenja ili opterećenja nekretnina

(Čl. 297. st. 5. Ovršnog zakona– «Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Pravni učinak zabrane otuđenja nekretnina jest u tome što predlagatelj osiguranja može predložiti ovrhu radi naplate svoje tražbine kad ona postane ovršna na nekretnini na koju se zabrana odnosi bez obzira na to što je poslije te zabrane treća osoba stekla i

uknjižila pravo vlasništva na toj nekretnini, iz kojeg razloga nema zapreke da zemljišno knjižni sud provede uknjižbu prava vlasništva ne treću osobu unatoč uknjiženoj zabrani.

«Što se tiče zabilježbe o ovrsi, odnosno otuđenja i opterećenja, sud prvoga stupnja očigledno nije imao u vidu odredbu čl. 297. st. 5. Ovršnog zakona (dalje: OZ). Naime, učinak zabrane otuđenja i opterećenja se sastoji u tome što ovrhovoditelj, odnosno založni vjerovnik, može predložiti ovrhu radi naplate svoje tražbine kad ona postane ovršna na nekretnini uknjiženoj u zemljišnoj knjizi bez obzira na to što je poslije te zabrane treća osoba, na temelju dobrovoljne raspoložbe, stekla pravo vlasništva na tim nekretninama. Dakle, imajući u vidu naprijed spomenute zakonske odredbe, očigledno je da nema zapreke, po stajalištu ovog suda, da se pobijani dio rješenja provede u zemljišnim knjigama. Prvostupanjski sud je osobito ispustio iz vida da se u konkretnom slučaju ne radi o raspoložbi vlasnika nekretnine upisane u z.k.ul. ____ k.o. Ljubešćica, odnosno sada pok. L. S. Ne radi se o raspoložbi već o pravu nasljeđivanja. Naime, časom smrti ostavitelja sva prava i sve njegove obveze prelaze na nasljednike. To valja osobito naglasiti. S druge strane, obzirom da je već u tijeku ovršni postupak, taj postupak se mora i nastaviti. Ovršni postupak protiv ostavitelja kao ovršenika je započeo 1998. g. Ostavitelj pak je umro 26.04.2005. g. Ne može se voditi postupak protiv osobe čija su prava i obveze prestale smrću. Taj postupak se može voditi samo sako se nasljednici prihvate nasljeđa, što je u konkretnom predmetu i slučaj. Naime, kada se rješenje o nasljeđivanju ne bi provelo u zemljišnim knjigama glede predmetnih nekretnina, upitno je na koji način bi založni vjerovnici ostvarili svoja prava, odnosno upitno je u kojem postupku i koje osobe bi u tom postupku bile na pasivnoj strani.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1391/05-2 od 08. VIII. 2005.

OSIGURANJE PRISILNM ZASNIVANJEM ZALOŽNOG PRAVA NA NEKRETNINI

Zabilježba ovrhe u zemljišnoj knjizi

(Čl. 79. st. 1. Ovršnog zakona– «Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Ukoliko je ovršenik uložio pravni lijek protiv rješenja o ovrsi temeljem ovršne isprave kojim rješenjem je određena ovrha na nekretninama ovršenika, izjavljeni pravni lijek ne sprječava zemljišnoknjižni sud da izvrši upis zabilježbe ovrhe u zemljišnoj knjizi.

«Pobijajući prvostupanjsko rješenje protustranke ističu u žalbi da su u postupku ovrhe koji se vodi kod istog suda pod br. Ovr. __/03 protiv rješenja o ovrsi izjavili prigovor, da stoga rješenje o ovrsi temeljem kojeg je doneseno pobijano rješenje o zabilježbi ovrhe na nekretninama protustranke nije pravomoćno i da će o postojanju tražbine predlagatelja koja je predmet ovršnog postupka odlučivati u parnici. Naime, pobijano rješenje je doneseno temeljem rješenja o ovrsi prvostupanjskog suda br. Ovr. __/03 od 15. travnja 2005. g., kojim je udovoljeno prijedlogu za ovrhu predlagatelja i određena je ovrha na nekretninama protustranke, radi namirenja novčane tražbine predlagatelja, a temeljem ovršne javnobilježničke isprave. Protustranke valja upozoriti da se u smislu odredbe čl. 39. alineja 2. Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK) zemljišnoknjižne zabilježbe mogu učiniti u svrhu da se osnuju pravni učinci koje zabilježba proizvodi po odredbama Zakona o zemljišnim knjigama ili drugih zakona, primjerice zabilježba određena po pravilima o ovrsi. Sukladno odredbi čl. 75. Ovršnog zakona (dalje: OZ), ovrha na nekretnini provodi se zabilježbom ovrhe u zemljišnoj knjizi, utvrđenjem vrijednosti nekretnine, prodajom nekretnine i namirenjem ovrhovoditelja iz iznosa dobivenog prodajom. Prema odredbi čl. 79. st. 1. OZ-a, čim donese rješenje o ovrsi, sud će po službenoj dužnosti zatražiti da se u zemljišnoj knjizi upiše zabilježba ovrhe.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1629/05-2 od 13. X. 2005.

